

සදහම් නිලිණ අංක : 3

“අප මාදෙන සමපාදෙට්”

මහා පරිනිව්ණාණ සුත්‍ර ධර්ම දේශනාව

ධර්ම දානය පිණිස පමණි.

සම්පාදක
පූජ්‍ය මඩුල්ලේ සද්ධාධිර හිමි

මහා පරිනිවෘත්ත සූත්‍ර ධර්ම දේශනාව

ප්‍රථම මුද්‍රණය : 2017

© : පූජ්‍ය මධුල්ලේ සද්ධාධරා හිමි

ධර්ම දානය පිණිස පමණි.

ධර්ම දානය සඳහා මුද්‍රණ විමසීම්.

මුද්‍රණය

 දිමුතු මුද්‍රණාලය

අංක 103/A, නුවර පාර, යක්කල.

දුර: 033-2239662 / 077-8829705

විද්‍යුත් තැපෑල: dimuthupub@yahoo.com

දහම් පොත් කියවීම සඳහා පිවිසෙන්න.

වෙබ්: www.dhammadanabooks.com

මහා පරිනිව්‍යාණ සූත්‍ර ධර්ම දේශනාව
(2003 වෙසක් පොහෝදා ධර්ම දේශනාව)

පෙරවදන

නාලයන ආරණ්‍ය සේනාසනයේ සංඝ ජීතා විනයාවායඪී
අති පූජණිය මීගොඩ සංඝසෝභන මානිමිපාණන් වහන්සේ විසිනි.

පසුවදන

නාලයන ආරණ්‍ය සේනාසනාධිපති කම්මට්ඨානාවායඪී
අතිපූජණිය අඟුල්ගමුවේ අරියනන්ද මානිමිපාණන් වහන්සේ විසිනි

සැකසීම

නාලයන ආරණ්‍ය සේනාසන වාසී මඩුල්ලේ සද්ධාධිර හිමි
පිරිසිදු චේතනාවෙන් පිරිනැමෙන ධර්ම දානයකි.

මුද්‍රලකට විකිණීම සපුරා තහනම්ය.

2017 වෙසක් පුර පොහෝදා

පිළිම

නිමකර කිවනොහැක පාරමී ගුණ	කළණ
පෙමකර ලෝ සතුන් වෙත පතුරා	කුළුණ
පුදකර දිවි ලොවේ ලැබ අසරණ	සරණ
නමකර පුදම් සම්මා සම්බුදු	රුවන

පවි මුල් වනසමින් හවදුක් ගිනි	නිවන
සවි කෙළෙසුන් නසා මොක් සිරි සුව	දෙවන
ලොවි තුරු අංග නවයෙන් විවරණ	කරන
ගවි රව සිතින් නමදිම් සදහම්	රුවන

පින් කෙත් නමින් වදහළ මුණිපුත්	සොබන
තුන් සිල් පුරා ගුණදම් සැම එක්	කරන
පෙන්වා නිවන් මග සදහම් දෙසු	කළණ
නන්වා දෙඅත් නමදිම් මහසඟ	රුවන

වෙසක් අරුණක සම්මා සම්බුදු පදවි ලත් ඒ අමා මැණියන් වහන්සේ පස්වැනි සතියේ අජපාල නුගරුක් සෙවනේ වැඩහිඳ, ගෞරවයෙන් ඇසුරු කරන්නට ගුරුවරයෙක් සොයා, තුන්ලෝක ධාතුවට නුවණැස යොමුකළ සේක්, සීල, සමාධි, ප්‍රඤ්ඤා, විමුක්ති, විමුක්තිමිති ඤාණයෙන් උත්තරීතර පුද්ගලයෙකු තබා, සම පුද්ගලයෙකුද දකින්න නොවීය. ඒ උත්තරීතර තඤ්ඤා ලද්දේ කෙසේදැයි නුවණැස යොමු කරන්නේ, තමන් වහන්සේ අවබෝධ කළ ධර්ම රත්නයේ පරම ශ්‍රේෂ්ඨත්වය නැණසට දැනුණි. එබැවින් තමන් වහන්සේ අවබෝධ කළ සිව්සස් දම්රුවනම ගරුකොට ගුරුතනි තබාගත් සේක. මෙසේ ධර්ම රාජයින් වහන්සේගෙන් පවා පිළිමලත්, ශ්‍රී සද්ධර්ම නැමැති මල් ගොමුවෙන් නෙලාගත් මෙම සදහම් පුෂ්පදාමය, සුවිසි මහා ගුණ ධර්ම වෛතස රාජයාට සැදහැබර සිතින් ඉමහත් ගෞරවයෙන් පුජා කරමි.

පුජාවේවා! පුජාවේවා!! පුජාවේවා!!!

අපේ තිලෝගුරු ශාන්තිනායක සම්මා සම්බුදුරජානන්
 වහන්සේ පිරිනිවන් පෑමට වඩිනා අවසාන වාරිකාවේදී
 බොහෝ සෙයින් අතහැර දේශනා කරන ලද නිව්ඤා
 ප්‍රතිසංයුත්ත ධර්ම දේශනාවේ උද්දේශයයි මේ.
 “ඉතිසීලං, ඉතිසමාධි, ඉතිපඤ්ඤා සීලපරිභාවිතො
 සමාධි මහප්ඵලෝ හෝති, මහානිසංසො, සමාධි
 පරිභාවිතා පඤ්ඤා මහප්ඵලා හෝති, මහානිසංසා,
 පඤ්ඤා පරිභාවිතං චිත්තං සම්මදේව ආසවේහි
 විමුච්ඡන්ති කාමා’සවා,භවා’සවා, දිට්ඨි’සවා,
 අවිජ්ජා’සවා.” සිල් මේඛලය, සමාධිය මේ ඛලය. ප්‍රඥාව
 මේඛලය. සීලයෙන් වඩන ලද සමාධිය මහත්ඵල
 ඇත්තේය.
 මහත් ආනිසංස ඇත්තේය.
 සමාධියෙන් වඩන ලද ප්‍රඥාව මහත්ඵල ඇත්තේය.
 මහත් ආනිශංස ඇත්තේය.
 ප්‍රඥාවෙන් වඩන ලද සිත කාමාශ්‍රව, භවාශ්‍රව,
 දිට්ඨාශ්‍රව, අවිජ්ජාශ්‍රව යන සිව්වැදෑරුම් ආශ්‍රවයන්ගෙන්
 මනාලෙස මිදෙන්නේය.

පිළිගැන්වීම

සම්බුද්ධ ශාසනයේ අනාගත පැවැත්ම සඳහා භාරකාරිත්වය පැවැරුණු, “එතෙහි සංඝ සෞභනා” යනාදී වශයෙන් ධර්මස්වාමීන් වහන්සේ වෙතින්ම, බුදුසසුන බලලවන සංඝසෝභන, පැසසුම් නම්ලත් සුපේශල ශික්‍ෂාකාමී භාවනානුයෝගී, හික්ෂු - හික්ෂුණී උපාසක - උපාසිකා යන සිව්වනක් පිරිසට මෙම සද්ධර්ම ග්‍රන්ථය ඉමහත් ගෞරව පෙරදැරිව පිළිගන්වමි.

“අප්පමාදේන සම්පාදේථ”

පිරිනැමුම

“සබ්බ දානං ධම්ම දානං ජිනාති”

මෙම ධර්මග්‍රන්ථයේ එන සියලුම දහම් කරුනු සද්ධර්මවක්‍රවර්ති වූ ශාන්ති නායකයන් වහන්සේ සාරාසංඛ්‍යය කල්ප ලක්ෂයක් මුළුල්ලේ ධන, අංග, ජීවිත, පුත්‍ර, භාය්‍යා, යන පංච මහා පරිත්‍යාගයන් කොට, මහ පොළොව කම්පා කරවමින් පුරණ ලද පාරමිතා බලයෙන් අවබෝධ කර, මහා කරුණාවෙන් ලොවට දේශනා කරන ලද ශ්‍රී සද්ධර්මය තුලින් උපුටා ගන්නා ලදී. මව් පිය පරම්පරාවෙන් මට ලැබුන දායාදයක් නොවේ. සියලු බොදු සවිචන්ට සාධාරණය. “උපුටා ගැණීම තහනම්” “හිමිකම් ඇවිරිණි” “කර්තෘ සතුය” යන වචන කිසිත් මෙහි නැත. එබැවින් අක්ෂර, පද, ව්‍යංජන, කිසිත් වෙනස් නොකර, අච්චිපරිත නොකර පිරිසිදු චේතනාවෙන් ධර්මදානයක් ලෙසම, සියළු දන් පරදවා ජයගන්නා දානයක් පිරිනමන්නට ඔබ කැමති නම්, අයිතිය සැදුහැබර ඔබට ගෞරවයෙන් පිරිනැමේ. මුදලකට විකිණීම සපුරා තහනමිය.

එය ඔබට ප්‍රඥා පාරමිතාව පිණිස, චතුරායඨිසත්‍යය අවබෝධය පිණිස වේවා.!

තෙරුවන් සරණයි.!

පෙරවදන

“සබ්බ දානං ධම්ම දානං ජිනාති”
ධම් දානය සියලු දානයන් අභිභවා පවති.

ධම් දානය වෙනත් සියලුම දානයන්ට වඩා ශ්‍රේෂ්ඨ බව බුදුරජාණන් වහන්සේ වදාරා ඇත. ධම් දේශනා කිරීම, ධම් දේශනා කරවීම, දහම් පොත් මුද්‍රණය කර නොමිලේ බෙදාදීම, ධම් දානමය පුණ්‍ය කමියට අයත් වේ. ධම් දේශකයානන් වහන්සේලාට ඇප උපස්ථාන කිරීමද ධම් දානමය කුසලයට අයත්වේ.

පූජ්‍ය මඩුල්ලේ සද්ධාධීර ස්වාමීන් වහන්සේ තමන්වහන්සේ කලින් දේශනා කර ඇති මහා පරිනිබ්බාන සූත්‍ර දේශනාව පොත් පිංචක් වශයෙන් සකස්කර බෙදාහැරේ.

බුදුරජාණන් වහන්සේ පිරිනිවන්පෑම සඳහා කුසිනාරා නුවරට වැඩම කළ අවස්ථාවේ නොයෙක් නොයෙක් තැන්වලදී නතර වෙමින් කළ කෙටි දේශනා රාශියක් මෙම සූත්‍ර දේසනාවේ ඇතුළත් වේ.

පූජ්‍ය මඩුල්ලේ සද්ධාධීර ස්වාමීන් වහන්සේට මෙවැනි ධම් දේශනා තවතවත් ප්‍රචාරය කිරීමට ශක්තිය, වීර්යය, ප්‍රඥාව ලැබේවායි ආශිංසනය කරමි.

මෙම පොත කියවන සැමදෙනාටම ධම්ඥාණය ලැබී පාරමි සම්පූර්ණ කරගෙන නිවන් අවබෝධ කරගැනීමට ලැබේවා! මෙම ධම් දානමය කුසලය පූජ්‍ය මඩුල්ලේ සද්ධාධීර ස්වාමීන් වහන්සේ හැදෑ වැඩූ දෙමාපියන්ටද අත්පත් වීමෙන් පරලොව ජීවිතය සැපවත් වී සසර දුකින් අතමිදී නිවන් අවබෝධ කරත්වා.!

මෙම පොත දැරීමේය ලෙස මුද්‍රණය කළ මුද්‍රණාලයාධිපති තුමා ඇතුළු සේවක මණ්ඩලයට ද මෙම කුසලය නිවන් පිණිසම වේවා.!

මේ වගට
සසුන් ලැදි
නා උයන අරණ්‍ය වාසී
පූජ්‍ය මී. සංඝසෝභන ස්ථවිර

අපගේ පුණ්‍යානුමෝදනය

අපගේ ශාස්තෘ වූ තිලෝගුරු ශාන්තිනායක සම්මා සම්බුදුරජුගේ ජීවන ගමනේ අවසාන පරිච්ඡේදය ගැන මහා පරිනිව්‍යාන සූත්‍රයේත් එම අටුවාවේත් විස්තර ඇතුළත් වී ඇත. ඒ කාල පරිච්ඡේදය සැදහැවත් බොදුනුවන්ගේ හදවත් කම්පාකරවන සංවේගජනනීය කාල පරිච්ඡේදයකි. ‘සංවේග’ යන වචනයේ ඇතුළේ අර්ථය නම් සෝකයෙන් හඬ හඬා වැළපීම නොවේ. “සංවිභො යොනිසො පදහති” යන නිරුක්තිය අනුව නුවණින් යථාර්ථය වටහාගෙන ධම් අවබෝධය සඳහා නොපසුබට වියැසි කිරීමයි.

බුදුරජානන් වහන්සේ පිරිනිවන්පෑමට කුසිනාරාපුර බලා වඩිනා අවසන් ධම්මාරකාවේදී දේශනා කරන ලද ධම් දේශනා දෙස සලකා බලනවිට එය මනාව පැහැදිලි වෙයි. බුදුරජානන් වහන්සේගේ පිරිනිවන්පෑම ගැන සෝකාකුලව ඇඟිලි ගැන ගැන සාකච්ඡාවන හික්ෂු පිරිසක් අතරින් ‘ධම්මාරාම’ නම් එක් හික්ෂුන් වහන්සේ නමක් පිරිසෙන් වෙන්ව හුදකලාව ගසක් මුල වැඩ සිටිනු දැක හික්ෂුන් වහන්සේලා අතර මෙසේ සාකච්ඡාවක් ඇති විය. “බලන්න අර ආයුෂ්මතුන් වහන්සේ දෙස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පිරිනිවීම ගැන කිසිම සංවේගයක් නැහැ. සෝකයක් කණගාටුවක් නැහැ. පිරිසට එක්වෙන්නෙන් නැහැ. අහක බලාගෙන ඉඳගෙන ඉන්නවා, කිසිම සැකයක් නැහැ. බුදු හිමියන්ගේ පිරිනිවීම ගැන සතුටින් තමයි ඔයනම ඔහොම හැසිරෙන්නේ, අපි බුදුහිමියන්ට මේ බව සැලකරමු” ඔන්න සග පිරිස එක්වෙලා බුදුරජානන් වහන්සේට මේ බව දැන්වුවා. මහණෙනි! මගේ වචනයෙන් ඒ නම මෙහි කැඳවන්න. ධම්මාරාම හිමි වැඩලා වැඳ නමස්කාර කර පසෙකින් වැඩ සිටියා. මහණ! ඔබ මාගේ පිරිනිවීම ගැන සංවේගයක් පල කරන්නේ නැතිව හුදකලාව ඉන්න බව ඇත්තද? එසේමයි ස්වාමීනි! එසේමයි ස්වාමීනි!! මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවන් පෑමට මත්තෙන් මගේ බ්‍රහ්මවරියාව අරිහත් මාගීයෙන් සම්පූර්ණ කරගෙන ශාස්තෘන් වහන්සේට උසස්ම උපහාරය දැක්වීම සඳහා සතර ඉරියව්වේම අප්‍රමාදව වෙර වඩනවා. සාධු! සාධු!! ධම්මාරාම ඔබ මාගේ බුද්ධ අවවාදය මැනවින් පිළිගත්තේය. ඒ වූ පරිදි ධම් වරියාවේ හැසිරෙන්නේය. මහණෙනි, යමෙක් මාගේ බුද්ධ අවවාදය මැනවින් පිළිගෙන ඒ වූ පරිදි හැසිරෙන්නේ නම් මේ ධම්මාරාම හික්ෂුව මෙන් විය යුතුයි. ධම්මයේ ඇලී විවේක සුවයෙන් ධම් අනුධම් ප්‍රතිපදාව අගේ කරමින්, බුදු කරුණාවෙන් දෙසු ධම්මය අසා අර්හත් මාර්ගයෙන් ධම්ශාන්තිය උදාකරගත් ධම්මාරාම හිමියන්

ධම්මරාජයන් වූ බුදුරජානන් වහන්සේට උපසම්භව ධර්මපුජාවෙන් උපහාර දැක් වූ සේක.

අපගේ පැවිදි බඹසර ජීවිතයේ එකුත්විසිවන ජන්ම දිනය සැමරීම සඳහා අපගේ ඥාති සහ දායක පිරිසගේ අභිලාෂය පරිදි, මීට වම් තුදුසකට පෙර උදාවූ වෙසක් පුර පොහෝදින මඩුල්ලේ බෝකාප්පේ ආරණ්‍ය සේනාසනය සමීප ධම්මාලාවේදී පවත්වන ලද “ මහා පරිනිවෘත සූත්‍රධර්ම දේශනාව” ධර්ම ග්‍රන්ථයක් ලෙස මුද්‍රණය කර, ධර්ම දානයක් ලෙස බෙදා දීමට අදහස් කළෙමි. “අමතං දදේවසෝ හෝති යෝ ධර්මම මනුසාසති” යන බුද්ධ වචනය සනාථ කරමින්, ධර්මය දෙන්නා අමාත්‍යය දෙන, නිවන්සුව බෙදා දෙන දායකයෙක් බව මෙනෙහි කොට මෙම ධර්ම ග්‍රන්ථය ඇසේ අසනීපද නොසලකා එම ධර්ම දේශනාව ඇසුරෙන් යම් පමණකින් සකස් කළෙමි. මෙහි සාවද්‍යතැන් ඇතොත් සත්පුරිස සුධිනු සමාව හඡනය කොට අපවෙත දන්වනු මැනවි.

2016-09-07 දින අපවත් වී වදාළ අපගේ ගුරුදේව වූ, කම්මට්ඨානාවාසී, ත්‍රිපිටක වාගීෂ්වර, මහෝපාධ්‍ය, අති පූජණීය නා උයනේ අරියධර්ම මාහිමිපාණන් විසින් මා මීට ප්‍රථමයෙන් ලියන ලද “ අටමහකුසල්” නැමති ධර්මග්‍රන්ථය බලා එහි දහම් කරුණු අගේ කරමින්, ආශිර්වාදාත්මකව මා වෙත එවන ලද ලිපිය මෙම ධර්මග්‍රන්ථය සැකසීමේදී බොහෝ සේ උපකාරී වූ බව ගෞරව පූච්ඡකව සිහිපත් කරමි. පටිගත කරන ලද මෙම පරිනිවෘත සූත්‍ර දේශනාවද අසා අප දිරිමත් කළ අයුරු සිහිනි නොමැකෙන සේය. අපගේ සසුන් බඹසරට මහෝපකාරී වූ අපගේ ගුරු දේවයින් වහන්සේට සම්මා සම්බුද්ධත්වය සදහාම මෙය පාරමි කුශලයක්ම වේවා’යි පළමුවෙන්ම පුණ්‍යානුමෝදනා කරමි.

මෙම මහඟු පුණ්‍යකමීයට මුළු හදවතින්ම සහයෝගය දක්වමින්, මෙහි අගය වණිවත් කරමින්, පෙර වදන සපයා ධර්ම ග්‍රන්ථයක් අංග සම්පූර්ණ වීම සඳහා අවශ්‍ය කරුණු පැහැදිලි කර අපවදිරිමත් කළ නාඋයන ආරණ්‍යසේනාසනයේ සංඝ පීතෘවූ විනයාවායථීයන් වහන්සේ, අති පූජණීය මීගොඩ සංඝසෝභන මාහිමිපාණන් ගෞරව බුහුමන් පෙරදැරිව සිහිපත් කොට නිදුක් නිරෝගි දීඝායුෂ පතමි. එසේම, මෙම සම්බුද්ධ ශාසනය තුලදීම අමාමහ නිවනින් සැනසෙත්වා’යි මෙක් සිතීන් ප්‍රාර්ථනා කරමි.

එසේම, නා උයන ආරණ්‍ය සේනාසනාධිපති, කම්මට්ඨානාවාසී, අතිපූජණීය අඟුල්ගමුවේ අරියනන්ද මාහිමිපාණන් පසුවදන සම්පාදනය කරන ලදී. සේනාසන වාසී එකසිය පනස් නමකට ආසන්න දෙස් විදෙස් යෝගාවචර

හිමිවරුන්ගේ සුව දුක් සොයා බලමින්, මවෙක් - පියෙක් මෙන්ද, ගුරු ආවයවරයෙකු මෙන්ද, ධර්මදේශකයින් වහන්සේ නමක් මෙන්ද, කළණ මිතුරෙකු මෙන්ද, ඒ ඒ අවස්ථාවලදී කළ මනා කුසු මහත් වත් ඉටු කරමින්, බහුකායඝී මධ්‍යයේ මෙම කරන ලද ශාසන මෙහෙවර ලෙන්ගතු ගෞරවයෙන් සමරා, නිදුක් නිරෝගී විරජිවනය ලබා උන්වහන්සේට මෙම බුදු සසුනේදීම සිව්සස් දහම් අවබෝධයෙන් අමාශාන්තියේ සැනසුම වේවායි මෙන් සිතින් පතමි.

දැනට ජීවතුන් අතර නැති මා හැදූ වැඩු මව්පිය දෙපලද, වැඩි මහල් සොයුරු සොයුරියන් තිදෙනාද, පවුලේ අනිකුත් ඥාති සමූහයාද, නුවණැස් පැදු ගුරුවරුද, හිඟි ජීවිතයේ දහම් දැනුම ලබාදීමට උත්සුක වූ කළඟාණ මිත්‍රවරුද, මෙත් සිතින් සිහිපත් කොට පරලොචිත් හිත පිණිස, සුවපිණිස, නිවනේ සැනසුම පිණිස වේවායි ප්‍රාර්ථනා කරමි. එසේම දැනට සුජීවත්ව වෙසෙන ඥාති සමූහයාත්, අපගේ පැවිදි බඹසරට නන්අයුරින් උපකාරිවන දායක දායිකා පිංවත් පිරිසත්, එසේම මෙම ශාසන කෘතියේදී සෝදුපත් බැලීමෙන් හා අවශ්‍ය පහසුකම් සපයා දීමෙන් නොමසුරුව සහයෝගය දුන් අපගේ සංඝ සහෝදර හිමිවරුද, ආරණ්‍ය වාසී සියළුම ථේර මධ්‍යම, නවක හිමිවරුන් සහ පැවිදි අපේක්ෂක පිංවතුන්ද, සංවිධායක මණ්ඩලයේ පිංවතුන්ද, සමසිතින් සම මෙතින් සිහිපත් කොට නිරෝගී සම්පත්, දීඝායුෂ හා අමාමහ නිවනේ සැනසුම වෙන්වායි ප්‍රාර්ථනා කරමි.

එසේම, මේ මහඟු පුණ්‍යකමීය මුදුන් පමුණුවා ගැණීමට මුදුණ වියදම් දැරීමට ඉදිරිපත් වූ අපගේ පිංවත් ඥාති පිරිස, පිංවත් දායක පිරිස ද, මෙම පුණ්‍ය කමීය අවසානය දක්වාම සහයෝගය දුන් යක්කල සමීර කුරුප්පු ගුරු මහත්මාද, සෝදුපත් බැලීමේදී සිව්පසයෙන් උපස්ථාන කළ ගම්පහ, අස්ගිරියේ බණ්ඩාර වෙද මහත්මයාද, සෝදුපත් බැලීමෙන් සහයෝගයදුන්, ගණේමුල්ල, කොස්සින්න “ඔසුඋයන” හික්ෂු ගිලන්හල භාරකාර එඩිමන් විරසිංහ මහත්මා ඇතුළු සිව්පසයෙන් උපස්ථාන කළ දායක පිංවත් පිරිසද, මුදුණ කටයුතු ඉතාම ලක්ෂණට, පැහැදිලිව හා කලට වේලාවට කරදුන් යක්කල දිමුතු මුද්‍රාණාලයේ අධිපතිතුමා ඇතුළු පවුලේ සියළු ඥාති පිරිසත්, කායඝී මණ්ඩලයේ සැම දෙනාත්, මෙත් සිතින් සිහිපත් කොට නිරෝගී සම්පත් විරජිවනය ලබා මේ සම්බුද්ධ ශාසනය තුලදීම අතරක් නැතිව සුවසේ පාරමී ගුණදම් පුරා සිව්සස් දහම් අවබෝධයෙන් අජරාමර අමාමහ නිවනෙන් සැනසෙත්වායි මෙන්සිත් පෙරදැරිව ප්‍රාර්ථනා කරමි.

අපගේ මෙම පුණ්‍යානුමෝදනාව ආරම්භයේ දී ධම්මාරාම හිමිදුන්ගේ කථා වස්තුව දැක්වූයේ, මෙම මාහැඟි ධම්මුත්ථය

පරිශීලනය කරන ඔබගේ නැණවත් මනස දහම් හඬින් අවදිවී, නිවන් මගට යොමුවීමට ආරාධනයක් ලෙසිනි, එබැවින් මෙය කියවන ඔබ සැමට මෙහි එක අකුරක්වත් අතනැරි අක්ෂර පද, බාංජන අතර ඇති බුද්ධ අදහස් අනුවම, අථරසයම, ධර්මසයම වැටහේවා, ධර්මාවබෝධය පිණිසම වේවා! මෙහි විශරණ දොස් ඇතැයි සිතමි. එය ධර්ම අවබෝධයට බාධාවක් නොවේවා! මෙය ව්‍යාකරණ පාඨමක් නොවේ. ඒ බවද කරුණාවෙන් සලකනු මැනවි. සුධිනු කමත්වා! මෙය ලාභ ප්‍රයෝජන, මිලමුදල්, කීර්ති ප්‍රසංශා, දහම් පඬුරු, සම්මාදන් වට්ටි අපේක්ෂාවෙන් දෙසු දහමක් නොවේ. පැය දෙකක පමණ මෙම ධර්ම දේශනාව අවසන් වන විට ගිණිපෙට්ටියක තරම්වත් දහම් පඬුරක් නොලැබුණි. ඒ සතුටම මට දහම් පඬුරක් විය. මෙම ධර්ම ග්‍රන්ථය සැකසුයේද ඒ පරමාර්ථය මත පිහිටාය. එබැවින් මෙය ඔබට පිරිසිදු චේතනාවෙන් පිරිනැමෙන, සසර දුක්ගිනි නිවෙන මහා අන්රස දහම් පඬුරක් වේවා! ධර්මදායාදයක් වේවා! ශාන්ත සුමිතිරි අමා මහ නිවනේ සැනසුම පිණිස වේවා! එයයි අපේ පැතුම. එක් අයෙක් හෝ පිරිසිදු නිවන් මගට යොමු වුවහොත් “අපේ උත්සාහය සාර්ථකවිය” කියා සතුටු වෙමු. මෙය කියවා සිත්හි දරාගෙන තව අයෙකුට ඔබ අතින්ම ධර්මදානය කරනු මැනවි. “සබ්බදානං ධම්මදානං ජනානි” මුළු ලොවට ධර්ම ශාන්තියක්ම වේවා!

“අප්පමාදේන සම්පාදේථ”

මෙයට - මෙන් සිතින්
මඩුල්ලේ සද්ධාධීර හිමි.
නා උයන ආරණ්‍ය සේනාසනය
පන්සියගම, මැල්සිරිපුර.
2017 වෙසක් පොහෝදා.

(මෙම ධර්ම ග්‍රන්ථයේ ඔබට දුරනුබෝධ තැනක් හෝ ග්‍රන්ථික නැතක් වෙතොත් ඉහත සඳහන් ලිපිනට මුද්දර සහිත ලියුම් කවරයක් සමග විමසන්න. මෙම ධර්ම ග්‍රන්ථයේ පිටපතක් ඔබට අවශ්‍යනම් අවශ්‍ය තැපැල් මුද්දර සමග පහත සඳහන් ලිපිනයට දන්වා ලබාගන්න.

චතුරංග දිල්ෂාන්
“අමා දහම් සෙවන” භාවනා මධ්‍යස්ථානය
හෙලගම - මඩුල්ල
උඩුපුස්සැල්ලාව
දු.අංකය :- 071 1703598

පූජනීය ගල්ගමුවේ සන්තින්ද්‍රිය ස්වාමීන් වහන්සේගෙන්
ආශීර්වාදයක්.!

“පරිපක්කෝ වයෝ මය්හං - පරිත්තං මම ජීවිතං
පහාය වෝ ගමිස්සාමි - කතං මෙ සරණ මත්තනෝ”

අපගේ ශාස්තෘ වූ තිලෝගුරු ශාන්ති නායක සම්මා සම්බුදු රජානන් වහන්සේ මාරයාගේ ආරාධනාව පිළිගෙන, පුරා හතලිස් පස් වසක බුදු කීස නිමා කරමින් තවකුත් මසකින් පිරිනිවන් පානා බව විශාලා මහනුවර මහා වනයේදී සුවිශාල සගපිරිසක් මැද මේ ගාථා ධර්මය මුල් කොට සිදුකළ ධර්මදේශනාවෙන් ප්‍රකාශ කර වදාළා සේක.

මෙහි අර්ථය සිංහල සරල කවිබසින් මෙසේ ප්‍රකාශ කළ හැකිය.

වයසද මගේ දැන් හොඳ හැටි	මෝරාලා
සිරුරේ පැවතුම ද ඇත සීමා	විලා
දුක නැහැ සැනසුමයි ඇත දම්	රසබිලා
ටික දවසකින් යමි සැමගෙන්	වෙන්විලා

මේ සංවේග ජනක කාරුණික ප්‍රකාශයෙන් අනතුරුව දමරස පානයකොට සැනසුම් සුවය උදාකරගන්නා අයුරු විස්තර කරමින් පිරිනිවන් පානා තෙක්ම මහා කාරුණාවෙන් දේශනා කරන ලද ඔවදන් රාශියක් මෙම දහම් ගතීන් පැහැදිලි වේ.

පූජ්‍ය මඩුල්ලේ සද්ධාධර ස්වාමීන් වහන්සේ විසින් මීට අවුරුදු 14කට පෙර වෙසක් පොහෝදින පැවැත්වූ ධර්ම දේශනාව අද අප අතට දහම් තිලිණයක් ලෙස පිරිනමා ඇත. ඉතා ගැඹුරු දහම් පද සරල වදනින් ශ්‍රවණාලාසීන් වෙත මෙන් සිතීම බෙදාදී ඇත. උන්වහන්සේගේ පැවිදි බඹසර ජීවිතයේ එකුත් විසිවන ජන්ම දිනය සමරමින්, වයෝ වෘද්ධව, ගිලන්ව වෙසෙමින් මේ කරන ලද ශාසන මෙහෙවර ඉතා අගේ කොට සලකමි.

නිරෝගි සම්පත් වීර ජීවනය ලබා තව තවත් මෙබදු ධර්ම දේශනා, ධර්ම ග්‍රන්ථ පල කොට අද අදම අතරක් නැතිව සුවසේ ප්‍රඥා පාරමිතාව මුදුන්පත්කරගෙන, චතුරායඪී සත්‍ය ප්‍රතිවේධ ඤාණයෙන් අමාමහ නිව්ණ ශාන්තියෙන් සැනසෙත්වා! යි මෙන් සිතීන් ප්‍රාර්ථනා කරමි. මෙය කියවන ඔබ අප සැමට ධර්ම අවබෝධයෙන් සැනසීම පිණිසම වේවා.!

තෙරුවන් සරණයි!

මෙයට - මෙන් සිතීන් ගල්ගමුවේ සන්තින්ද්‍රිය හිමි
නා උයන ආරණ්‍ය සේනාසනය

“අප මාදෙන සමපාදව”

මහා පරිනිව්ඤා සූත්‍ර ධර්ම දේශනාව

නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස!!!
ඒ භාග්‍යවත් අර්හත් සමාසක් සම්බුදුරජානන් වහන්සේට
මාගේ නමස්කාරය වේවා! සාදු!!!

බ්‍රහ්මින්ද මාධි මඛිලං - භුවනේසු භූථං
මෝහන්ධකාර හජ්තං - භව භාර භාරං
ලෝකුත්ත මං සරණතං - යදිදේව දේවං
ජිනේන්ද්‍රසීහපවරං - සිරසා නමාමි.

මුණිඤ්ඤාහාරි වදනං - භුජ ගඛිභ ගඛිභේ
සම්භූථ භූථ සරණං - පරමං රසානං
ධම්මෙන ධම්ම මචුලං - නිඛිලමිහි යන්තං
ජිනේන්ද්‍ර ධම්ම පවරං - සිරසා නමාමි,

සන්තින්ද්‍රියං විහතපාප - මලංජලන්තං
සම්බුද්ධසාසන නිහං - විය පුණ්ණවන්දං
යං අග්ග පුග්ගල පවග්ග - මහග්ග දානං
ජිනේන්ද්‍ර සංඝ පවරං - සිරසා නමාමි.

සාදු! සාදු!! සාදු!!!

“වතුන්තං භික්ඛවෙ අරිය සවචානං අනනුබෝධා
අප්පට්චේධා ඒව මිදං දීඝ මද්ධානං සන්ධාවිතං සංසරිතං මමංවෙච
තුම්භාකඤ්ච කතමේසං වතුන්තං? දුක්ඛස්ස භික්ඛවෙ අරිය
සච්චස්ස අනනුබෝධා අප්පට්චේධා ඒවමිදං දීඝ මද්ධානං සන්ධා
විතං සංසරිතං මමංවෙච තුම්භා කඤ්ච, දුක්ඛ සමුදයස්ස භික්ඛවෙ
අරිය සච්චස්ස අනනුබෝධා අප්පට්චේධා ඒව මිදං දීඝමද්ධානං
සන්ධාවිතං සංසරිතං මමංවෙච තුම්භා කඤ්ච. දුක්ඛ නිරෝධස්ස
භික්ඛවෙ අරිය සච්චස්ස අනනුබෝධා අප්පට්චේධා ඒවමිදං
දීඝමද්ධානං සන්ධාවිතං සංසරිතං මමං වෙච තුම්භා කඤ්ච. දුක්ඛ
නිරෝධගාමිණියාපටිපදාය භික්ඛවෙ අරිය සච්චස්ස අනනු බෝධා
අප්පට්චේධා ඒවමිදං දීඝමද්ධානං සන්ධාවිතං සංසරිතං මමං වෙච

“අප මාදෙන සමපාදව”

තුම්භාකඤ්ච.

තයිදං භික්ඛවෙ දුක්ඛං අරියසච්චං අනුබුද්ධං පටිච්ච්චං,
දුක්ඛ සමුදයං අරිය සච්චං අනුබුද්ධං පටිච්ච්චං, දුක්ඛ නිරෝධං
අරිය සච්චං අනුබුද්ධං පටිච්ච්චං, දුක්ඛ නිරෝධගාමිණීපටිපදා අරිය
සච්චං අනුබුද්ධං පටිච්ච්චං, උච්චන්ත තණ්හා, බීණා භව නෙන්ති,
නත්ථී දානි පුනඛ්භවෝති.”

සද්ධම්ම ශ්‍රවණාභිලාසී කාරුණික පිංවත! පිංවතියෙනි! මේ
උදා වී තිබෙන්නේ වෙසක් පුර පසළොස්වක් පොහොය දවස,
බොද්ධ ලෝකයාට මේ හා සමාන සදානුස්මරණීය, ඓතිහාසික,
ගෞරවණීය පොහොය දිනයක් තවත් නැහැ. ඒකට හේතුව
පිංවතුනි, අපේ තිලෝගුරු ශාන්ති නායක සම්මා සම්බුදුරජාණන්
වහන්සේ මීට යට සාරාසංඛෙය්‍ය කල්ප ලක්ෂයකට පෙර දිනක, දීප
දිවාකර දිපංකර සම්මා සම්බුදුන් වහන්සේ දවස සුමේධ නම්
අභිඤ්ඤාලාභී තාපසතුමෙක්ව පළමුවැනි නියත විචරණශ්‍රීය
ලැබුවේ අද වැනි වෙසක් පුරපොහොයක් දවසක සවස් භාගයෙක,
එතැන් පටන් පිංවතුනි, දස පාරමිතා දම් සමතිස් ආකාරයකින්
පිරිහැටි ඔබ අසා ඇති, දානය, සීලය, නෛෂ්කර්මය, ප්‍රඥාව,
චීර්යය, ශාන්තිය, සත්‍යය, අධිෂ්ඨානය, මෙත්‍රිය, උපේක්ෂාව යන
මේ දස පාරමි දම් සමතිස් ආකාරයකින් සම්පූර්ණ කොට පවිෂ්ම
භවික උප්පත්තිය ලැබූ දිනය අපේ පිංවතුන්ට මතකයි. ලුම්බිණි
සාල වනෝද්‍යානය, වෙසක් පුර පසළොස්වක් පොහොය දිනය,
පාසැල් විශේ ඉගෙනුම ලබන කුඩා දරු දැරියන් පවා දන්නවා.
ලුම්බිණි සල්වනයත්, වෙසක් පොහොය දවසත්, අපේ සම්මා
සම්බුදුන් වහන්සේගේ උප්පත්ති මංගලයත්, එදා පිංවතුනි, මේ
දස දහස් ශ්‍රී ලෝදාව කම්පනය ප්‍රකම්පනය වුණා. පිංවතුනි, එයින්
අනතුරුව තිස්පස් වර්ෂයකට පසුව උදාවුණු වෙසක් පොහොය
දවස ඊට වඩා සදානුස්මරණීයයි. මධ්‍ය මණ්ඩලයේ ගයා ශීර්ෂය,
නිල්දලා ගං ඉවුරේ සුදු වැලිතලාව, ඒ වාගේම ඇසතු බෝධිය, එදා
පිංවතුනිමේ ඇසතු බෝධිය මුල වැඩිහිඳගෙන දස සහශ්‍රී ලෝදාව
කම්පනය ප්‍රකම්පනය කරමින් දුක්ඛ, සමුදය, නිරෝධ, මාර්ග යන
පරම ගම්භීර සත්‍ය සතර අවබෝධ කරමින් සම්මා සම්බුද්ධ
රාජ්‍යයට පත්වී වදාළ වෙසක් අරුණෝදය බොද්ධ සන්තාන තුළ
නොමැකෙන පරිද්දෙන් සටහන් විය යුතු දෙවැනි දවස. එතැනින්
හතලිස්පස් වසක බුදුකිස නිමාවට පත්කොට තමන් වහන්සේ

“අප මාදෙන සම්පාදෙව්”

පිංවතුනි! අවසන් වාරිකාව නිමාවට පත් කළේ මල්ලව රජදරුවන්ගේ උපවර්තන සාලවනෝද්‍යානයේදී. එදා පිංවතුනි, සම්මා සම්බුදුරජානන් වහන්සේ ස්බන්ධ පරිනිව්‍යාණයෙන් පිරිනිවන් පා වදාළ දවස මේ වෙසක් පොහොය හතරක් අපේ බෞද්ධ සන්තාන තුළ නොමැකෙන පරිද්දෙන් සටහන් විය යුතු, සිහියේ තබාගත යුතු සදනුස්මරණීය සන්ධ්‍යා සමයක, පිංවතුනි මීට යට හරියටම අවුරුදු දෙදහස් පන්සිය හතළිස් හතකට පෙර සිදුවුණු අපේ සම්මා සම්බුදුන් වහන්සේගේ පරිනිව්‍යාණසමය ඇතුළත් වූ පරිනිව්‍යාණ සූත්‍ර ධර්මයෙන් මේ පිංවතුන්ට ධර්ම දේශනයක් කරන්නටයි බලාපොරොත්තුවන්නේ. මම එවලේත් මතක්කළා මේ පරිනිව්‍යාණ සූත්‍රය සූත්‍ර පිටකයේ තිබෙන දිගම සූත්‍රය කියලා, සූත්‍ර පිටකයට නිකාය පහක් ඇතුළත්, දීඝනිකාය, මජ්ඣිම නිකාය, සංයුක්ත නිකාය, අංගුත්තර නිකාය, බුද්දක නිකාය නමින්. එයින් දිගම සූත්‍ර ඇතුළත්වන්නේ දීඝනිකායට, ඒකේ සූත්‍ර තිස් හතරයි තිබෙන්නේ. එයින් දිගම සූත්‍රය මේ පරිනිව්‍යාණ සූත්‍රය. දේසනා පෙලම පිටු අසූ ගනණක් තියෙනවා, ඒ නිසා පිංවතුනි! මේ සූත්‍රය අවසන් කොට කිසිම දේශක වරයෙකුට ධර්ම දේශනාව නිමාවට පත් කරන්න බැහැ. අඩු වශයෙන් බණවර දහසක් දොළහක් පමණ දේශනා කළොත්, අටුවා සහිත විවරණ යම්තමින් අවසන් කරන්නට හැකිවෙයි කියල හිතනවා.

එහෙනම් පිංවතුනි, අද මේ ගත කරන්නට බලාපොරොත්තුවන පැය දෙකකටත් අඩු කාලයක් තුළදී ධර්මදේශනාව නිමාවට පත් කරන්නටයි බලාපොරොත්තු වෙන්නේ. එහෙනම් මේ සූත්‍රයෙන් කොයිතරම් ප්‍රමාණයක් ඔබ හමුවට ඉදිරිපත් කරන්නට හැකි වෙයිද යන්න දැන් ඔබට වැටහිලා අවසන්. ඉඟි මාත්‍රයක්, නැත්නම් ඡායා මාත්‍රයක්, තමයි ප්‍රකාශ කරන්නට හැකි වෙන්නේ, ඒ නිසා මම අද ධර්ම ශ්‍රවණය කිරීම පිළිබඳව කරණ අර පුරුදු අනුශාසනා මාලාව කරන්නේ නෑ. ඊටමත් අපේ පිංවතුන් ඒ ගැන හොඳට අහල තියෙනවා, ධර්මදේශනා කරණ තැන් වල හැසිරිය යුත්තේ කෙසේද? ධර්මය ඇසිය යුත්තේ කෙසේද? යන මේ කරුණු දේශකවරුන්ගෙන් හොඳට අහලා තියෙනවා, හිතේ ධාරනය කරගෙන තියෙනවා, ඒ නිසාම දෝ මේ පුංචි දරුදැරි පිරිසත්, ඉදිකට්ටක් බිමට වැටුනත් ඇසෙන පරිද්දෙන් නිශ්ශබ්දව, නිසංසලව, සංවරව, ගෞරවයෙන් ධර්මදේසනයට දෙසවන්

“අප මාදෙන සම්පාදව්”

යොමුකරන්ට සුදානම් බව ජේනව. එකත් සතුටට කාරණයක්, පිංවත්නි. මෙබදු ගෞරවණීය පොහොයක් දවසක බණ පද කීපයක් හෝ වේවා, සංතානගත කරගත්තොත් අපේ අර පළවැනි ඡන්දය, පිංවත්නි සම්මා සම්බුදුවරයෙක් ලෝකයට පහලවීමෙන් පස්සෙ පමණක් ඇහෙන ඒ පරම ගම්භීර සත්‍ය සතර අවබෝධ කර සදාකාලික සැනසීමට උපනිශ්‍රය වේවා! කියලා පළමුවෙන් ප්‍රාර්ථනා කරනවා.

පිංවතුනි! අපේ තිලෝගුරු සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ සම්මා සම්බුද්ධ කෘතිය පුරා හතළිස් පස් ව්‍යූහයක් ඉටු කරමින් ගම් නියම් දනවු සැරි සරමින් වැඩම කළ ආකාරය අපි අසා තිබෙනවා. “වරථ භික්ඛවෙ වාරිකං බහු ජන භිතාය, බහුජන සුඛාය, අත්ථාය භිතාය සුඛාය දේව මනුස්සානං” ආදීවගයෙන් තමන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක පිරිසටත් අනු දූත වදාලේ මේ වාරිකාවමයි. එසේ අනුදූත වදාරා පිංවතුනි! තමන් වහන්සේ දෙවැනි ධර්මවාරිකාව ආරම්භ කළේ බරණැස ඉසිපතනාරාමයෙන් උරුවෙල් ජනපදය බලාගෙන, මේ රොඩී පැල්පත, මේ ගැමිගෙදර, මේ සිටු මැදුර, මේ රජ මාලිගාව කියා කිසිම හේදයක් නොදක්වා රජ මැදුරෙන් ලැබුන රාජ භෝජන, සිටුමැදුරෙන් ලැබුන ප්‍රණීත ආහාර ගැමිගෙදරින් ලැබුන කටුක ආහාර, රොඩීපැල්පතින් ලැබුන ඉදුල් බත එකම කරුණාවෙන් මෙමතියෙන් පිළිගෙනයි, මේ මහා සාසණික සේවාව ඉටුකළේ; මාගන්ධි, කිංචිමානවිකා වැනි අය ගොනා බුරුවා වැනි වහසි බස්, නිඤා අපහාස කරද්දීත්, විශාකා, කෝසල මල්ලිකා, වැනි පිනැතියන් විසින් ගෞරව බුහුමන් දක්වත්දීත් ඒ සියල්ල එකම මැදහත් සිතින් ඉවසමින් ගල් වරුසා මල් වරුසා දෙකටම එකසේ මුණ දෙමින් ලෝකානුකම්පාවෙන් මේ මහා ශාසන මෙහෙවර ඉටුකරමින් පිරිනිවන් පැවට මාස දොළහක් පමණ තිබියදී රජගහ නුවරට වැඩම කළා. රජගහ නුවර ගිජ්ඣුකටු පර්වත පාමුල ප්‍රාන්තයේ බුදුරජානන් වහන්සේ භික්ෂූන් වහන්සේලා පන්සිය නමක් සමග වැඩ වසන බව, රජගහ නුවර එවකට රාජ්‍ය කරපු අජාසත්ත රජතුමාට දූතගන්ට ලැබුනා. අජාසත්ත රජතුමා තමාගේ ප්‍රධාන අමාත්‍ය සුනීධ හට ප්‍රකාශ කලා බුදුරජානන් වහන්සේ මහ බික්සගත පන්සියයක් සමග ගිජුකුළුවව්ව ප්‍රාන්තයේ වැඩවසන බව ආරංචියි. යන්න මගේ

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

වන්දනාවෙන් සම්මා සම්බුදුරජානන් වහන්සේගේ දෙසිරි පතුල් මත හිස තබා වන්දනා කරන්න. සුවදුක් විවාල බවද කියන්න ඒවගේම විශාලා මහනුවර ලිවිඡවී රජදරුවන් සමග යුදවැදී ඔවුන් පරාජය කිරීමටද අදහස් කරණ බව කියන්න. සුනීධ අමාත්‍යයාද ඒ පරිද්දෙන්ම ගිහිල්ලා වැද නමස්කාර කොට පණිවුඩයද ප්‍රකාශ කළා, එතෙන්දී බුදුරජානන් වහන්සේ ආනන්ද හිමිට කථා කරලා, ප්‍රකාශ කළා, ආනන්දය, මම බොහෝ කාලයකට පෙර ලිවිඡවී රාජ පුත්‍රවරුන්ට සත්ත අපරිහානිය ධර්ම, පිරිහෙන්නෙ නැති කරුණු හතක් දේශනා කළා. පිංවතුනි ඒවා විස්තර කළ යුතුයි. නමුත් ඒවා විස්තර කරන්නට කාලය මිඩංගු කළොත් අපේ ධර්ම දේශනාවේ වැදගත් කොටසට කාලය මදිවෙනව, ඉතින් ඒ වෙලාවෙදී ආනන්ද හිමියෝ ප්‍රකාශ කරනවා, ස්වාමීනි! ලිවිඡවීන් ඒ කරුණු ඉතා හොඳින් මැනවින් ඒ පරිද්දෙන්ම ආරක්‍ෂා කරනවා. එසේ නම් කිසිකලෙකත්, කිසි වෙකුටත් ලිවිඡවීන් පරාජය කළ නොහැකිය, කියල බුදුරජාණන් වහන්සේ ප්‍රකාශ කළා.

සුනීධ අමාත්‍යයා එතැනින් පිටත්වෙලා ගියා. බුදුරජානන් වහන්සේ ආනන්ද හිමිට ප්‍රකාශ කළා, ගෙඩිය ගසා හික්කුන් වහන්සේලා කැඳවන්න කියලා, පන්සියක් හික්කුන් වහන්සේලා ඒකරාශි වුනා. එතැන්දිත් බුදුරජානන් වහන්සේ හික්කු සමාජය සමගි දමින් වෙලි සංඝ සමාග්‍රිය ඇති වී ශාසන බ්‍රහ්මවරියාව පරිහානියට පත්නොවී, සමගියෙන් ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා “සුබෝ සංඝස්ස සාමග්ගි - සමග්ගානං තපො සුබෝ” ආදී වගයෙන් සමගියේ ඇති අගය වර්තණා කරමින් අපරිහානිය ධර්ම හතලිස් එකක් දේශනා කළා. හික්කු සංඝයා අතර සංසත්වය නොනැසී පවතින ගුණදහම් හතලිස් එකක් දේශනා කළා. රජගහ නුවර වැඩසිටි බොහෝ හික්කුන් වහන්සේලා අමතා සංඝ සමාග්‍රියට හේතුවන මේ අපරිහානිය ධර්ම දේශනා කළා.

“ඉති සීලං, ඉති සමාධි, ඉති පඤ්ඤා, සීල පරිභාවිතො සමාධි මහප්ඵලො හෝති, මහානිසංඝො, සමාධි පරිභාවිතා පඤ්ඤා මහප්ඵලා හෝති, මහානිසංඝා, පඤ්ඤා පරිභාවිතං චිත්තං සම්මදේව ආසවෙහි විමුච්චන්ති. සෙය්‍යථිදං කාමාසවා, හවාසවා, දිට්ඨාසවා, අච්ඡ්ඡාසවා.”

මහණෙනි. සීල් මේ බදුය, සමාධිය මේබදුය, ප්‍රඥාව මේබදුය, සීලයෙන් වඩන ලද සමාධිය මහත් ඵල ඇත්තේය, මහත්

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

ආනිශංස ඇත්තේය, සමාධියෙන් වඩන ලද ප්‍රඥාව මහත්ඵල ඇත්තේ මහත් ආනිශංස ඇත්තේය. ප්‍රඥාවෙන් වඩන ලද සිත කාමාශ්‍රව, භවාශ්‍රව, දිට්ඨාශ්‍රව, අවිජ්ජාශ්‍රව යන අශ්‍රවයන්ගෙන් මනාලෙස මිදෙන්නේය”.

පිංචතුනි! මේ දැනුණ කථාව බුදුරජානන් වහන්සේ බොහෝ සෙයින් පැවැත්වූවා. බුදුරජානන් වහන්සේ ගිජුකුළු පව්වේ ටික දිනක් වැඩවාසය කරලා ආනන්ද හිමිට කථා කළා. අනන්දය අපි අම්බලට්ටිකාවට යමු, පා සිවුරුගන්න. හික්ෂුන් වහන්සේලා සමග ගමන ආරම්භ කළා, අඹ උයනේ රාජගාරයට වැඩම කළා. රැස්වූ මහත් පිරිසට, “ඉතිසීලං, ඉති සමාධි, ඉති පඤ්ඤා” ආදී වශයෙන් කෙටි දැනුම් කථාවෙන්ම සංග්‍රහ කළා. එයින් පස්සෙ මහ බික්සගන සමග නාලන්දාවේ පාචාරික අඹ උයනට වැඩම කළා. එහිදී තමයි, ශාරිපුත්ත මහරහතන් වහන්සේ අතීත. අනාගත වර්තමාන සම්මා සම්බුදුවරුන්ගේ බුදුගුණ, ධර්ම න්‍යායෙන් තමන්ට වැටහුන ආකාරය විස්තර කරමින් සීහනාදය පැවත්වූයේ, රැස්වූ බොහෝ පිරිස පිංචතුනි! සාධු නාදයෙන් අනුමෝදන් වූනා. බුදුරජානන් වහන්සේ පෙර පරිද්දෙන්ම මහණෙනි! සිල් මේඛදුය, සමාධිය මෙඛදුය, ප්‍රඥාව මේඛදුය, සීලයෙන් පරිභාවිතවුන සමාධිය මහත් ඵල, මහත් ආනිසංස වෙයි, යනාදී වශයෙන් ධර්ම දේශනාව නිමාවට පත් කළා. ආනන්දය! පා සිවුරු ගන්න. අපි පාටලී ග්‍රාමය බලා වඩිමු. දන් පිංචතුනි, බුදු රජානන් වහන්සේ මහත් බික්සගණන් සමග පාටලී ගමට වැඩමකළා. ඒ ගම්වාසී උච්ඡු උච්ඡුසීයන් හදානිම කළ ආවාස ගෙය පූජාකළා. එහි රැස්වුන විශාල ගම්වාසී පිරිස අමතා බුදුරජානන් වහන්සේ ධර්ම දේශනා කළා.

පිංචත් උපාසකවරුනි.! මනාව සීලයේ පිහිටි, සීල සම්පන්නයාට මේ ආනිශංස පහක් උදාවෙනවා. සිල්වත් තෙමේ රස්තියාදුනොවී, නිරාර්ථක වියදම් නොකොට, අප්‍රමාදව, ධාර්මිකව ධනය සපයා ගන්නවා. ඒ සිල්වතාගේ ගුණ සෝෂාව පැතිරෙන්නට පටන් ගන්නවා, ඒ සිල්වත් තෙමේ රජ බ්‍රාහ්මණ, ගෘහපති, මහත් පිරිස් මැදට පැකිලීමක්, බියක්, සැකයක් නැතිව විශාරදව පැමිණෙනවා, හෙතෙමේ මරණ මංචකයේ මරණ හයින් තැනිගන්නේ නැතිව සිහි නුවණින් යුක්තව කඵරිය කරනවා. එසේම ඒ තෙමේ නින්දෙන් පිඹුදුනාක්මෙන් සුගති භූමියේ උප්පත්තිය ලබනවා, ආයුෂ, වණ්, සැප, බල, ප්‍රඥා සම්පත්තියෙන්

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

අගතැන් පත්වෙනවා. සිල් කඩාගත්, ශීලය දූෂිත කරගත්, දුස්සීල පුද්ගල තෙමේ පාපමිත්‍ර ආශ්‍රයෙන්, නොමනා හැසිරීම්වලින් ධනයෙන් පරිහානියට පත් වෙනවා, දිළිඳුව අසරණබවට පත්වෙනවා, ඔහුගේ දුස්සීල දුර්ගුණ අපකීර්තිය පැතිරෙනවා, හේතෙමේ රජ, බමුණු, ගෘහපති ආදී උසස් පිරිස් මැදට යන්නට හයයි, සැකයි, හැංගෙනවා ඔහු මරණ වංචකයෙදී මරණ හයින් තැතිගෙන, මුසපත් වෙනවා. මරණින් මතු හිසේ තිබූ බරක් බිම දමන්නා වාගේ සතර අපායේ ඉපදිල දුකට පත්වෙනවා. මේ විදියට සිල්වත්බවේ ආනිසංශත්, දුස්සීලකමේ ආදිනවත් ගෙන හැර පාමින් චතුරාර්ය සත්‍ය ගලපා ධර්ම දේශනාව නිමාවට පත්කලා පාටලී ගම්වැසි බොහෝ දෙන මෙලෝ, පරලෝ, නිවන් සුව සදාගෙන සාධු නාදයෙන් අනුමෝදම්ව වැද නමස්කාර කොට විසිරී ගියා. පසුදා උදේම සුනිධි - වස්සකාර මහා ඇමැති දෙන්නා ඇවිල්ලා බුදු පාමොක් මහා සංඝරත්නයට දානයට ආරාධනා කලා. ගංඟා නම් ගඟ අසබඩ ඉදිකරණ පාටලී නගරයේ අළුතින් තනා නිමකළ මහ නගර ශාලාවේ දානය සකස් කරලා තිබුණා. බුදුරජානන් වහන්සේ ප්‍රමුඛ විශාල සඟ පිරිසට ප්‍රණීත ආහාර පානයන්ගෙන් දානය නිමාවට පත්කලා, දන් කෙළවර බුදුරජානන් වහන්සේ සුනිධි, වස්සකාර මහ ඇමතියන් ප්‍රධාන විශාල දායක පිරිසකගේ සිත්සතන් සතුටු කරමින් , සඟ මොක් සුව විස්තර කරමින්, අනුමෙවෙනි ධර්ම දේශනාව නිමාවට පත් කලා.

තමන් වහන්සේ දන්, අන්තිම වාරිකාව රජගහපුර පාටලී නගරයෙන් ආරම්භ කරන්ට සුදානම් වුණා. ආනන්ද හිමිට අමන්ත්‍රණය කලා. ආනන්ද හික්කු පිරිසට දන්වන්න, පාසිවුරු ගන්ට. අපි විශාලා මහ නුවර බලා පිටත් වෙමු. රජගහ නුවරත් විශාලා මහ නුවරත් අතර තිබෙන්නෙ ගංඟා නම් ගඟ. ඒ දිනවල ගඟ දෙගොඩ තලා ගෙන යන කාලෙ, බුදුරජානන් වහන්සේ පන්සියක් හික්කුන් වහන්සේලා, සමග ගං ඉවුරට වැඩම කලා. විශාල පිරිස් ගඟ දෙගොඩ රැස් වෙලා ඔරු හදනවා. පාරු බදිනවා ගිය ඔරු පාරු එන තෙක් ගඟ දෙස බලාගෙන ඉන්නවා.

බුදුරජානන් වහන්සේ හික්කුන් වහන්සේලා සමග සාද්ධි ප්‍රාතිහාරි බලයෙන් නිමේශනයකින් ගඟෙන් එහා පැත්තට වැඩම කලා. ගංතෙරදීත් බුදුරජානන් වහන්සේ ධර්ම දේශනාවක් කරනවා

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

අහෝ මහණෙනි! බලන්න මේ පුංචි දියකඩිත්තක් එතර කරගන්නට මිනිස්සු කොයි තරම් මහන්සි වෙනවද? ඔරු හදනවා. පාරු බඳිනවා ගඟ දිහා බලාගෙන ඉන්නවා. ගිය ඔරු පාරු නැවත එන තෙක්, නමුත් මහනෙණි, මේ ලෝක සත්ත්වයා සසර කාම ඕස, භවෝස; දිවියි ඕස, අවිජ්ජෝස; මහ ගං වතුරවල ගැලීල ඉන්නවා, නමුත් ඒකෙන් එතෙර වෙන්නට කල්පනා කරන්නේ කවුද? කියෙත් කීදෙනෙක්ද? මේ පුංචි දියකඩිත්ත එතෙර කරන්නට බොහෝ දෙනෙක් හරියට මහන්සි ගන්නවා. බුදුරජානන් වහන්සේ මෙය පසුබිම් කරගෙන උදාන ධම් දේශනාවක් කළා, ආනන්ද හිමිට කථා කළා, ආනන්දය! පාසිවුරුගන්න. දූන් අපි ගමන ආරම්භ කරමු. විශාලා මහනුවර එතැන් පටන්ම, විශාලා මහනුවර අන්තිම ගම තමයි කෝට්ටුගමය. කෝට්ටුගමය කියන්නේ පිංචතුනි! නුවර කෙළවරම ගම කියන එකයි, මේ කෙළවර ගමේදී බුදුරජානන් වහන්සේගේ මේ පරිනිර්වාන අවසන් ධම් වාරිකාවේ පළවෙනිම ධම් දේශනාව තමයි මම එවලෙ මාතෘකා දහම ලෙස ප්‍රකාශ කළේ. පිංචතුනි, මේ සූත්‍ර දහම විතරක් විස්තර කරල බණ කියනවා නම් මේ සූත්‍රයේ කරුණු ටිකක්වත් පැහැදිලි කරන්නට පුළුවන්. නමුත් අපේ මාතෘකාව මහා පරිනිර්වාණ සූත්‍රය. ඒ නිසා තව එකලොස් මසක පමණ කාරණා ඉදිරියට තියෙනවා. ඒ වාගේම මේ දීඝී වාරිකාවේ දී තැනින් තැන තමන්වහන්සේ දේශනා කරපු දහමි කරුණු ටිකක්වත් සිහිපත් කළ යුතුව තිබෙනවා, ඒ වාගේම පරිනිර්වාණ සමයේ තමන් වහන්සේ දෙසූ අවසන් බුද්ධ වචනය ගැනත් සදහන් කළ යුතුව තියෙනවා. මේ දේසනාව තුලින්, මේ මාතෘකා දහමත් ඉතාම කෙටියෙන් මේ පිංචතුන්ට මතක් කරනවා, ඉතාම වැදගත් අවස්ථාවක් නිසා, අපේ සම්මා සම්බුදුරජානන් වහන්සේගේ සම්මා සම්බෝධිය විස්තර කරමින් දෙසූ මහා අනර්ඝ ධම් දේශනාවක්.

“චතුන්නං භික්ඛවේ අරිය සච්චානං අනනුබෝධා අප්පටි වේධා ඒවමිදං, දීඝමද්ධානං සන්ධාවිතං සංසරිතං මමං චේච තුම්භාකඤ්ච” මහණෙනි. අපි දෙගොල්ලටම මටත් නුඹලාටත් සත්‍ය සතරක් අවබෝධ කරගන්නට බැරිවුන වරදින් මේ අනවරාග්‍ර සංසාරයේ දුක්විඳගෙන ආවා. ඉපදුනා. ජරාවට පත්වුනා. නා නා රෝගචාසනයන්ට පත්වුනා, මරණයට පත්වුනා , සෝක පරිදේව දුක්, කායික දුක්, මානසික දුක්, උපායාස දුක්, අනන්තයි, අප්‍රමාණයි මහණෙනි! අපි විඳපු දුක්, එපමණක් නොවෙයි මහණෙනි, සතර

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

අපාවල, තිරිසන් යෝනිවල, අසුර කායවල්වල, ප්‍රේත අපාවල සංජීව කාලසුත්‍ර, සංසාත, රෝරව, මහාරෝරව තාප, ප්‍රතාප, අවිච්චි අටමහා නරකවල, ඔසුපත් නරකවල ඉපදිල විදපු දුක් අනන්තයි, අප්‍රමාණයි, එහෙම දුක් වින්දෙ ඇයි මහණෙනි? මේ ඇත්ත සතර අවබෝධ කරන්ට බැරිවුන වරදින්. “කතමේසං චතුත්තං” මොනවද? මහණෙනි මේ ඇත්ත සතර, “දුක්ඛස්ස භික්ඛවෙ අරියසච්චස්ස අනන්තබෝධා, අප්පට්චේධා ඒවමිදං දීස මද්ධානං සන්ධා විතං සංසරිතං මමංචේච තුම්භා කඤ්ච” පිංචතුනි හොඳට අහගන්ට, අපි මේ සංසාරේ දුක් විදගෙන ආවෙ ඇයි? දුක් විදගෙන ඉදිරියට යන්නෙ ඇයි? අපේ සම්මා සම්බුදුරජානන් වහන්සේ ප්‍රශ්ණාර්ථයෙන්ම අපට සමීප කළා, මේ සසර සැරිසරන්ට හේතුව දහම් පද හතරක් අවබෝධ කරන්ට බැරිවුන වරදින් අපට සිදුවුණු මහා විපත්තිය. අපට විදින්ට සිද්ධ වෙච්ච මහා දුක්ඛරාශිය. පළමුවෙන් සදහන් කළේ, මේ සත්‍ය වූ දහම් පද හතර තියෙන්නේ කොහේද යන්න අපට පැහැදිලි වෙනවා දැන් තෝරනකොට.

පළවැනි දහම් පදය තමයි “දුක්ඛස්ස අරියසච්චස්ස” කියල දේශනා කළේ, මේ දුක්ඛායථී සත්‍ය අවබෝධ කරන්ට බැරිවුන වරදින් මේ දීඝී සංසාරයේ අනන්ත අප්‍රමාණ දුක් විදිමින් අපි මේ සංසාරයේ සැරිසැරුවා. පිංචතුනි, දුක්ඛායථී සත්‍ය කියන්නෙ මොකක්ද? දුක්ඛායථී සත්‍ය කියන්නෙ පිංචතුනි. මේ මම කියන ශරීර කුඩුවෙ තියෙන දුක, වෙන කොහෙවත් නෙවෙයි දුක නැමති ඇත්ත තියෙන්නෙ, දුක්ඛායථී සත්‍ය විස්තර කරන බුදුරජානන් වහන්සේ ජාතිපි දුක්ඛා ජරාපි දුක්ඛා, ව්‍යාධිපි දුක්ඛා, මරණමිපි දුක්ඛං, සෝක, පරිදේව, දුක්ඛ, දෝමනස්සාපි දුක්ඛං ආදීවශයෙන් දේශනාකර ගෙන ගිහිල්ල අවසානයේ දේශනා කරනව සංඛිත්තෙන පංචසුපාදානක්ඛන්ධා දුක්ඛා” කියලා මහණෙනි ! ඉපදීම දුකයි, ජරාව දුකයි, ව්‍යාධිය දුකයි, මරණය දුකයි, සෝක කිරීම, හැඩීම, වැලපීම, කායික දුක්, මානසික දොම්නස්, කැමති දැ නොලබීම, මේ හැම එකක්ම දුකයි. මහණෙනි, වැඩි දෙයක් කුමකටද මහණෙනි, මේ පංචස්ඛන්ධයම දුකයි කියලා බුදුරජානන් වහන්සේ මුළු තුන්ලෝක ධාතුවම හරියට එක අහුරකට ඇල්ලුවා වාගේ දුක්ඛ සත්‍යයට ඇතුල් කළා. කැටි කළා. පිංචතුනි, එහෙනම් මනුෂ්‍යයෙක් වෙලා, සිටුවරයෙක් වෙලා, රජෙක් වෙලා, දෙවියෙක්

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

වෙලා, බ්‍රහ්මයෙක් වෙලා, උපන්නන් දුක තියෙනවා. මේ පංචස්ඛන්ධයම දුකයි, මොනවද මේ පංචස්ඛන්ධය කීවේ. මම මාගේ කියල තෘෂ්ණා, දිට්ඨි මානයන්ගෙන් දැඩිසේ අල්ලාගෙන තිබෙන රූපය, වේදනාව, සංඥාව, සංඛාරය, විඤ්ඤාණය, මේ පහ. රූපය කියන්නේ කෙස්, ලොම්, නිය, දත්, සම්, මස්, නහර, ඇට ආදියෙන් හැදිල තියෙන, සීත, උෂ්ණ, සා පිපාසදියෙන් නිතර පෙලෙන මේ ශරීර කුඩුව, වේදනාව කියන්නේ අපි විදින සැපදුක් ආදිය, සංඥාව කියන්නේ රූප, ශබ්ද ආදිය හැදිනගන්න සිතුවිලි. සංඛාර කියන්නේ සකස් කොට රැස් කරන පිංචවි ආදී වේනනා. විඤ්ඤාණය කියන්නේ මේ සියල්ල දැනගන්නා සිත, පිංචතුනි, පංචස්ඛන්ධය තෝරල බණ කියන්ට ගියොත් මවිකුස පිලිසිදගත් තැන පටන් විස්තර කරන්න සිදු වෙනවා, ඒක දිග බණක්, ඒකට වේලාව මදි, පිංචතුනි, අපි මේ විදින්නේ දුක, ඒක ආයඝී සත්‍යයක් ලෙස පෙනෙන්නේ නෑ. දූනෙන්නේ නෑ. මේ පංචස්ඛන්ධ තරම් සැප ඇති බඩුවක්, වස්තුවක් නෑ කියලයි හිතෙන්නේ. ඇහෙන්න ප්‍රිය මනාප රූප බලලා, කනෙන් ප්‍රිය මනාප ශබ්ද අහලා, අපි කොයිතරම් සැප විදිනවද? අනෙක් ඉඤ්ජියන් පිලිබදවත් එහෙමමයි. ඔව්වට තමයි පංච කාම සම්පත් කියල කියන්නේ. “වක්ඛු විඤ්ඤෙය්‍යා රූපා ඉෂ්ඨා කන්තා මනාපා පිය රූපා කාමුපසංහිතා.” ඇහූ ප්‍රිය කරණ රූප, කණ ප්‍රියකරණ ශබ්ද, නාසය ප්‍රියකරණ සුවද දිව ප්‍රියකරණ රස, කය ප්‍රිය කරණ පහස, මේ පංචකාම සම්පත්තියෙන්ම සැප විදිනවා, මේ තරම් සැප තියෙන ලෝකයක් දුකයි කියල ඇයි බුදුරජානන් වහන්සේ දේශනා කළේ. පිංචතුනි! ඔය සැප වලට කියන්නේ විදින සැප කියලා, වේදයින සැප, වේදයින සැප කියන වර්ග පිංචතුනි විදින කොට විතරයි. ඒ එක්කම ඉවරයි. ආයෙන් ඕනෑ නම් ආයෙන් සපයන්ට ඕනෑ. නැවත නැවතත් සපයන්ට ඕනෑ, දැන් අපි විදපු ඔක්කොම සැප ගැන කල්පනා කරල බලමු. මේ මොහොත වෙන කොට මොන සැපේද දැන් තියෙන්නේ කියලා ආයෙන් මේ ඉඳුරන්ට කෑම සපයන කොට මේ සැපය නිමේෂණයක් ලැබෙනව. ඒ එක්කම ඉවරයි. “සීනෙන් ගෑ සුවදසේ බොරුමය” කීවේ, මෙන්න මේ නිසා, අන්තිමේ ඉතුරුවෙන්නේ මොනවද? ‘දු’ ‘ක’ යන යන අකුරු දෙක පමණයි. ජරාදුක. මරණ දුක. විදපු සැප ඔක්කෝම අවසානයයි. අපි සංසාරයේ දිගින් දිගටම කරලා තිබෙන්නේ මේ ටිකයි. පස් කම්

“අප මාදෙන සමපාදෙව”

සැප සොයා ස්වල්ප ආස්වාදයට මුළාවෙලා නැවත නැවතත් ඉපදුනා. නැවත නැවතත් මරණයට පත් වුනා. නැවත නැවතත් සොහොනට ඇරගෙන ගියා. අපේ ඇට කටු වලින් මහපොලොව වර්ධනය කලා “කටසිවඩ්ඩිනා” කීවේ මෙන්න මේ නිසා. මේ පංචස්ඛන්ධයෙ ඇති ස්වල්ප ආස්වාදයට මුළාවීම නිසා මහත් ආදීනවය, දුක්ඛ රාශිය, වැහිලා තියෙනවා. ඒ නිසා මහණෙනි! මෙහි ඇති යථා තත්වය, නියම ඇත්ත අවබෝධයෙන් දැනගත්ට, දැකගත්ට බැරිවුන වරදින් මුල් කෙළවර නොපෙනෙන මේ දීඝි සංසාරයේ මමත් නුඹලාත් අනන්ත අප්‍රමාණ දුක් විදිමින් සැරිසැරුවා, කියලා පිංවතුනි, පළවැනි ආයඝී සත්‍ය දේශනා කලා, දෙවැනි ආර්ය සත්‍යය තමයි දුකට හේතුව. “දුක්ඛ සමුදයස්ස භික්ඛවේ අරිය සච්චස්ස අනනුබෝධා අප්පට්චේධා” යනාදි වශයෙන් දුකට සැබෑ හේතුව අවබෝධ කරන්ට බැරිවුන වරදින් සසර අනන්ත අප්‍රමාණ ජාති ජරා මරණ ආදි දුක් විදින්න සිද්ධ වූ ආකාරය ධර්ම ස්වාමීන් වහන්සේ පැහැදිලි කරණව.

මහණෙනි! මේ දුකට හේතුවක් තිබෙනවා. දුක නිකම්ම නෙවෙයි හට ගන්නේ. මේ දුක හට ගන්නේ කොතනද, මේ මම කියන තැනමයි. දුක තියෙන්නේ, මෙතැන දුක හට ගන්නේ මෙතැනින්මයි. බුදු රජානන් වහන්සේ දේශනා කරණව. “යායං තණ්හා, පෝතෝ භවිකා, නන්දිරාග සහගතා, තතු තත්‍රා හි නන්දනී සෙය්‍යථිදං? කාම තණ්හා, භව තණ්හා, විභවතණ්හා” පිංවතුනි තණ්හා කියන වචනය හොදට පැහැදිලිව ඇහෙන්නට ඇති නේද? ඒකට හේතුව, තණ්හා කියන වචනය අපට හොදට හුරු පුරුදු වචනයක් අප කාලගත් තණ්හාව තියෙනවා. තෘෂ්ණාව, ආශාව, ඒ ඒ මට්ටමින් මහරහතන් වහන්සේලා හැර, පිංවතුනි! ඔය බොහෝ දෙනෙක් කියන්නේ, ‘ඛණ අභන්ටත් එන්ට ඕනෑ සිල් සමාදම් වෙන්ටත් එන්ට ඕනෑ. ඒ වුනාට කිසිම විවේකයක් නෑ. ඒ කියන්නේ මට දැන් තෘෂ්ණාව, ආසාව වැඩි ඒ නිසා. ගුණ දහමක් පුරාගන්ට විවේකයක් නැහැ, විවේක නැහැ, කියන්නේ තණ්හාවෙන්, මේ ශරීර කුඩුව ආත්ම සෙනෙහයෙන් බලවත් සේ අල්ලාගෙන ඉන්නවා, එහෙම අල්ලගන්ට හේතුව පිංවතුනි මෙහි තතු නොදැනීම, ඒකට තමයි අවිද්‍යාව, මෝඛකම කියන්නේ, අවිද්‍යාවෙන් මෝඛකමින් යථාතත්වය වහනවා. ඒ නිසාම තෘෂ්ණාවෙන් ඇලෙනව. බැඳෙනවා, අපි ජීවත් වෙන්නේ

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

තෘෂ්ණාව, ආසාව තියෙන නිසා, නමුත් මෝඩ කමින් එහි ආදීනවයන් නොදන්නා නිසා දැඩිසේ පංචකාම සම්පත් කෙරේ ඇලෙනවා. බැඳෙනවා. රූප, ශබ්ද, ගන්ධ, රස, පහස පිළිබඳ නොනිමි තෘෂ්ණාවෙන් මැරෙනවා, නැවතත් කම්මානුරූපව අළුත් හවයක අළුතෙන්ම වැඩ ආරම්භ කරනවා, පස්කම් සැප විදිත්ට ගත් ණය අනුවයි ඊලග හවය සැකසෙන්නේ, මෙන්ම මේක පිංවතුනි, ධර්මස්වාමී බුදුරජානන් වහන්සේ හේතුඵල දහම, පටිච්ච සමුප්පාදය, සංසාර චක්‍රය, ආදී වශයෙන් දේශනා කළේ. මේක ගෙවලා අවසන් කරන්ට බැරි සංසාරගත මහ ණයක්, කාම තණ්හා, හව තණ්හා, විභව තණ්හා කියන එකසිය අට ආකාර තෘෂ්ණාවකින් ගත් ණයක්, පොළී, වැල්පොළී වෙනව, සතර අපාවලට ගිහිල්ල අවුරුදු සිය - දහස් - ලක්ෂ, කෝටි ගණන් දුක් විදලා බර ණය ගෙවනවා. ආයෙන් ඇවිදිල්ලා ආයෙන් ණය වෙනවා. මෙන්ම මේකයි පිංවතුනි සසර ජීවත් වෙනවා කියන්නේ. සැප සොයනවා දුක වහනවා. අවිද්‍යාවෙන් දුක වහලා ආයෙන් මේක හොඳ වස්තුවක් කියලා සැලකුවා. දැන් මේ පිංවතුන්ට වාඩිවෙලා ඉන්න කොට මෙලාකටත් කකුල්වල කැක්කුම් ඇවිදිල්ලා ඇති. දිග හැරියාම සුවයක් දැනෙනවා, අවිද්‍යාවෙන් දුක වහලා, සැපයි සනීපයි කියලා තෘෂ්ණාවෙන් බැඳුනා. මේක තමයි පිංවතුනි, අපි ජීවිත කාලයේම කරගෙන එන වැඩේ. අපි ජීවත් වෙනව කියන්නේ හැම වෙලාවේම දුක වන වහා, සැප සොයා සොයා. මුළාවෙන් යන ගමනක්, මේ හැම වෙලාවකම අපේ සිතේ පහල වෙන්නේ කාම තණ්හා, හවතණ්හා, විභවතණ්හා. අපට තියෙනවා පිංවතුනි. ආයතන හයක්. ආයතන කියන්නේ මහා වැඩපලවල්, රූ දවල් දෙකේ සියගණනක් කම්කරුවෝ වැඩකරණ ආයතන වගේ. ඒව තමයි බුදුරජානන් වහන්සේ දේශනා කළේ වක්ඛායතන, සෝතායතන, ඝානායතන, ජිහ්වායතන, කායායතන, මනායතන අපේ භාෂාවෙන් කියනවනම්, ඇස, කණ, නාසය, දිව, කය, මන, මේවාට පිංවතුනි වැටෙනවා අරමුණු, ඇහැට. රූප, කණට - සබ්ද, නාසට-ගන්ධ, දිවට-රස, කයට-පහස, හිතට-ධර්ම නොහොත් සිතුවිලි. මේ අරමුණු හැම එකක්ම ඒකාකාර නෑ. සමහරක් හොඳයි. ප්‍රියයි, මනාපයි, නමුත් තවත් සමහර අරමුණු නරකයි, අප්‍රියයි, අමනාපයි.

“අප මාදෙන සම්පාදේව්”

තවත් අරමුණු තියෙනව සැපත් නැහැ, දුකක් නැ. මැදහත්, මෙන්න මේ නිසා අපට ප්‍රිය මනාප අරමුණු ලැබෙන කොට සැප වේදනාව, අප්‍රිය, අමනාප, කටුක, ගොරෝසු අරමුණු ගැටෙන කොට දුක් වේදනාව, මැදහත් අරමුණු ගැටෙන කොට නොදුක් නොසැප වේදනාව ඇති වෙනව. “වේදනා පච්චයා තණ්හා” මේ වේදනාව හෙවත් විදීම හේතුකොටගෙන තණ්හාව, ආසාව උපදිනවා “තණ්හා පච්චයා උපාදානං, උපාදාන පච්චයා භවො, භව පච්චයා ජාති, ජාති පච්චයා ජරා මරණං, සෝක, පරිදේව, දුක්ඛ, දෝමනස්සු, උපායාසා.” මෙන්න මේ විදියට පිංවතුනි. සියලු දුක්ඛය හටගන්නා හැටි අපේ සම්මා සම්බුදුරජානන් වහන්සේ දේශනා කළා. මහණෙනි. මේ දුකට සැබෑම හේතු වූ දෙවැනි සමුදය සත්‍ය අවබෝධ කරගන්න බැරිවුන වරදින් මමත් නුඹලාත් මේ අනවරාග්‍ර සංසාරයේ අනන්ත අප්‍රමාණ දුක් විඳිමින් සැරිසැරුවා කියල.

එතනින් “දුක්ඛ නිරෝධස්ස භික්ඛවෙ අරිය සච්චස්ස අනනුබෝධා අප්පටිවේධා.” ආදී වශයෙන් පිංවතුනි! තුන්වැනි ආර්ය සත්‍ය දේශනා කරණවා, මේ දුකින් නිදහස් වූ ශාන්ත වූ, සුමිහිරි වූ සදාකාලික සැපයක් තියෙන්නේ කොහේද? පිංවතුනි! දුක තියෙන්නේ මේ මම මාගේ කියන ශරීර කුඩුවේනම්, දුකට හේතුවත් එතනම තියෙනව නම්, දුකින් නිදහස් වූ ඒ නිවීමේ සුවයත් එතනමයි තියෙන්නෙ, ඒක අවිද්‍යාවෙන් වැහිලා තියෙනවා. ඒ වැහිල තියෙන කඩතුරාව ඉවත් කරල බැලුවොත් ජේනව මේ පංචස්ඛන්ධයම දුකයි කියලා. එතකොට ඒකට බැදිලා තියෙන තෘෂ්ණාව ක්‍රමක්‍රමයෙන් තුනී වෙනවා. එතකොට මේ කියන සදාකාලික අමා මහ නිව්න සුවය මෙතැනින්ම දකගන්ට පුළුවන් වෙනවා. ඒ නිසා බුදුරජානන් වහන්සේ ඒක විස්තර කළේ කොහොමද? “යෝ තස්සා ඒව තණ්හා අසේස විරාග නිරෝධෝ වාගෝ, පටිනිස්සග්ගෝ මුත්ති අනාලයෝ” මහණෙනි! මේ කියන දුකේ හේතුව වූ තෘෂ්ණාවම නොඇලී, නොබැදී, මුදා හැරියානම්, අතහැරියා නම්, දුරුකළානම්, මිදුනානම්, ආලයෙන් පහ කළානම්, මහණෙනි! එතනමයි, ඒ කියන සදාකාලික වූ අමා මහ නිවන. දුක්වූ දිග් සසර ගමනේ නැවතීම. මහණෙනි! ‘මේ නිවීම’ නැමැති තුන් වැනි සත්‍ය අවබෝධ කරන්නට බැරිවුන වරදින් මමත් නුඹලාත් මේ අනවරාග්‍ර සසරේ අනන්ත අප්‍රමාණ දුක් විඳිමින් සැරිසැරුවා කියලා

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

තුන්වැනි ආර්ය සත්‍ය දේශනා කළා. එතකොට පිංචතුනි, තෘෂ්ණාව අබමල් රේණුවක් තරම්වත් නැති පරිද්දෙන් පහ කළොත් නම් සදාකාලික සැනසිල්ල, අමාමහ නිවණ, නමුත් වැඩේ අමාරුයි. ආධ්‍යාත්මික, බාහිර, ආයතන වශයෙන්, අතීත, අනාගත, වර්තමාන වශයෙන්, කාම, භව, විභව වශයෙන් එකසිය අට ආකාරයකට ලෝක සත්ත්වයින්ගේ සන්තානවල් සිසාරා, ඇලී, වෙලී, බැදී, පැටලිලයි පවතින්නේ, එනිසා සම්මා සම්බුදුරජානන් වහන්සේ මේ තෘෂ්ණාව නැතිකරන්ට වෙනමම මාගී පිළිවතක් දේශනා කළා, ඒක තමයි “ දුක්ඛ නිරෝධ ගාමිණී පටිපදා භික්ඛවෙ අරිය සච්චස්ස අනනු බෝධා, අප්පටිවේධා, ඒව මිදං දීස මද්ධානං සන්ධා විතං සංසරතං මමංවෙච තුම්භාකඤ්ච” යනුවෙන් දේශනා කළේ. මහණෙනි. මේ තෘෂ්ණාව කියන එක පහකිරීම පහසු දෙයක් නොවෙයි, පහ කළොත්නම් සදාකාලික සැනසිල්ල, “තණ්හක්ඛයො සබ්බ දුක්ඛං ජනාති” තෘෂ්ණාව ක්ෂය කළොත් සියළු දුක් පරදවා ජයගන්ට පුළුවන් කියලා, මේ හතර වැනි මාගී සත්‍යය දේශනා කළා “ අයමේව අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො” යනාදී වශයෙන් අංග වශයෙන් අටකින් යුක්ත කොට, ප්‍රතිපදා තුනකින් යුක්ත කොට, මේ පූර්විකා ප්‍රතිපදාව පැහැදිලි කර වදාලා. යම් කෙනෙක් මාගී ප්‍රතිපදාවේ අනලස්ව නිවැරදිව මනාසේ පිළිපැද්දොත් යම් භාග්‍ය සම්පන්න වෙලාවක තෘෂ්ණාව සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂයකොට රහත් භාවයට පත්වෙනවා, රහත් වෙනවා කියන කොට අපේ පිංචතුන්ට හිතෙන්ට පුළුවන්. අහසින් යනවා කියලා. අපිත් නැති වෙච්ච යමක් සොයලා, සොයලා නැති කොට කියනවනෙ මේක රහත්වෙලාද කියලා, පිංචතුනි රහත් වෙනවා කියන්නෙ එහෙම දෙයක් නොවෙයි. තෘෂ්ණාව, ආසාව නැති කිරීම, ඒක ඒ තරම්ම අපහසු නිසා තමයි තමන් වහන්සේ මේ අනුපූර්ව ප්‍රතිපදාව දේශන කළේ. “අනුපුබ්බ සික්ඛා, අනුපුබ්බ කිරියා, අනුපුබ්බ පටිපදා” අනුපිළිවලින් යන්න, එක පාරම ගිහිල්ල මැදට පනින්ට නොවෙයි, පින්වතුනි, ධර්ම දේශනාවේ විස්තර කළ යුතු මංසන්ධිය මෙතැන. නමුත් මෙතැන්ටත් මම වැඩි වෙලාවක් ගත කරන්නේ නැහැ. තව ඉදිරියට බොහෝ දහම් කරුණු රාශියක් බලාපොරොත්තු වන නිසා, ඊටමත් අපේ පිංචතුන් බොහෝ සෙයින් අහලා තියෙනවා ආර්ය අට්ඨංගික මාර්ගය කීවොත් කාටත් පැහැදිලියි. සීල, සමාධි, ප්‍රඥා කීවොත් බණ අහන, බණ

“අප මාදෙන සම්පාදේව”

පොත් පත් කියවන අයට නිතර අහන්ට දකින්ට ලැබෙන වචන, බොදු පිරිස කාටත් වාගේ පාවම් තිබෙන, ඉතාම වටිනා සතරපද ගාථා ධර්මයක්, සියලු සම්මා සම්බුදුවරයින් වහන්සේලාම අත්නොහැර දේශනා කරණ බුද්ධා’නුසාසනාව ඇතුලත්වූ

“සබ්බ පාපස්ස අකරණං - කුසලස්ස උපසම්පදා
සචිත්ත පරියෝදපනං - ඒතං බුද්ධාන සාසනං”

පිංචතුනි. සියලුම බුදුවරයන් වහන්සේලාගේ අනුශාසනාව මේකයි, සීල, සමාධි, ප්‍රඥා. “සබ්බ පාපස්ස අකරණං” කය වචන දෙක සංවර කරණ සීල සාසනය, “කුසලස්ස උපසම්පදා” සිත තැන්පත් කරණ සමාධි ශාසනය, “සචිත්ත පරියෝදපනං” හාත්පසින් සිත පිරිසිදු කරණ ප්‍රඥා සාසනය “ඒතං බුද්ධාන සාසනං” සියලු බුදුවරයින් වහන්සේලාම මාර්ග්‍යමචරියාව දේශනා කළේ මෙහෙමයි. මේ ත්‍රිවිධ ශාසන ප්‍රතිපදාව විස්තර කරන්ට තමයි. අසුභාරදහසක් ධර්මස්ඛන්ධයක් දේශනා කළේ. මෙය ඉතාම සැකෙවින් මතක් කරනව නම්, පිංචතුනි සසර දුක් දිගු කරණ, සතර අපා සිය නිවෙස් බවට පත්කරණ, පාප අකුසලයන් ඇතිකරණ, තුන් ආකාරයක කෙළෙස් වීතික්කම, පරියුච්චාන, අනුශය, “සබ්බ පාපස්ස අකරණං” පාප ක්‍රියා බවට පත් කරණ වීතික්කම කෙළෙස් ප්‍රභානය, “කුසලස්ස උපසම්පදා” වරින් වර නැගී සිටින පරියුච්චාන කෙළෙස් ප්‍රභානය, “සචිත්ත පරියෝදපනං” අනුශය වශයෙන් සන්තානයේ සැඟවී සිටින කෙළෙස් ප්‍රභානය, “ඒතං බුද්ධාන සාසනං” සියලු බුදුවරයින් වහන්සේලාගේම අනුශාසනාව මෙහෙමයි දේශනා කළේ. මහණෙනි! මේ සතර වැනි මාර්ග සත්‍යය අවබෝධ කරන්ට, ප්‍රතිවේධ කරන්න නුවණින් දැකගන්ට බැරිවුන වරදින් මමත් නුඹලාත් මේ අනවරාග්‍ර සංසාරයේ අනන්ත අප්‍රමාණ දුක් විදිමින් සසර සැරි සැරුවා කියලා, මෙහෙම දේශනා කරලා, හතලිස් පස් වෂීයකට පෙර උදාවූ වෙසක් පොහෝ අරුණෝදයේදී, නේරංජනා ගඟ අසබඩ බුද්ධගයා බෝධි මූලයේදී, මේ පරම ගම්හිර සත්‍ය සතර අවබෝධකර, සම්මා සම්බුද්ධ රාජ්‍යයෙන් සසර දුක් නිමාකර අමාසුච ලබාගත් ආකාරය විස්තර කරමින්

“තයිදං හික්ඛවෙ දුක්ඛං අරිය සච්චං අනුබුද්ධං පටිච්චිදං,
දුක්ඛ සමුදයං අරිය සච්චං අනුබුද්ධං පටිච්චිදං, දුක්ඛ නිරෝධං

“අපාමාදෙන සමපාදෙට්”

අරිය සච්චං අනුබුද්ධං පටිච්චද්ධං, දුක්ඛ නිරෝධ ගාමිණී පටිපදා
අරිය සච්චං අනු බුද්ධං පටිච්චද්ධං, උච්චින්න භව තණහා, ඛිණභව
නෙත්ති, නත්ථිදානි පුනඛභවො, ති.”

මහණෙනි! මා විසින් දුක්ඛ ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ කළා,
ප්‍රතිචේධ කළා. දුක්ඛ සමුදය ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ කළා
ප්‍රතිචේධකළා, දුක්ඛ නිරෝධ ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ කළා,
ප්‍රතිචේධකළා, දුක්ඛ නිරෝධ ගාමිණී ප්‍රතිපදා අරිය සත්‍යය
අවබෝධ කළා ප්‍රතිචේධ කළා. භව තෘෂ්ණාවේ මූල උදුරා දැමීමා,
භවයේ බැඳ තැබූ තෘෂ්ණා රැහන කපා හැර විනාශ කළා. එහෙයින්
මට නැවත භව උප්පතියක් නැත. ඉපදීමක් නැති හෙයින් ජරා,
ව්‍යාධි, මරණ, සෝක පරිදේව, දුක්, දොම්නස්, උපායාස සියලු භව
දුක්ඛිණී නිවා ශාන්ත සුමිහිරි අමාමභ නිවනින් සැනසුනේ වෙමි.
කියලා තමන් වහන්සේගේ සම්මා සම්බෝධි සමධිගමය සිහිපත්
කොට දේශනා කළා. එහෙම දේශනා කරලා ප්‍රීති උදානගීයක් ලෙස
ඒ කරුණම නැවත ගාථා පංතියකින් මෙහෙම දේශනා කරනවා.

වතුන්නං අරිය සච්චානං - යථා භූථං අදස්සනා
සංසිතං දීස මද්ධානං - තාසු තස්චේව ජාතිසු
තානි ඒතානි දිව්ඨානි - භවනෙත්ති සමුභතා
උච්ඡින්නං මූලං දුක්ඛස්ස - නත්ථි දානි පුනඛභවො,ති

පිංචතුනි මේ ධර්මදේශනාවෙන් පස්සෙ කෝට්ඨුමයේ වැඩ
සිටි සැම දිනකම එක් රැස්වූ සිව්වනක් පිරිසට “ඉතිසීලං, ඉතිසමාධි,
ඉතිපඤ්ඤා, යනාදි වශයෙන් සීලය මෙසේය. සමාධිය මෙසේය,
ප්‍රඥාව මෙසේය, සීලයෙන් පුරුදු කරන ලද සමාධිය මහත්ඵල
වෙයි. මහනිසංඝ වෙයි. සමාධියෙන් දියුණු කරන ලද ප්‍රඥාව
මහත්ඵලවෙයි, මහත් ආනිඤාසවෙයි. ප්‍රඥාවෙන් දියුණු කරණ ලද
සිත සුවසේ මනාලෙස කාමාදීසතර ආශ්‍රවයන්ගෙන් මිදී සංසාර
විමුක්ති සුවයෙන් සැනසෙයි, මේ ධර්ම දේශනාව බොහෝ වාරවල
පවත්වා බොහෝ දෙනා ලොචිතුරා සුවයෙන් සනසමින්, නදීකාවට
වඩම කළා. ඒ ගමේ උවසු උවැසියෝ විසින් ගඬොලින් නිමකළ,
ආවාසයේ බොහෝ බික්සගන සමග වැඩ වාසය කළා.

බුද්ධ උපස්ථායක ආනන්ද ස්වාමීන් වහන්සේ විවේක
වෙලාවක බුදුරජානන් වහන්සේ වෙත වැඩම කරලා මෙහෙම

“අපාමාදෙන සමපාදෙට්”

ප්‍රශ්නයක් අසා වදාළා. ස්වාමීණි! භාග්‍යවතුන්වහන්ස. මේ නදීකාගමේ අපි හොඳින් දන්න හඳුනන සාල්හ භික්ෂූන් වහන්සේ, නන්දා භික්ෂුණී, සුදත්ත උපාසක, සුජාතා උපාසිකාව, මරණයට පැමිණිලා. ඒ අයගේ පරලොව ගතිය කෙසේද?

ආනන්දයෙනි, සාල්හ භික්ෂුව සව් කෙළෙසුන් නැසූ රහත්තමක්, පරලොව උපතක් නැහැ. අමාමහ නිවණින් සැනසුනා, නන්දා භික්ෂුණිය අනාගාමී යි. නැවත කාම ලෝකයට පැමිණීමක් නැහැ. සුද්ධාවාස බ්‍රහ්ම තලයේ උපත ලබලා එහිදීම පිරිණිවන් පානවා, සුදත්ත උවසු තුන් සංයෝජනයන් නසා රාග ද්වේශ තුනී කරලා, ‘සකෘදාගාමී’ කාමසුගතියේ එක් වරක් ඉපිද සියළු දුක් කෙළවර කරනවා. සුජාතා උවැසි තුන් සංයෝජන නසා සෝවාන් වූවා. නැවත කිසි කලෙකත් අපා ගමන් නෑ. නියත ගති වශයෙන් සුගතියේම උපත ලබා ධම් න්‍යායෙන් අර්හත් භාවයට පැමිණ සියළු සසර දුක් කෙළවර කරනවා. අනන්ද හිමියෝ නැවතත් උවසු උවැසියන්ගේ නම් රාශියක් ඉදිරිපත් කළා ඒවාට පිළිතුරු වශයෙන්, ආනන්දයෙනි! මේ නදීකාවේ උවසු උවැසියෝ පන්සීයයකට වැඩි තරම් සක්කාය දිට්ඨි, විචිකිච්ඡා, සීලබ්බත පාරමාස සංයෝජන සසර බැඳුන් තුන නසා සෝවාන්ව සුගති භූමියේ උප්පතිය ලබා සිටිනවා, නැවත කිසි කලෙකත් අපා ගමන් නැහැ. සුගතියෙන් සුගතියට පැමිණ අනුක්‍රමයෙන් සසරදුක් නසා අර්හත් භාවයෙන් නිවන් සුව ලබනවා. අනන්දයෙනි! කළුරිය කරණ අයගේ පරලොව ගමන් විස්තර කියනට ගියොත් ඒක නිමාවක් දකිනට බැරි වැඩක්, ඒක තථාගතයින්ට වෙහෙසයි මහන්සියි, ඒ නිසා අනන්දය තම තමන්ටම පරලොව ගමන් දැනගන්ට ධම් ආදර්ශයක් දෙන්නම්. දහම් කැඩපතක්, බුදුරජානන් වහන්සේ දහම් කැඩපත මේ විදියට දේශනා කරනවා.

“ඉධානන්ද අරියසාවකො බුද්ධෙ අවෙච්චප්පසාදේන සමන්තාගතො හෝති. ඉතිපි සො හගවා අරහං සම්මා සම්බුද්ධො.....ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදේන සමන්තාගතෝ හෝති ස්වක්ඛාතො හගවතා ධම්මො... සංසෙ අවෙච්චප්පසාදේන සමන්තාගතෝහෝති, සුපට්ඨන්තෝ හගවතෝ සාවක සංසෝ... අරියක්කන්තේහි සීලේහි සමන්තාගතෝ...”

යනාදී වශයෙන් ආනන්දය යම් ආයථී ශ්‍රාවකයෙක් නොසෙල්වෙන අවල ප්‍රසාදයෙන් පැහැදී බලවත් සද්ධාවෙන්

“අපාමාදෙන සමපාදෙව්”

“අරහං, සම්මා සම්බුද්ධෝ,” ආදී නවමහා බුදුගුණ සිත්හි දරා නැවත නැවත බුදු ගුණ මනසිකාරය පවත් වන්නේද. එසේම ආනන්දය “ස්වක්ඛාත සන්දිට්ඨික” ආදී සය මහා දහම් ගුණ බලවත් සද්ධාවෙන්, අවල ප්‍රසාදයෙන්, සිත්හිදරා දහම් ගුණ මනසිකාරය පවත්වන්නේද, අනුගමනය කරන්නේද, එසේම ආනන්දය සුපටිපත්තතාදී සඟ ගුණ සිහිකරන්නේද නිතර මෙනෙහි කොට අනුගමනය කරන්නේද එසේම ආනන්දය අරියකන්ත සීලයේ පිහිටා අඛන්ඩ, අජේද්‍ර අසබල, අකම්මාශ, භුජ්ස්ස, විඤ්ඤුපසන්ථ, අපරාමට්ඨ, සමාධි සංවත්තනික, ගුණවලින් යුත්ත කොට මනාව ආරක්ෂා කරන්නේ වේද, එහෙනම් ආනන්ද, නැවත අහන්තට වුවමනාවක් නැහැ. ඒ කාන්තයෙන්ම හේතෙමේ. සම්බෝධි පරාසනයි. ඒ ආරිය ශ්‍රාවකයාට පුළුවන්, තමා තමාගැනම සිහිකොට “මම තිරිසන්, ප්‍රේත, අසුර, නිරය මේ මහදුක් ඇති සතර අපායෙන් සදහටම අතමිදුනා, පරලොව ගති නියතයි, සුගතියෙන්, සුගතියට. කාම භවයේ ආත්ම භාව හතකට වඩා උප්පත්තියක් නැහැ. ඒකාන්තයෙන්ම හත්වැනි භවයේදී චතුරයාඪී සත්‍ය අවබෝධයෙන් රහත්ව අමාමභ නිවණින් සැනසෙනවා” කියලා සැනසෙන්නට. බුදු රජානන් වහන්සේ මෙසේ ධම් ආදාස පරියාය දේශනා කර වදාලා.

නදීකාවේද කැමති කල් වැඩ ඉදලා රැස්වූ බොහෝ පිරිසට “ඉතිසීලං ඉති සමාධි, ඉතිපඤ්ඤා” යනාදී වශයෙන් ත්‍රිවිධ ශාසන ප්‍රතිපදාවෙන් නිවන් මඟ විවෘත කරමින්, දහම් අමා සිසිලසින් සනසවමින් නදීකාවෙන් ඉදිරියට වඩින්නට සූදානම් වූනා. ආනන්ද බික්සගනට දන්වන්න, පා සිවුර ගන්න. අපි විශාලා මහ නුවර බලා ගමන ආරම්භ කරමු. අපේ පිංවතුන් දන්නවා ආනන්ද හිමියෝ විසිපස් වසක්ම බුදුරජානන් වහන්සේට ඇප උපස්ථාන කරමින්, සෙවනැල්ල මෙන් සමීපයේම හැසිරුන ආකාරය. මේ අන්තිම ගමනේද පා සිවුරු අරගෙන සමීපයෙන්ම වඩින්නේ ආනන්ද හිමියෝ, මහත් වූ හික්ෂුන් වහන්සේලා පිරිසත් සමග විශාලා මහ නුවර අම්බපාලි අඹවනයට සමීප වූනා. අඹ උයනේ විශ්‍රාම ශාලාව ඇසුරු කරගෙන නිහඬව, නිසංසලව විවේක සුවයෙන් වැඩ වසන මහ බික්සගන බලා බුදුරජානන් වහන්සේ සතර සිව්ටන් දේශනාව ආරම්භ කළා,

“සතො හික්ඛවෙ හික්ඛු විහරෙය්‍ය සමීපජානො. අයං වො

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

අම්මාකං අනුශාසනී. කතඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු සතො හෝති, ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කායේ කායනුපස්සි විහරති... වේදනාසු වේදනානු පස්සි විහරති. චිත්තෙ චිත්තානු පස්සි විහරති... ධම්මේ ධම්මානු පස්සි විහරති. ආකාසි සම්පජානො සතීමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣා දොමනස්සං ඒවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සතො හෝති. යනාදි වශයෙන් මහණෙනි. භික්ෂුතෙමේ මනාව සිහි ඇතිව කෙසේ වාසය කරන්නේද? මේ ශාසනයේ සංසාර බයෙන් සසුන්වත් බුද්ධපුත්‍ර තෙමේ. දෙනිස් කුණප වලින් සැදුන මෙම ශරීරය අසුභ අසාර වශයෙන් දකිමින්, සැප දුක්, උපේක්ෂා සියලු වේදනාවන් දුක් වශයෙන් දකිමින්, වහා හැදි හැදී, බිදි බිදී යන මේ සිත අනිත්‍ය වශයෙන් දකිමින්, ස්බන්ධ, ධාතු, ආයතන ආදී ධර්මයන් අනාත්ම වශයෙන් දකිමින් කෙළෙස් තවන වියඹී ඇතිව, මනා නුවණ ඇතිව. මනා සිහි ඇතිව පංච නිවරණාදී කෙළෙස් ප්‍රහානය දකිමින් වාසය කරන්නේය.”

මේ විදියට සම්බුද්ධ ශාසන නිව්‍යාණ ගාමිණී ඒකායන මාරී ප්‍රතිපදාව කුළුගන්වමින් සතර සීවටන් දේශනාව අවසන් කරණකොටම වාගේ මේ අඹ උයනේ අයිතිකාරිය අම්බපාලි පිංචනිය මනාව සැරසූ මංගල සම්මත හදු යානයකින් පැමිණ විකක් ඇතින් බිමට බැස්සා. පිංචතුනි අම්බපාලි කියන්නේ, දිව්‍ය අප්සරාවක් බදු, විශාලා මහනුවර සිටි රූපරාජණිය. මැය විපස්සි බුද්ධ ශාසනයේදී මෙහෙණි අරමක පැවිදිව මහණදම් පිරුවා. රහත් මෙහෙතින් වහන්සේ නමකට ‘වේසී’ කියා පරිභව කළා, පස්සෙ වරද පිළි අරගෙන එතුමිය වැඩිය දිශාවට වැඳ නමස්කාර කොට සමාව ඇයැඳ සිටියා. ඒ නිසා මහනරකයක උපදින්නේ නැතිව ආත්ම පන්සියක් වෙසගනක් සේ ජීවත් වෙන්ට සිදු වුණා. මේ ඇයගේ අන්තිම ආත්මභාවය. කාශ්‍යප බුදු සාසනයේදී මව්කුසක ඉපදීමේ අනේක ආදීනව දෑක මව් කුසක නොඉපදීමට පැතුවා. නමුත් මනුෂ්‍ය ලෝකයේ ඉපදී මේ ගෞතම ශාසනයේ නිවන් දැකීමට පාරමිතා සම්පූණිය. ඒ නිසා ලිච්චි රජ දරුවන්ට අයිති මේ අඹ උයනේ අඹගහක්යට පංච කළ්‍යාණයෙන් යුත්, දෙවගනක් බදු රූසපුවෙන් යුත්තව සොලොස් වස් ඇති තරුණියක්සේ උප්පත්තිය ලැබුවා. ඒනිසා ඇයට අම්බපාලි නම ලැබුනා. ඇය දෑකලා ලිච්චි රජ දරුවන් අතර ඇතිවූ කෝලහලය සංසිදුවමින් අඹ උයනේ තිබූ මාලිගාව සහිත අඹඋයන ඇයට පවරා දීලා

“අප මාදෙන සමපාදව”

ගණිකාවක් ලෙස නිල කළා. නමුත් ඇයගේ රහත් භාවයේ පාරමිතා ගුණ, මහා කරුණාවෙන් දැකපු බුදුරජානන් වහන්සේ මහත් බික්සගන සමග ඇයගේ උයනට වැඩම කළේ. මේ බව ආරංචි වුන අම්බපාලි ගණිකාව අලංකාර මංගල රථයකින් උද්‍යානයට පැමිණිල ටිකක් ඇතින් බිමට බැස ඉමහත් ගෞරව සංවර ගමනින් බුදුරජානන්වහන්සේ සමීපයට ගිහිල්ලා බලවත් සද්ධාවෙන් බුදුපාමොක් මහසගන වැඳ නමස්කාර කරලා පසකින් වාඩිවුණා. බුදුරජානන් වහන්සේ ඇයගේ සිත් සතන් පහන් කරමින් දහම් පද කීපයකින් සංග්‍රහ කළා, ඇය බලවත් ප්‍රසාදයට පත් වුනා. “ස්වාමීනි!” භාග්‍යවතුන් වහන්ස හෙටදින බුදු පාමොක් මහ සගනට මාගේ නිවසේ බත නිම වෙනවා, මාගේ දානය කරුණාවෙන් ඉවසා වදාරණ සේක්වා, කියල ආරාධනා කළා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුෂ්නිමිභූට භාවයෙන් ඒ දානය ඉවසා වදාළා.

අතිශයින් ප්‍රසන්න භාවයට පත් ඇය. බුදුරජානන් වහන්සේට වැඳ නමස්කාර කරලා සමු අරගෙන රථයේ නැගී ලහි ලහියේ පිටත් වුනා. පිංවතුනි! විශාලා මහ නුවර රජ කරණ ලිච්චවී රාජ පරම්පරාව හත්දාස් හත්සිය හත්දෙනෙක්, ඒ රාජ පුත්‍රවරුන්ට ආරංචි වුනා තමන්ගේ නුවරට සම්මා සම්බුදුරජානන් වහන්සේ වැඩම කරලා දනට අම්බපාලි අඹුඋයනේ වැඩවාසය කරණ වග. බුදු රජානන් වහන්සේ දකින්ට යන්ට මේ පිරිස සැරසුනා. මේ පිරිස සැරසෙන්නේ එක්දාස් එකසිය එක්දෙනා බැගින් වර්ග හතකට, වර්ණ හතකින්, සැරසුන වර්ණයෙන්ම රථද අලංකාර කරණව, කුඩ, කොඩි, සේසත්, වල්විදුනා, පාවහන්, ආදි සෑම දෙයක්ම ඒ ඒ වර්ණ වලින්ම අලංකාර කරපු, මංගල සම්මත හදුයානා වලනැගී තව්නිසා වැසි දෙවියෝ පොලොවට වන්කලක් සේ කණධායම් හතකින් යුත්තව බුදුරජානන් වහන්සේ දැකීම සදහා පිටත් වුණා. දැන් අම්බපාලි ගණිකාවද තමන්ගේ දානය බුදුපාමොක් මහ සගණ පිළිගත් සන්තෝසයෙන් රථයට නැගිල, සිය මාලිගාවට එනවා. මේ රාජ පෙරහැර මුණගැසුනා. තරුණ, තරුණ ලිච්චවී රජ පුත්‍ර වරුන්ගේ රථවල තමන්ගේ රථය හැප්පුවා. රථෙන් රථ ගැටුවා, සකෙන් සක ගැටුවා, වියෙන් විය ගැටුවා. මොකද? අම්බපාලි නුඹේ රථය අපේ රථවල ගටමින් ඉක්මණින් යන්නේ, එසේමයි රාජ පුත්‍රවරුණි! බුදුපාමොක් මහසගණ හෙට දින මාගේ දානය ඉවසා

“අප මාදෙන සම්පාදව්”

වදාලා, ඒ නිසයි මා මේ ඉක්මණින් යන්නේ, මේ...අම්බපාලි! රන් කහවණු ලක්ෂයක් ඔබට දෙන්නම්. ඒ දානය අපට දෙන්න, රාජ පුත්‍රවරුණි. රන් කහවණු ලක්ෂයක් නොවෙයි, මුළු විශාලා මහනුවර මට දෙනවා කීවත් මම ඒ දානය කිසිවෙකුට දෙන්නේ නෑ. අපි ඒකාන්තයෙන්ම ස්ත්‍රියෙකුට පරාදවුනා. ඇඟිලිගැට පොඩි කෙරුවා, මුසුප්පුව පල කළා,

හොඳයි. අපි යමු. සම්මා සම්බුදුරජානන් වහන්සේ වෙතට, මේක ලිවිඡවි රාජධානිය, අපි හත්දාස් හත්සිය හත්දෙනෙක් ලිවිඡවි රජවරු, අපි එකවිට වැද නමස්කාරකොට හෙට දින දානයට ආරාධනා කරමු. මේ රාජපුත්‍රවරන්ගේ දානය පිළිගෙන, ගණිකාවගේ දානය ඉවත දමනවා ඇති. මේ විදියට උදම් වී අම්බපාලිගේ අඹවනයට සමීප වුනා. බුදුරජානන් වහන්සේ මහබික්සගණ අමතා දේශනා කරනවා. මහණෙනි! ඹබලා තව්නිසා වැසි දෙවියෝ දකලා නැද්ද? එසේනම් අර එන ලිවිඡවීන් දෙස බලන්න. තව්නිසා වැසි දෙවියෝ යම්සේද? ලිවිඡවී රාජ පුත්‍රවරුද එසේමයි. සෑම දෙනම බුදුරජානන් වහන්සේ පිරිවරාගෙන වැද නමස්කාර කොට සුහද සාකච්ඡාව නිමවී, ස්වාමීනි! භාග්‍යවතුන්වහන්ස හෙට දින අප මාලිගාවේ දානය පිළිගෙන වදාළ මැනවයි කියලා දානයට ආරාධනා කළා.

ලිවිඡවී රාජ පුත්‍රවරුණි! හෙට දින අම්බපාලිගේ බත ඉවසා ඇත. එබැවින් ඔබගේ දානයට අවකාශ නොවෙයි. අපි දෙවැනි වරද ස්ත්‍රියෙකුට පරාද වුණා. ඒකාන්තයෙන්ම අපි දෙවැනි වරද ස්ත්‍රියෙකුට පරාද වුනා. සංවේගය පළකරලා පිටත්වී ගියා.

පිංවත්නී! බුදුරජානන් වහන්සේ ප්‍රමුඛ සඟ පිරිස අම්බපාලිගේ මාලිගයට පසු දින වැඩම කළා, මාලිගය සරසා අලංකාර කොට ආසන පනවා ඉමහත් ගෞරව ආදර හක්නි ප්‍රණාමයෙන් වැද නමස්කාර කොට ප්‍රණීත, ප්‍රණීත ආහාර පානයන්ගෙන් සතප්පෙව්වා. දන් කෙළවර ඇයගේ අඹ උයන සඟසතු කොට බුදුරජාන්වහන්සේට පූජා කළා. බුදුරජානන් වහන්සේ ආහාරදාන, ආවාසදාන අනුසස් ගෙනහැරපාමින් නිවන් මඟ කුළුගත්වා අනුමෙවැනි අනුශාසනාව නිමා කළා, ඇය සක්කාය දිට්ඨි, විචිකිච්ඡා, සීලබ්බත පාරාමාස, තුන්සංයෝජනයන් නසා ආයඪී ශ්‍රාවිකාවක් වුණා. පසු දිනක ඇය පැවිදිවී සසුන්ගතව

“අප මාදෙන සමපාදව”

නොබෝ දිනකින්ම සවි කෙළසුන් නසා රහත් මෙහෙණින් වහන්සේ කෙනෙක් බවට පත්වුණා.

පිංවතුනි! බුදුරජානන් වහන්සේ ඇතුළු බුදු පිරිස නැවතත් අඹුඋයනේ විශ්‍රාමශාලාවට වැඩම කළා, සෑම දිනම ඒකරාශි වූ පිරිසට “ඉති සීලං, ඉති, සමාධි, ඉති පඤ්ඤා, යනාදී වශයෙන් සීලය මෙසේය, සමාධිය මෙසේය, ප්‍රඥාව මෙසේය, සීලයෙන් පරිභාවිත වූ සමාධිය මහත් ඵලද, මහා ආනිසංග ද වෙයි. සමාධියෙන් පරිභාවිත වූ ප්‍රඥාව මහත්ඵල ද මහා ආනිසංග ද වෙයි. ප්‍රඥාවෙන් පරිභාවිත වූ සිත යහපත් ලෙස කාමාශ්‍රව, භවාශ්‍රව, දිට්ඨාශ්‍රව, අවිජ්ජාශ්‍රව යන සතර ආශ්‍රවයන් නසා සසර කතරින් එතරව, සතර මග සතර ඵල පිළිවෙලින් අමාමහ නිවණින් සැනසෙන්නේය. කියා නිවන් මග විවෘත කොට ධර්මදේශනා කළා. දන් පිංවතුණි. බුදුරජානන් වහන්සේ විශාලා මහ නුවරට සමීප වේළුවගම බලා වඩින්නටයි සුදානම් වෙන්න. ආනන්දයෙනි. පා සිවුරු ගන්න. බික් සගනට දන්වන්න. අපි බේළුවගම බලා වඩිමු. බේළුවගමට වඩින කොට වස්කාලය එළඹුණා. බුදුරජානන් වහන්සේ අවසාන වස් කාලය බේළුව ගම වැඩ වාසය කරන්නටයි සුදානම. මහණෙනි. මේ බේළුව ගමේ ඔබ දන්නා හඳුනන හික්ෂුන් වහන්සේලාගේ කුටි සෙනසුන්වලට ගොස් වස් එළඹෙන්න මම මේ කුටියේ වස් වසමි” කියා අවසන් වස් සමාදානය බේළුවගමේ කුඩා කුටියක වස් සමාදම් වුණා. වස් එළඹුණ නොබෝ දවසකින්ම බුදුරජානන් වහන්සේට දරුණු රෝගයක් වැළඳුනා. ලෝහිත පක්ඛන්දිකා රෝගය, ලේ අතීසාරය, මරණාන්තික බලවත් දුක් වේදනා ඇති වුණා. දිනෙන් දින රෝගය උත්සන්න අතට හැරුණා. ශරීරය කෘෂ්ටියා. ක්ලාන්තව ගියා. උපස්ථායක ආනන්ද හිමියෝ, බයට පත්වුණා. බලවත් සංවේගයට පත්වුණා. ලඟ ඉදගෙන උපස්ථාන කරනවා.

පිංවතුනි! බුදුරජානන් වහන්සේ මෙනෙහි කරනවා. ශ්‍රාවක ශ්‍රාවිකාවන් නොදන්වා, අවසන් බුද්ධ වචනයක් නොදෙසා නිහඬව පිරිණිවන් පෑම සුදුසු නොවෙයි. ඒ නිසා මේ චාරිකාව අවසන්කොට ශ්‍රාවක පිරිසට අවසන් අවවාදයකින් අනුශාසනා කොට පිරිනිවන් පාන්නෙමියි, සිතා ධ්‍යාන සමාපත්ති බලයෙන් ආබාධය මැඩ පවත්වාගන්නා. රෝගය සුව අතට හැරුණා. ආනන්ද හිමියෝ පැන් සනහා, කුටිය ඉදිරියේ සෙවන ඇති ගහක් මුල

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

ආසන පනවා වඩා හිඳුවා වැඳ නමස්කාරකොට ප්‍රකාශ කරනවා. හාගාවත් බුදුරජානන් වහන්ස! ඔබ වහන්සේගේ රෝග සුවය දැක අද මගේ හිතට බලවත් සුවයක් සතුටක් දෙනෙනවා.

මගේ ශරීරයද තද බවක් දැඩි බර බවක් මට දැනුනේ, මට දිසානුදිසා නොවැටහී ගියා. සති පටියානයෝ සිතින් බැහැරට ගියා. සිහි ඵලවාගන්ට බැරවුණා. නමුත් මම හිත හදා ගත්තා බුදුරජානන් වහන්සේ ශ්‍රාවක පිරිසට අවසාන බුද්ධ අනුශාසනා කරලා මිසක් පිරිනිවන් පාන්නේ නැහැ කියලා මම හිත හදා ගත්තා.

“ආනන්දය! මම හතලිස් පස් වර්ෂයක් ධර්ම දේශනා කළා. මුල, මැද, අග මොනවට ගලපා ධර්මදේශනා කළා, අර්ථ සහිතව බ්‍යාංජන සහිතව ධර්මදේශනා කළා, කේවල පරිපූර්ණව පරිසුද්ධව ලියවූ සංඛයක් ලෙසින් පිරිසිදු බ්‍රහ්ම වරියාව දේශනා කරලා ඇති. අවසාන බුද්ධ වචනයක් ගැන බලාපොරොත්තුවෙන්ට වුවමනාවක් නැහැ. ඇතුලත පිටත හේදයක් කළේ නැහැ. ගුරුමිටක් තබාගත්තේ නැහැ, රහස් බණක් නැහැ. මම කිසිම තැනක අඩුපාඩුවක් නැතිව සීල, සමාධි, ප්‍රඥා, ත්‍රිවිධ සාසන බ්‍රහ්මවරියාව නිවණ දක්වාම කුච්ඟන්වා දේසනා කරලා ඇති.

ආනන්දය! පිරිසිදු නිවන් මඟ මෙහෙම දේශනා කරල, තියෙද්දී හික්ෂු සංඝයා මගෙන් කුමක් බලාපොරොත්තු වන්නේද? මම හික්ෂු සංඝයා පරිහරණය කරනවාකියා මාගේ සිතක් නැත. හික්ෂු සංඝයා මා කෙරෙහි වැඩ වාසය කරනවා කියා හෝ මාගේ බලාපොරොත්තුවක් නැත. එසේ කල අවසන් බුද්ධ වචනයකින් කුමක් බලාපොරොත්තු වන්නේද?

ආනන්දය! මම දැන් ජරා ජීර්ණයි, මහළුයි, බොහෝ කල් ඉක්ම වූයෙමි. පැසුළු වියට පැමිණියෙමි. කඩ ඇණ ගැලවූ දිරු කරත්තයක් වාගේ, මගේ වයස දැන් අවුරුදු අසූවක්, නමුත් ඵලසමවත් සුවයෙන් ශරීරය සැහැල්ලු කරගෙන සුවසේ වාසය කරනවා, ඒ හෙයින් ආනන්දය! තමා තමාට දීප කොට, තමා තමාට සරණ කොට, අන්සරණක් නොසොයා නොපතා ධර්මයෙන් සැනසීම උදාකරගන්න උත්සාහවත් වන්න.

“කතඤ්ඤ ආනන්ද? හික්බු, අත්තදීපො විහරති අත්ත සරණො, අනඤ්ඤ සරණො, ධම්ම දීපො විහරති ධම්ම සරණො අනඤ්ඤ සරණො, ඉධා නන්ද හික්බු කායේ කායානු පස්සි විහරති,

“අප මාදෙන සම්පාදේව”

වේදනාසු වේදනානු පස්සි විහරති, වින්තෙ වින්තානු පස්සි විහරති, ධම්මෙ ධම්මානු පස්සි විහරති ආනාසි සම්පජානො, සතිමා විනෙයා ලෝකේ අභිජ්ඣා දෝමනස්සං”

ආනන්දයෙනි! මෙසේ සතර සතිපට්ඨානයෙන් තමාට තමාම දීප කොට, තමාට තමාම සරණ කොට ධර්මය හැර අන්සරණක් නෙසොයන නොපතන හික්ෂුවම මාගේ සඟ පිරිසේ අග්‍ර වන්නේය. ශ්‍රේෂ්ඨ වන්නේය. මෙසේ ආනන්ද! හිමි ඇතුළු රැස්වූ සඟපිරිසගේ සිත් පහන් කොට නිවන් මඟ විවෘතකොට ධම් දේශන කළා, පසුදින මහා බික්සඟන සමග විශාලා මහනුවර පිටු සිඟා වැඩ දන් වළදා ආනන්ද! හිමිට කථා කළා, ආනන්දයෙණි! පා සිවුරු ගන්න, සඟ පිරිසට දන්වන්න අපි වාපාල වෛත්‍ය බලා පිටත් වෙමු. සඟ පිරිස බුදුරජානන් වහන්සේගේ පසු පසින්ම වැඩම කළා නවම්පුර පසලොස්වක් පොහෝ දින වාපාල වෛත්‍ය ස්ථානයට වඩම කළා, බුදුරජානන් වහන්සේ සුගන්ධ ගන්ධ කුටියේ විවේක ගත්තා. හික්ෂුන් වහන්සේලාද තැනින් තැන කුටි සෙනසුන් රුක් මුල් ආදියේ විවේක ගත්තා. මද විශ්‍රාමයකින් පස්සේ බුදුරජානන් වහන්සේ ආනන්ද හිමිට කතා කළා, ආනන්ද හිමියෝ වැඩම කොට වැද නමස්කාර කරලා පසකින් වැඩහිටියා.

“ආනන්දයෙනි! විසල්පුර මහාවනය සමවත් සුවයෙන් විවේකීව වැඩ වෙසෙන අයට රමණීයයි. ඒවාගේම උදේනි වෛත්‍ය රමණීයයි. බහු පුත්තික වෛත්‍ය රමණීයයි. සාරන්දද වෛත්‍ය රමණීයයි. එසේම මේ වාපාල වෛත්‍යද රමණීයයි. ආනන්දයෙනි! ඡන්ද, චිත්ත, චිරිය, විමංස යන සාධිපාද සතර වඩනලද බොහෝ සේ වඩන ලද, යානාවක් සේ සකස් කොට වඩනලද, ආසේචිත, භාවිත, බහුලිකාත වශයෙන් මනාව පුරුදු කරණ ලද කෙනෙකුට මෙම ස්ථානයකදී කපක් හෝ අඩකපක් වැඩ සිටිනසේ ආරාධනය කලොත් එම ආරාධනය පිළිඅරගෙන ආයුෂ්කපක් හෝ ඉන් අඩක් වැඩ ඉන්ට පුළුවනි, ආනන්දය! තථාගත තෙමේ මෙම සතර සාද්ධිපාදයෝ ආසේචිත, භාවිත, බහුලිකාත වශයෙන් බොහෝ කල් මනාව පුරුදු කළා” බුදු රජානන් වහන්සේ මේ විදියට තුන්වතාවක් ආනන්ද හිමියන්ට ඕලාරිකව කරුණු පැහැදිලි කළා. නමුත් ආනන්ද හිමියන්ට කරුණ වටහාගන්ට බැරිව ගියා. වසවත් මාර තෙමේ සිහිය අවසිහි කළා. කල්පනාව අඩුකළා. එනිසා ආනන්ද හිමි නිශ්ශබ්ද වුණා. ආනන්දය! මෙතැනින් බැහැරට ගොස්

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

විවේකීව වාසය කරන්න, කියලා බුදුරජානන් වහන්සේ ප්‍රකාශ කළා. ආනන්ද හිමි බැහැරට වැඩ රුකක් මුල වැඩසිටියා. ඒ වේලාවේම වසවත් මරු බුදුරජානන් වහන්සේ වෙත එළඹ “පරිනිබ්බාතුදානි හන්තෙ භගවා පරිනිබ්බාතු සුගතො පරිනිබ්බාණ කාලොදානි හන්තෙ භගවතො. ස්වාමීනි! භාග්‍යවතුන් වහන්ස. දන් පිරිනිවෙනා සේක්වා. සුගතයින් වහන්ස දන් පිරිනිවෙනා සේක්වා. ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස දන් පිරිනිවෙන්ට ඉතාම සුදුසු කාලයයි.” මාරදිව්‍ය පුත්‍රයා ආරාධනා කළා. නමුත් බුදුරජානන් වහන්සේ එම ආරාධනාව පිළිනොගෙන

“නතාවාහං පාපිම පරිනිබ්බාසිස්සාමි, යාවමෙ හික්ඛු නාසාවකා හවිස්සන්ති. වියත්තා විනීතා විශාරදා, බහුස්සුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්ම පටිපන්නා අනුධම්ම වාරිනෝ සකං ආචරියකං උග්ගහෙන්වා ආචික්ඛිස්සන්ති, දේසිස්සන්ති, පඤ්ඤ පෙස්සන්ති, පට්ඨපෙස්සන්ති, විචරිස්සන්ති, විහජිස්සන්ති, උත්තානිකරිස්සන්ති, උජ්ජන්තං පරප්පවාදං සහ ධම්මෙන සුනිග්ගහිතං නිග්ගහෙන්වා සප්පට්ඨාරියං ධම්මං දේසෙසන්ති ති.”

එම්බා පට්ටු මාරය! යම්තාක් මාගේ ශ්‍රාවක හික්ෂු පිරිස ව්‍යක්තවූ, විනීතවූ, විරාශදවූ, බහුශ්‍රාත වූ, ධම්මධරවූ, ධම්මානු ධම්ම ප්‍රතිපන්නවූ, සාමිච්චි ප්‍රතිපන්න වූ, අනුධම්ම වාරිවූ, ශ්‍රාවකයෝ නොවන්නාහුද, ස්වකීය ආචාර්යවාද ඉගෙන නොකියන්නාහුද, නොදෙසන්නාහුද, නොපනවන්නාහුද, නොපිහිටුවන්නාහුද, විවෘතකොට නොදක්වන්නාහුද, බෙදා නොදක්වන්නාහුද, ප්‍රකටකොට නොදක්වන්නාහුද, ශාසනය තුල සාසන මුහුණු වරින් ඇති වූ පරප්පවාදයන්ට ධම්මයෙන් විනයෙන් කරුණු දක්වා මනා නිග්‍රහයෙන් නිග්‍රහකොට ධම්මදේශනා ප්‍රාතිහාරිය නොදක්වන්නේද, ඒ තාක් මම පිරිනිවන් නොපාමි” කියා ආරාධනාව ප්‍රතිෂේප කළා. එසේමයි, භාග්‍යවතුන් වහන්ස! එසේමයි, හික්ෂු පිරිස ව්‍යක්තයි, විනීතයි විසාරදයි බහුශ්‍රාතයි, ධම්ම කියන්ට පුළුවන්, දේශනා කරන්ට පුළුවන්, බෙදා දක්වන්ට පුළුවන්, විවෘතකොට දක්වන්ට පුළුවන්, ඔසවා තබන්ට පුළුවන්, ශාසනය තුල සාසන මුහුණු වරින් ඇතිවූ දුර්මත දුෂ්ප්‍රතිපත්ති වලට ධම්මයෙන්, විනයෙන්, කරුණු ගෙනහැර දක්වා මනා නිග්‍රහයෙන් නිග්‍රහකොට දේශනා ප්‍රාතිහාරියපාන්ට පුළුවන්. ස්වාමීනි! භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දන් පිරිනිවන්පානා සේක්වා. දන් මේ පිරිනිවන්පාන්ට සුදුසු කාලයයි”

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

දෙවනුවත් ආරාධනා කළා.

බුදු රජානන් වහන්සේ දෙවැනි වරද ආරාධනාව ප්‍රතික්ෂේප කළා, එම්බා, පට්ටු මාරය. මාගේ ශ්‍රාවිකා හික්ෂුණි පිරිස එපරිද්දෙන්ම ව්‍යක්ත, විනීත, විශාරද, බහුස්සුතව ශාසනය තුළ ඇතිවන පරප්පුවාදයන්ට මනා නිග්‍රහයෙන් නිග්‍රහකොට ධර්මයෙන්, විනයෙන් කරුණු දක්වා ධර්ම දේශනා ප්‍රාතිහාරිය නොදක්වයිද, ඒතාක් මම පිරිනිවන් නොපාන්නෙමි. මාරයාගේ ආරාධනාව බැහැර කළා, එසේමයි. භාග්‍යවතුන් වහන්ස. හික්ෂුණීන් වහන්සේලා විනීතයි, විශාරදයි, බහුස්සුතයි. එපරිද්දෙන්ම ධර්ම දේසනා කිරීමට හරිම දක්‍ෂයි. එබැවින් භාග්‍යවතුන් වහන්ස. පිරිනිවන්පානාසේක්වායි තුන්වෙනි වතාවටත් ආරාධනා කළා. ඒ ආරාධනාවත් බැහැර කරමින් දේශනා කරණවා එම්බා පට්ටු මාරය මාගේ ශ්‍රාවක උපාසක පිරිස ව්‍යක්ත, විනීත, විසාරද, බහුස්සුත, ධර්මධර, ධර්ම ප්‍රතිපන්නව ධර්මය ඉගෙන කීමෙහි දෙසීමෙහි බෙදා දැක්වීමෙහි සාසනය තුළ ඇති වන දුර්මත දුෂ්ප්‍රතිපත්තිවලට ධර්මයෙන් විනයෙන් කරුණු දක්වා මනා නිග්‍රහවෙන් නිග්‍රහකොට දේශනා ප්‍රාතිහාරිය නොපායිද ඒතාක් මම පිරිනිවන් පාන්නේ නැත. කියා තුන්වැනිවරටත් මාරයාගේ ඇරයුම් බැහැර කළා. මාර දිව්‍ය පුත්‍රයා එයින් පසු බට වුණේ නෑ. එසේමය භාග්‍යවතුන් වහන්ස. ශ්‍රාවක උපාසක පිරිසද ව්‍යක්තය, විනීතය, විශාරදය, බහුස්සුතය, ධර්මධරය, ආචාරීන් වෙතින් ධර්මය ඉගෙන ධර්ම කීමෙහි, දෙසීමෙහි, පැනවීමෙහි, පිහිටුවා ලීමෙහි, බෙදා දැක්වීමෙහි ඔසවා තැබීමෙහි ඉතා දක්‍ෂය. ශාසන මුහුණු වරින් උපන් මිත්‍යාමත මිත්‍යා පිළිවෙත්. ධර්මයෙන් විනයෙන් කරුණු දක්වා මනා නිග්‍රහයෙන් නිග්‍රහකොට ධර්ම දේශනා ප්‍රාතිහාරිය පෑමෙහි දක්ෂය. එබැවින් භාග්‍යවතුන් වහන්ස දැන් පිරිනිවන් පානා සේක්වා. හතර වෙනුවත් ආරාධනා කළා.

බුදුරජානන් වහන්සේ හතරවැනි වතාවටත් ආරාධනය බැහැර කරමින් “තතාවාහංපාපිම. පරිනිබ්බායිස්සාමි යාවමෙ උපාසිකා න සාවිකා භාවිස්සන්ති ව්‍යක්තා, විනීතා, විශාරදා, බහුස්සුතා, ධර්මධරා, ධර්මානු ධර්ම පටිපන්නා, සම්චිපටිපන්නා, අනුධර්මචාරිණී යො සකං ආචරියකං උග්ගතේන්වා ආචිකම්බිස්සන්ති, දේසිස්සන්ති, පඤ්ඤපෙස්සන්ති, පට්ඨපෙස්සන්ති, විවරිස්සන්ති, විහජ්ස්සන්ති, උත්තානිකරිස්සන්ති,

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

උප්පන්නන් පරප්පවාදො සහධම්මෙන සුනිග්ගහිතං, නිග්ගහෙන්වා, සප්පට්ඨාරියං ධම්මංදේසිස්සන්තිති,

එම්බා. පවිටු මාරය! මාගේ ශ්‍රාවිකා උපාසිකා පිරිස, ව්‍යක්ත, විනීත, විසාරද, බහුස්සුත, ධම්ධර, අනුධර්මවාරීව, ධම්ය ඉගෙනගෙන කීමෙහි දෙසීමෙහි, පැනවීමෙහි පිහිටුවලීමෙහි, විවෘත කොට බෙද බෙදා දැක්වීමෙහි, ඔසවා තැබීමෙහි, දක්ෂ නොවෙද්ද, සාසන මුහුණු වරින් උපන් පරවාදයන්ට ධම්යෙන්, විනයෙන් කරුණු දක්වා, මනාකොට නිග්‍රහකොට ධම්දේසනා ප්‍රාතිහාරිය නොපාද මම ඒතාක් පිරිනිවන් පාන්නේ නැහැ කියා දේසනා කළා. වසවත් මරුතෙමේ එයිනුත් නොනැවතී පස් වැනි වතාවටත් ආරාධනා කළා.

එය එසේමය ස්වාමීනි! ශ්‍රාවිකා උවැසියෝද විනීතයි, විසාරදයි, ධම්ධරයි. බහුස්සුතයි. ධම් කථිකයි, ධම්ය කීමෙහි, දේසනා කිරීමෙහි පැනවීමෙහි ඉතාම දක්ෂයි. සාසන මුහුණු වරින් සසුන කුල උපන් පරවාදයන්ට, ධම්යෙන්, විනයෙන්, මනා නිග්‍රහයෙන් නිග්‍රහකොට ධම්දේසනා ප්‍රාතිහාරිය පැමෙහි දක්ෂයි, එබැවින් ස්වාමීණි. භාග්‍යවතුන් වහන්ස පිරිනිවන්පානා සේක්වා. මේ පිරිනිවන්පෑමට සුදුසු කාලයයි. පස්වැනි වතාවටත් ආරාධනා කළා. බුද්ධගයා බෝධි මූලයේදී බුදු වූ නොබෝ දිනකින් කළ ආරාධනාවද, සිහිපත් කළා. මම එදා පිරිණිවන් පෑමට ආරාධනා කළ වේලේ ඔබ වහන්සේ කියා සිටියේ, මාගේ ශාසන බ්‍රහ්මවරියාව සමෘද්ධි නොවනතාක් කල්, වෘද්ධියට විපුල බවට පැමිණ දෙවි මිනිසුන් අතර බෙහෝසේ පැතිරෙන තාක්කල් පිරිනිවන් පාන්නේ නැහැ කියලා, දැන් ශාසන බ්‍රහ්ම වරියාව සමෘද්ධි වී ඇත. දෙවි මිනිසුන් අතර මහත්සේ පැතිරී ඇත. එහෙයින් දැන් මේ පිරිනිවන්පාන්ට සුදුසු කාලයයි. සුගතයන් වහන්ස පිරිනිවන්පාන සේක්වා.

“අප්පෝස්සුක්කේත්වං පාපිම හෝති! නචිරං තථාගතස්ස පරිනිබ්බානං භවිස්සති. ඉතො තිණ්ණං මාසානං අච්චයේන තථාගතො පරිනිබ්බායිස්ස ති”

එම්බා පවිටු මාරය! තෝ තවත් උත්සාහවත් නොවෙව. තව තුන් මසක් ඉක්මවීමෙන් තථාගත තෙමේ පිරිනිවන් පාන්නේය. කියා ආයු සංඛාරය අතහැරියා. ඒ වේලාවේ මහ පොළොව කම්පාවෙන්ට පටන් ගත්තා, අහස ගර්ජනා කොට අකුණු සිය දහස්

“අප මාදෙන සම්පාදව”

ගනණක් පුපුරා ගියා. ලොමු දැහැගන්වන බිහිසුණු හඬ පැතිරී ගියා. සිත්පිත් නැති මහ පොලොව, අවකාසය පවා සංවේගය පල කළා. ඒ වේලාවේදී බුදුරජානන් වහන්සේ “තුලමතුලංව සම්භවං - හව සංඛාරමඛස්සජ මුණි” ආදී වශයෙන් ප්‍රීති උදාන ගීයක් පල කළා, ආනන්ද හිමියන්ට සිහි ඇති වුණා. මහපොළොව මහන්සේ සැලීගියා. අහස ගර්ජනා කරමින් සිය දහස්ගනන් විදුලි පටල පුපුරා ගියා, නොකල් වර්ෂාවක් ද ඇද හැළුණා. මෙයට හේතුව මොකක්ද? කියලා, බුදුරජානන් වහන්සේ සමීපයට වැඩලා වැද නමස්කාර කරලා විමසුවා. ආනන්දය. මහපොලව සැලීමට මේ හේතු අටක් යෙදෙනවා. මහ පොලොව ජල පොලොව ඇසුරු කොටයි පවතින්නේ. ජල පොලොව වා පොලොව ඇසුරුකොටයි පවතින්නේ, යම් කාලයක වාතය කම්පාවෙනවා. ඒ හේතුවෙන් ජල පොලොව කම්පා වෙනවා. ඒ හේතුවෙන් මේ මහ පොලොව කම්පාවෙනවා කියලා පළවැනි කාරණය දේශනා කළා. ඒවාගේම ආනන්දය! සෘද්ධිමත් චිත්තවසිතා ඇති සමණ බ්‍රහ්මණ ආදී අභිඤ්ඤාලාභීන් ඉන්නවා. ඒ අය ඇතැම් විටෙක පයවි කසීන මද පමණ වඩා, ආපෝ කසීනය අප්‍රමාණකොට වඩා, අභිඤ්ඤාබල උපදවා මහපොළොව කම්පා කරනවා. මේ දෙවැනි කාරණයයි. එසේම ආනන්දය, බෝධි සත්වවරු තුසිත පුරයෙන් වුන වෙලා මව්කුස සිහි නුවනින් යුතුව පිළිසිඳගනිද්දී අන්ත ඒ වේලාවටත් මේ මහ පොලොව මෙසේම කම්පාවෙනවා. මේ තුන්වෙනි අවස්ථාවයි. එසේම ආනන්ද! එසේ පිළිසිඳ ගත් බෝසත්වරු මව් තුසිත් බිහිවෙන අවස්ථාවේද මෙසේම මහ පොළොව කම්පාවෙනවා. මේ හතරවැනි කාරණයයි. එසේම ආනන්ද! ඒ බෝසත්වරු සවි කෙළෙසුන් නසා චතුරායඝීසත්‍ය අවබෝධයෙන් සම්මා සම්බෝධියට පැමිණෙන වේලාවේද මෙසේම මහපොළොව කම්පාවෙනවා. මේ පස්වෙනි කාරණයයි. තවද ආනන්ද! ඒ සම්මා සම්බුදුවරු අනුත්තර ධර්මකුස පවත්වන වේලාවේද මහපොළොව මෙසේම කම්පාවෙනවා, ඒ හය වැනි අවස්ථාවයි. තවද ආනන්දය! තථාගතවරු සිහි නුවනින් යුතුව ආයුසංකාරය හරිද්ද, ඒ අවස්ථාවට මහපොළොව මෙසේම කම්පාවෙනවා, අහස ගිගිරුම් ඇතිවෙනවා. අකල් වැසි වසිනවා. මේ හත්වැනි අවස්ථාවයි. එසේම ආනන්ද! තථාගතවරු අනුපාද පරිනිච්චාන ධාතුවෙන් පිරිනිවන්පායිද, ඒ අවස්ථාවේද මහපොලොව කම්පා වෙනවා. අහස

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

ගිගුරුම් දෙනවා, අකල්වැසි ඇති වෙනවා, මේ අට වැනි අවස්ථාවයි.

ආනන්දය! මේ දැන් සුළු වෙලාවකට පෙර මාරදිව්‍යපුත්‍ර තෙමේ පස් වතාවක්ම පිරිනිවන්පාන්ට කියා මට ආරාධනා කළා. සිව් වතාවක් එම ආරාධනාව ප්‍රතික්ෂේප කළා. ඔහු පස්වැනි වතාවටත් ආරාධනා කළා. පස්වැනි වතාවේ ආරාධනාව පිළි අරගෙන ආයු සංස්කාරය හැරියා, ඒ වේලාවේ තමයි මේස ගර්ජනා කොට, දෙව් බෙර හඬ නැගී මහපොලොව කම්පාවුනේ. බුදුරජානන් වහන්සේ මෙහෙම දේශනා කරනකොට ආනන්ද හිමියන්ට සිහිය අවදිවුනා. දැන් බුදුරජානන් වහන්සේට ආරාධනා කරනවා. ස්වාමීණි භාග්‍යවතුන් වහන්ස! බොහෝ දෙව් මිනිසුන්ට හිත පිණිස සුවපිණිස, කපක් වැඩි සිටිනා සේක්වා! අනුකම්පාවෙන් ලොවබලා වදාරණ සේක්වා! ආනන්දය! තථාගත තෙමේ ආයු සංස්කාරය හැරියා. වමනය කළ දෙයක් නැවත කටට නොගන්නා සේ අත්හල ආයු සංස්කාරය තථාගතවරු කිසිකලෙකත් වෙනස් කරන්නේ නැහැ. ආනන්ද හිමියෝ දෙවෙනි වතාවටත් ආරාධනා කළා. ආනන්දය! සියළු සංස්කාරයෝම අනිත්‍ය කියා මම කල් තියාම දේසනා කර තියෙනව නේද? තථාගත ශරීරයද සංස්කාර පූර්ණයකි, ඒ අනිත්‍ය ධර්මතාවය තථාගත ශරීරයටත් එකසේම සාධාරණයි. එය වෙනස් කළ නොහැකියි, ආනන්ද හිමියෝ එයින් පසුබට නොවී තුන්වැනි වරද ආරාධනා කළා, ආනන්දය! තවත් වෙහෙස නොවන්න, තථාගත තෙමේද වෙහෙස නොකරන්න. තථාගතතෙමේ ආයු සංස්කාර හැරියබව දන්නේ ඔබත් මමත් පමණයි. හික්බු සංඝයාට ද දන්වා පා සිවුරු අරගෙන විශාලා මහනුවර මහා වනයේ කුටාගාර ශාලාව බලා ගමන ආරම්භ කරමු. මහත් බික්සගන කුටාගාර ශාලාවට කැඳවන්න.

ආනන්ද හිමියෝද සෘද්ධිමත් හික්බුන් වහන්සේලාගේ මාභීයෙන් සියළු හික්බුන් වහන්සේලාට දන්වා සිටියා. පසු දින සවස් වරුවේ මහාවනය පිරෙන තරම් විශාල හික්බුන් වහන්සේලා පිරිසක් ඒක රාශිවුණා. බුදුරජානන් වහන්සේ ඒ අවස්ථාවේදී, තමන් වහන්සේගේ පිරිනිවන් පෑමත්, අනාගත සම්බුද්ධ ශාසනයේ පැවැත්මත්, අප්‍රමාද විහරණයෙන් මේ ධර්ම විනය සංඛ්‍යාත ත්‍රිවිධ ශාසන ප්‍රතිපදාවේ හික්මී, සියළු හව සංඝාර දුක් සාගරයෙන් එතරව, කෙළෙස් ගිණිනිවා ශාන්ත සුමිහිරි අමාමහ නිවණින්

“අප මාදෙන සමපාදව”

සැනසුම උදාකරගන්නා ලෙසත් මේ ගාථා පංතියෙන් ධම් දේශනා කළා,

“පරිපක්කෝ වයෝ මය්හං - පරිත්තං මම ජීවිතං
පභාය වො ගමීස්සාමි - කතං මෙ සරණ මත්තනො.
අප්පමත්තා සති මත්තො - සුසීලා හෝථ භික්ඛවො
සුසමාහිත සංකප්පො - සවිත්තමනුරක්ඛථ,
යො ඉමස්මිං ධම්ම විනයෙ - අප්පමත්තො විහෙස්සති
පභාය ජාති සංසාරං - දුක්ඛස්සන්තං කරිස්ස,ති.”

ආනන්දය! හෙට දින පෙරබත සදහා මහා බික්සගණ සමග විසල්පුර පිඩුසිඟා වඩිමු. වැඩ නිමකර හස්ථරාජයෙක් මෙන් බුදුරජානන් වහන්සේ නගරය දෙස හැරී බැලුවා. ආනන්දය. මේ තථාගතයින් වහන්සේ විශාලා, මහ නගරය බලන අන්තිම වතාවයි. කියා දේශනා කරල ඉදිරියට වඩම කළා. බුදුරජානන් වහන්සේ බෝධි සම්භාරය පුරන කාලයේ දහස්වාරයක් මේ විසල් පුර වක්‍රවර්ති රජ කරලා තියෙනවා. ප්‍රදේශ රාජ්‍ය කළ වාර සීමාවක් නැහැ. පාරමිතා පුරාගන්ට මේ විසල්පුර බොහෝ සෙයින් උපකාර වුණා. ඒ නිසා භූමියට උපහාර වශයෙන් හැරීබලා නගර ශාලවේදී, දන් වළඳා රැස්වූ විශාල පිරිස අමතා “ඉතිසීලං, ඉතිසමාධි, ඉතිපඤ්ඤා” යනාදි වසයෙන් පිංවත්ති! සීලය මෙසේය, සමාධිය මෙසේය, ප්‍රඥාව මෙසේය, සීලයෙන් දියුණු කරණ ලද සමාධිය මහත්පලයි. මහා ආනිසංසයි. සමාධියෙන් දියුණු කරණ ලද ප්‍රඥාව මහත් පලයි, මහාආනිසංසයි, ප්‍රඥාවෙන් දියුණු කරණ ලද සිත මනා කොට කාමාශ්‍රව, භවාශ්‍රව, දිට්ඨාශ්‍රව, අවිජ්ජාශ්‍රව යන කෙළෙස් පල්ගතිවලින් මිදී සියලු හව සංසාර දුක් සයුරෙන් එතර වෙන්න ප්‍රමාද නොවන්න” අවවාද දේශනාව කර, ආනන්ද පාසිවුරු ගන්න. බික් සගනට දැනුම් දෙන්න. අපි “හණ්ඩ ග්‍රාමය බලායමු. ගමන ආරම්භ කළා. පසු දින ඒකරාශිවූ විසාල පිරිස් අමතා. හාණ්ඩ ග්‍රාමයේදී තවත් අනුබුද්ධ සූත්‍රයක් දේශනා කළා. කෝටි ග්‍රාමයේදීත් දේශනා කළේ අනුබුද්ධ සූත්‍රයක්. මේක ඊට වඩා ටිකක් වෙනස්. ඒ සූත්‍රයේ ඇතුලත් වෙන්නෙ ආර්ය සත්‍ය සතර පිළිබදව, ආර්ය විභරණ හතරක් ගැනයි මේ සූත්‍රයේ විස්තර වෙන්නෙ,

මහණෙනි! මේ ආයඪී ධර්මතා හතරක් අවබෝධ කරන්ට

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

බැරවුණ වරදින් මමත් නුඹලාත් මේ දීඪි සංසාරයේ අනේක විද දුක් විඳිමින් සසරේ සැරිසරනවා ඒවා නම් මහණෙනි, ආයථී සීලය, ආර්ය සමාධිය, ආර්ය ප්‍රඥාව, ආර්ය විමුක්තිය. මම නම් මහණෙනි. මේ දහම් පද හතර බෝධි මූලයේදී අවබෝධ කළා, ප්‍රතිවේද කළා. ඒ නිසා හව තණහාවේ මූල උදුරා දූම්මා. හවයේ බැද තිබූ රැහැන්, සක්කායදිට්ඨි, සීලබ්බත පරාමාස, විචිකිච්ඡා, කාමරාග, පටිස, රූප රාග, අරූපරාග, මාන, උද්ධච්ඡ, අවිද්‍යා මේ හව බැදුම් සියල්ල සහමුලින්ම සිදු දූම්මා. ඒනිසා මට හවයේ නැවත උප්පත්තියක් නැහැ. ඒ හෙයින්ම ජරා, ව්‍යාධි, මරණ, සෝක, පරිදේව, දුක්, දොමනස්, උපායාස, සියලු හවදුක් ජයගෙන, ශාන්ත සුම්භිර අමාමහ නිවණින් මම සැනසුනේ වෙමි. මෙසේ දේශනා කරලා. මේ කරුණම ඇතුලත් කරමින් මේ උදාන ගීය ද දේසනා කළා,

“සීලං සමාධි පඤ්ඤාව - විමුක්තීව අනුත්තරා
අනුබුද්ධා ඉමෙ ධම්මා - ගෝතමේන යසස්සිතො
ඉති බුද්ධා අභිඤ්ඤාය - ධම්ම මක්ඛාසි භික්ඛුනං
දුක්ඛස්සන්ත කරො සත්ථා - වක්ඛු මා පරිනිබ්බතො”

හණ්ඩ ගාමයේ වැඩවිසූ හැම දිනකම රැස්වුන බොහෝ පිරිස් අමතා සීලය මෙසේය, සමාධිය මෙසේය, ප්‍රඥාව මෙසේය, යනාදී වශයෙන් සීල, සමාධි, ප්‍රඥා යන ත්‍රිවිධ කළ්‍යාණය විස්තර කරමින් හව සංස්සාර දුක් සයුර තරනය කර ලබන නිර්වාන අමාශාන්තිය බෙදාදෙමින්, ඒ ගමන් බැහැරට වඩින්න සූදානම් උනා. ආනන්දය, පාසිවුරු ගන්න, මගසග පිරිසට දන්වන්න. අපි හස්ති ග්‍රාමය බලා වඩිමු. හස්ති ග්‍රාමයට වැඩම කළා. එහිදී පිඬුසිගා දන් වළදා ධර්ම දේශනා කරලා එතනින් අම්බග්‍රාමයට වැඩියා. අම්බග්‍රාමයේද දිනක් වැඩ ඉදලා දන්වළදා ධර්ම දේශනා කරලා ජම්බු ග්‍රාමයට වැඩම කළා. එහිදීද පිඬුසිගා වළදා අනුවෙති ධර්ම දේශනාව නිමකරලා හෝග ග්‍රාමයට වැඩම කලා හෝග නුවර අඹ වනයේ බොහෝ භික්ෂූන් වහන්සේලා පිරිවරාගෙන විවේක සුවයෙන් ගත කරලා මහා බික්සගන අමතා හතර මහා අපදේස ධම් දේශනාව කළා.

පින්වතුනි! සතර මහාපදේශ කියන්නේ සම්බුද්ධ සාසනයට සාසන මුහුනුවරින් එකතුවෙන මිත්‍යා මත මිත්‍යා ප්‍රතිපත්ති බැහැර කරලා, නිර්මල නිවන් මග ආරක්ෂා කර ගැනීමට

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

උපකාර වන ධර්ම ක්‍රමයක්. ඒක මම මෙහෙම කෙටියෙන් සරලව කියන්නම්. “මහණෙනි, ඔබලා වැඩ වෙසෙන සෙනසුනට හික්ෂුවක් පැමිනෙනවා. ඔබලා විමසනවා. අයුෂ්මතුන් වහන්ස! කොහේ ඉඳලද වැඩියේ. එතකොට ඒ හික්ෂුව කියනවා ඇවැත්නි! මම දෙවරම් වෙහෙරේ ඉඳලා බුදුරජානන් වහන්සේගෙන් බණ අහලා එන්නෙ. ඔබ වහන්සේට ඒ බණ මතකයිද? පාඩම් තියෙනවද? ඔව්, ඔව්. ඒවා හොඳට මතකයි. හොඳට පාඩම් තියෙනවා. එතකොට ඔබලා ධර්ම දේශනාවට ආරාධනා කරලා ධර්මාසයනයක් හදා, වඩා හිඳුවා වැඳ නමස්කාරකොට බණ අසන්නට සුදානම් වෙනවා. ඒ හික්ෂුවද මම කීවා කියලා ඔබලාට ධර්ම දේශනා කරනවා. එතකොටම සාදු! කියලා ඒවා එකපාරටම පිළිගන්න එපා, බැහැර කරන්නටත් එපා. ඒවා ධර්මයේ විනයේ ගැලපෙනවාද සැසඳෙනවාද කියා බහා බලන්න. ගැලපෙනවානම් සැසඳෙනවානම් පමණක් පිළිගන්න. නැත්නම් බැහැර කරන්න. මේ විදිහට තවත් කරුණු තුනක් දේශනා කළා. මහා සඟ පිරිස්නායක, සනනායක, ධම්මර, විනයධර, මානිකාධර ධම්කථික බහුස්සුත බොහෝ හික්ෂුන් වහන්සේලාගෙන් ධර්ම විනය ඉගෙන දරාගෙන ඇතැයි කියන දේශකවරුන්ගෙන් බණ අසා ඇසූ පමණින් නොපිලිගෙන බැහැරද නොළා ධම්මයේ විනයේ ගලපා සසදාබලා, විමසුන් නුවනින් යුතුවම පිලිගන්නා ලෙස, මේ සතර මහාපදේශ දේශනා කළා අද තත්වය මොකක්ද කියලා ඔබ ඔබ විසින්ම කල්පනා කර බලන්න.

දැන් බුදු පාමොක් මහසඟන හෝග නුවරට සමීප ආනන්ද වෛත්‍ය ස්ථානයට වැඩම කළා. එම ස්ථානයේ විවේක සුවයෙන් දින කීපයක් ගත කළා. සැමදාම සවස් භාගයේ විශාල පිරිස් අමතා ධර්ම දේශනා සිදු කළා. ඒ සෑම දිනම වාගේ “ඉතිසීලං, ඉතිසමාධි, ඉතිපඤා” යනාදී දේශනා පෙල මාතෘකා කරගෙන නිර්වාන ගාමිණී ප්‍රතිපදා මාර්ගයම විස්තර කරමින් රාගාදී කෙලෙස් ගිනි නිවමින්, නිවන් අමාසිසීලස බෙදා දෙමින්, ගමන් වෙහෙස මහන්සියද නොතකා මහ කරුණාවෙන් ධර්මයෙන්, විනයෙන් අවවාද අනුසාසනා කරමින් නැවත ආපසු නොවඩිනා මේ ධර්ම චාරිකාව කුසිනාරාවෙන් අවසන් කරන්නට බලාපොරොත්තුවෙන් මහ බික් සඟන සමගින් පාවා නුවර බලා වැඩම කළා.

පිංවත් පිවතියනි! අපේ සම්මා සම්බුදුරජානන් වහන්සේ

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

පිරිනිවන් පාන්නට වඩිනා මේ අවසාන ධර්ම වාරිකාවේදී. මග දෙපස රුක්සෙවනැලිවල ගිමන් නිවමින්, සම්මුඛ වන බොහෝ පිරිස් අමතමින් සසර දුක් ගෙවලන නිවන්මඟ විස්තර කරමින්, පවානුවර මහා ස්වර්ණාභරන වෙළඳ සැල අයිතිකාර රත්කරුපුත් චුන්ද උපාසකතුමාගේ අඹ උයනට වැඩම කළා. බුදුරදුන් ඇතුළු හික්ෂුන් වහන්සේලා අඹගස් හෙවනේ විවේක ගත්තා. මේ බව චුන්ද රත්කරු පුතුව ආරංචිය ලැබුණා. වහාම පැමිණ බුදුපාමොක් මහ සඟරුවන ඉමහත් ගෞරවයෙන් වැඳ නමස්කාර කොට පසකින් වාඩිවුනා. ඔහුගේ සිත පහන්කොට දහම් පද කිහිපයකින් බුදුරජාණන් වහන්සේ ඔහුට සංග්‍රහ කළා. ප්‍රසන්න සිත් ඇති එතුමා බුදු පාමොක් මහසඟනට පසුදින දානයට ආරාධනා කළා. ප්‍රතීත ආහාරපාන සමඟ සුකර මද්දවයක්ද සකස් කළා. දාන ශාලාවක් අලංකාර ලෙස සරසා ආසන පනවා. සදුන් සුණු සමඟ සුවඳ වැලි අතුරා මාගීයද සකස් කළා. බුදු පාමොක් මහසඟනට වේලාව දුන ආරාධනා කළා. සුවඳ පැණින් පා ධෝවනය කොට විශාල ශ්‍රෝති පිරිසක් සමඟ වැඳ නමස්කාර කොට බුදුපිරිස වඩා හිඳුවා සුකර මද්දවයක් සමඟ දානය පිළිගැන්වුවා. “පිංවත් චුන්දය, ඔබගේ මේ සුකර මද්දවයෙන් තථාගතයින් පමණක් වළඳව, ඉතිරි සුකර මද්දය සතෙකුටවත් නොදී වලක්කොට වළලව.” මේ සුකර මද්දවය අනුභව කොට දිරවා ගත හැකි කෙනෙක් දෙව් මිනිසුන් සහිත සත්ත්ව ප්‍රජාවේ මම නොදකිමි” යි කියා චුන්ද රත්කරු පුතුව දේශනා කළා.

පිංවතුනි! මේ “සුකර මද්දවය” යන වචනය උරු මස්ද, බෙහෙතක්ද යන බව තීරණය කරගන්නට නොහැකිව අටුවාවාරී බුද්ධසෝස හිමියෝද සැක පහළ කරලා තියෙනවා. පෙල දහමේ හැම තැනම මස්වලට “මාංශ” යන වචන යයි යොදල තියෙන්නේ. “නහි මංසභෝජනං” ආදිවශයෙන්, ඒ වගේම හස්ථි මද්දව ගෝ මද්දව, අස්ථි මද්දව, සුකර මද්දව, ආදි හතු වගී අරගෙන සකස් කරණ රසායනික ඖෂධ වගී තියෙනවා. එහෙම ඖෂධයක් කියලයි අටුවාවාරීන් වහන්සේද තීරණය කරන්නේ. කෙසේ වෙතත් චුන්ද තුමා, ඉතිරි සුකරමද්දවය වලක්කොට වලඳැම්මා, දන් කෙළවර නැදෑ හිතවත් බොහෝ පිරිසක් සමඟ බුදුරජානන් වහන්සේගේ අවසාන අනුවෙනි අනුමෝදනා ධම් දේශනාවට සවන් දුන්නා. දානකථා, සීලකථා, සුවර්ගකථා, ආදි අනුපිළිවෙල කථාවෙන්

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

සිත්සතන් සකස්කොට, කාම සම්පත්වල ආදිනවයත්, පහත්බවත්, අනිත්‍යයත් දක්වා චතුරාර්යා සත්‍ය ගෙන හැර පාමින් “ ඉති සීලං, ඉති සමාධි, ඉති පඤ්ඤා” යනාදි වශයෙන් හව දුක් නිවැලන කාමාදි සතර ආශ්‍රවයන් ගෙවැලන, ශාන්ත සුමිහිරි අමාසුව ලබාදෙන, නිචාණ මාර්ගයම විස්තර කරමින්, බොහෝ දෙන අමා සුවයෙන් සනසමින් ධම් දේශනාව නිමාවට පත් කළා. අපි කුසිනාරාව බලා පිටත්වෙමු. චූන්ද රත්කරු පුතුගේ අඹඋයනේ කෙළවර සෙනසුන් කුටියක චූන්දක නම් හික්කුන් වහන්සේ නමක් වැඩ ඉන්නවා. එම සෙනසුනට බුදුපාමොක් මහසඟන වැඩම කළා. චූන්දකය. තථාගතයින්ට වෙහෙසයි, මහන්සියි, සැතපෙන්ට ආසනයක් සකස් කරන්න. චූන්දක හිමියෝද ඉක්මනින් ආසනයක් සකස් කළා. බුදුරජානන් වහන්සේ මදවේලාවක් සැතපුනා. බුදුරජානන් වහන්සේටත් අර සුකර මද්දව ඖෂධය අජීරණව යටපත් වී තිබුණ රක්ත අතිසාර රෝගය මතු වුණා. කමානුරූපව පිරිනිවන්පෑමට මෙය හේතුවන බව තීරණය කළා. සුකර මද්දව දානයෙන් බුදුරජානන් වහන්සේ පිරිනිවන් පෑවා යයි රත්කරු පුත් චූන්ද හට කුකුස් උපදී, සැකවීමිති පහළ වෙයි. බොහෝ දෙනාගෙන් වෝදනා ද ගලා එයි. “ආනන්දය! තථාගත තෙමේ බුදු වී ගත කළ මේ පන්සාලිස් වසේ පිරිනැමු දාන අතුරින්, කෙළෙස් පරිනිර්වානය සඳහා උපකාරී වුන. සුජාතා සිටුදියණියගේ කිරිපිඬු දානයත්, ස්ඛින්ධ පරිනිර්වානය සඳහා උපකාරී වුන චූන්ද රත්කරු පුතුගේ සුකර මද්දව දානයත්, සම වූ මහත්ඵල ඇත්තේය. මහත් ආනිශංස ඇත්තේය තථාගත තෙමේ අද රැ ගෙවෙත්ම පිරිනිවන් පාන්නේය. එ බැවින් මේ කරුණ දන්වන්න හොදයි. කියා ආනන්ද හිමියන්ට දේශනා කළා.

ආනන්දය! පා සිවුරුගන්න. අපි කුසිනාරා නුවර මල්ලව රජදරුවන්ගේ උපවත්තන සල් උයන බලා පිටත්වෙමු. පිංවතුනි, පාචා නුවර සිට කුසිනාරා නුවරට දුර තියෙන්නෙ අඩ ගව්වයි. හැතැක්මවලින් නම් දෙකයි. තැනින් තැන, තථාගතයන් වහන්සේ ගිමන් අරිනවා. ආනන්ද හිමිට කථා කරනවා. ආනන්දය! තථාගතයින්ට වෙහෙසයි, මහන්සියි. මදක් සැතපෙන්ට ආසනයක් සකස් කරන්න. ආනන්ද හිමියෝද දෙපට සිවුර දෙතුන්පට කොට නවලා සැතපෙන්ට ආසනය සකස් කරණවා. මදක් සැතපී සිට අනද හිමිට දන්වා මහාබික්සඟන සමඟ ගමන ආරම්භ කරනවා.

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

කඳුරැලියේ කුඩා දිය කඩිත්ත පසුකලා. සෙවන ඇති ගහක් යට නැවතී, ආනන්දය, ආසනය පනවන්න. තථාගතයින්ට ක්ලාන්තයි, මහන්සියි, පැන් පිපාසයි, පාත්‍රා ධාතුචට කඳුරැලියෙන් පැන් පෙරාගෙන්න. ස්වාමීනී, ගැල් පන්සියයක් ගිහිල්ල ඉවුර කැඩීලා, වතුර හොඳටම මඩ බොර බවට පත්වෙලා, කුකුත්තා නදියට තව බොහොම ටික දුරයි. අපි කුකුත්තා නදියට වඩිමු. නැවතත් අනඳ හිමිට ප්‍රකාශ කලා. ආනන්දය, තථාගතයින්ට පැන් පිපාසයි. කඳුරැලියෙන් පැන් පෙරා ගේන්න. ස්වාමීණි භාග්‍යවතුන් වහන්ස, කඳුරැලියේ දිය ඉතාම ටිකයි. ගැල් පන්සියක ගොනුන්ගෙන් වතුර ටික කැළඹිලා. මඩබොර බවට පත්වෙලා. අපි කුකුත්තා නදියට වඩිමු නේද? කුකුත්තා නදිය මේ ලඟම,

තුන්වෙනි වතාවටත් බුදුරජානන් වහන්සේ පැන් පෙරාගෙනෙහ ලෙස අනඳ හිමිට ප්‍රකාශ කලා. අනඳ හිමියෝ පෙරහන් කඩක් පාත්‍රා ධාතුචත් අරගෙන කඳුරැලියට බැස්සා. “හරිම පුදුමයි, සම්මා සම්බුදු ගුණයට මේ මඩ බොරදිය තෙළුම් විලක ජලය මෙන් නිල් පාටින් ඉතා ප්‍රසන්නව පැදිලා. පාත්‍රා ධාතුචට පැන්පෙරාගෙනැවින් පිළිගැන්වුවා.” ස්වාමීනී, භාග්‍යවතුන් වහන්ස පැන් පානය කරන සේක්වා! සම්මා සම්බුදු ගුණයට මඩබොර දිය නිලවර්ණව පැදී තිබුණා” ආනන්දය, පිපාසයත් මහන්සියත් සං සිඳුණා. බික් සගණට දන්වා පා සිවුරු ගෙන ඉදිරියට වඩිමු. පිංවතුනි, මිලගින් හම්බ වෙන්නෙ කුකුත්තා නදිය. පිරිසිදු සීතල ජලයෙන් පිරිගිය කුකුත්තා නදියෙන් එතෙර වෙලා, ගඟ අසබඩ කුඹුක් ගස් හෙවනේ. සුදු වැලි තලාවේ බුදු පාමොක් මහ සගණ විවේක ගත්තා. ඔය වෙලාවේ ඒ පාරේ ගමන් කළ පුක්කුස මල්ලව රාජපුත්‍රයා දක්කා. බුදු පිරිස විවේක සුවයෙන් නිසංසලව වැඩ වාසය කරණ හැටි. මේ දකපු එතුමාට හරි සතුටක්, ප්‍රීතියක් ඇතිවුණා. බුදුරජානන් වහන්සේ සමීපයට ඇවිදිල්ල වැඳ නමස්කාර කරලා, කියනවා, “ශ්‍රමණයින් වහන්සේලා, මොන තරම් සතුටින්, සුවයෙන්, විවේකයෙන් වාසය කරනවාද, සාදු..! සාදු..!! දැකීමත්, හරිම ප්‍රීතියක්, ස්වාමීණි! මාගේ ශාස්තෘ වූ ආචාර කාලාම තාපසතුමා ද මෙසේම විවේකීව සාමාපත්ති සුවයෙන් වැඩ වාසය කරනවා. දිනක් එතුමා පාර අයිනේ රුක් සෙවනක සාමාපත්ති සුවයෙන් වැඩ වාසය කරන කොට ගැල් පන්සියක් ඒ ඉදිරි පාරෙන් ගියා. රියහඬ, සක්හඬ, මිණිහඬ, රිය පදවන්නන්ගේ හඬ, මේ

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

කිසිවක් ඇතිලා නෑ. රෝදවලින් විසිවුන මඩ උන් වහන්සේගේ සාටියේත් තැවරිලා. ගැල් පසු පසින් ආ අයෙක් කපා කර. වැඳ නමස්කාර කරලා, ඇහැව්වා. ස්වාමීනි! මේ පාටේ දෑත් ගැල් පන්සියක් ගියා දක්කද? රිය සක් හඬ ඇහුනද? නැහැ, මම දක්කෙන් නැහැ රියසක් හැඩ ඇසුනෙන් නැහැ. එහෙනම් ඔබ වහන්සේ නින්දේ ඉන්ට ඇති. නෑ නෑ, මම අවධියෙන්මයි හිටියේ, එහෙනම් ඔබ වහන්සේ අසිහියෙන් ඉන්ට ඇති. නෑ නෑ මම හොඳ සිහියෙන්මයි හිටියේ. මේ සාටියට මඩත් ඉතිලා. එහෙනම් ඔබ වහන්සේ සමාපත්ති සුවයෙන් වැඩ වාසය කරලා තියෙන්නේ සාධු! සාධු!! මාගේ ශාස්තෘ අළාර කාළාම තාපසතුමා මේ තරම් ප්‍රබල සමාපත්ති සැප විහරනයෙන් වාසය කළා ස්වාමීනි. කියල දිග විස්තරයක් කළා.

එසේමය. එසේමය මල්ල පුත්‍රයෙනි! ගැල් පන්සියයක් පදවත් දීත් සිහියෙන් සහ අවධියෙන් සිට රිය, සක්, මිණි, හඬ නෑසී සිටීම, අකුණු ගසද්දී හෙනපුපුරද්දී මහ වරුණාවක් ඇඳහැලී ගල ගලා යද්දී සිහියෙන් සහ අවධියෙන් නෑසී සිටීම, මේ දෙකින් අමාරුවුත් ශ්‍රේෂ්ඨවුත් දේ කොයිකද? ස්වාමීණි භාග්‍යවතුන් වහන්ස! ගැල් පන්සියක් නොවෙයි ගැල් දහසක් පදවද්දී සිහියෙන් සහ අවධියෙන් සිට රිය, සක්, මිණි, හඬ නොඇසී සිටීමට වඩා විදුලි කොටද්දී හෙන පුපුරද්දී මහ වරුණාවක් ගල ගලා යද්දී සිහියෙන් සහ අවධියෙන් සිට නොඇසීම වඩාත් අමාරුය, ශ්‍රේෂ්ඨය, පුදුම සහගතය, පිංවත් මල්ල පුත්‍රය! මම පසුගිය දිනක ආතුමා නගරයට නුදුරින් ඇති වෙල්යායේ පිදුරු පැලක හවස්වරුවේ විවේකයෙන් වාසය කළා. විවේකයෙන් නැගී සිට පැලෙන් එළියට ඇවිදින් බලන කොට ඒ වෙල්යායේම මිනිස්සු පිරිලා. එක් කෙනෙක් මම දකලා එතෙත්ට ආවා. ඇයි? පිංවත මේ මහා පිරිසක් රැස්වෙලා ඉන්නේ? මම ඔහුගෙන් විමසුවා, ස්වාමීණි! භාග්‍යවතුන්වහන්ස! මේ දෑත් ටිකකට ඉස්සරවෙලා මහ වරුණාවක් වැහැලා ගල ගලා යද්දී විදුලි කොටා අකුණක් පුපුරලා මේ ලඟ කමතේ හිටිය ගොවි සහෝදරයෝ දෙන්නෙකුත් ගවයින් හතර දෙනෙකුත් මැරිලා, ඔබ වහන්සේ වැඩ හිටියේ කොහේද?” පිංවත, මම මේ කුටියෙමයි. එහෙනම් ඔබ වහන්සේ තද නින්දක ඉන්ට ඇති. නෑ මම අවධියෙන් සිටියේ. එහෙනම් අසිහියෙන් සිටියද? නැහැ මම හොඳ සිහියෙන් මයි සිටියේ. “සාධු! සාධු!! ශ්‍රමණයින් වහන්සේලාගේ සමාධි සැප

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

විහරණය, මොන තරම් ශ්‍රේෂ්ඨයිද, මොන තරම් නම් පුදුමයිද? මේ තරම් මහ වැස්සක් ගලගලා යද්දී විදුලි කොටා හෙන පුපුරා ගොවි සහෝදර දෙන්නක්, ගවයින් හතර දෙනෙකුත් මරණයට පත්වෙද්දී ඔබ වහන්සේට ඇඟිලත් නෑ, දෑකලත් නැහැ, හරි පුදුමයි! ඔබ වහන්සේ සමාධි සැප විහරණයකින් වැඩ වාසය කරල තියෙනවා “ කියලා මා පැදකුණු කොට වැඳ නමස්කාරයෙන් ගෞරව දක්වා යන්ට ගියා.

ස්වාමීනි! ආලාර කාළාම තාපසතුමාගේ ප්‍රාතිහාරිය මොකක්ද? ඔබ වහන්සේගේ ප්‍රාතිහාරිය හරිම පුදුමයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සමාපත්ති විහරණය හරිම ශ්‍රේෂ්ඨයි. මම ආලාර කළාම තාපසතුමා කෙරෙහි තිබූ පැහැදීම මේ නදියට දුමු පඩරල්සේ පාකර හරිනවා. බුද්ධරත්නය, ධම්මරත්නය, සංසරත්නය මම දිවිහිමියෙන් සරණකොට ගිය උපාසක කෙනෙකු සේ මා දරාගන්නාසේක්වා. ලඟ සිටි මිත්‍රයෙකුට කතා කරලා, සගය යන්න! මගේ පිළිගබඩාවේ මංගල ගමන සඳහා නිම කර ඇති රක්තවර්ණ කසීසඵයුගල ගෙන එන්න. එසේ කියා ගෙන්වා ගෙන, ස්වාමීනි! මේ පුක්කුසයන් කෙරෙන් අනුකම්පාවෙන් මේ රක්ත වර්ණ කසීසඵයුගල පිළිගන්නා සේක්වා යි. බුදුරජානන් වහන්සේට පිළිගැන්වූවා. පුක්කුස මල්ල පුත්‍රය! ඔබේ කසීසඵ දෙකින් එකක් මම පිළිගන්නම්, අනෙක මාගේ උපස්ථායක අනඳයන්ට පිළිගන්වන්න. පිළිගන්නලා පුක්කුස මල්ලව පුත්‍රයා ඇතුළු පිරිස බුද්ධ ප්‍රමුඛ මහසගරුවනට ගරු බුහුමන් දක්වා වැඳ නමස්කාර කරලා එතැනින් පිටත්ව ගියා.

ආනන්ද හිමියෝ බුදුරජානන් වහන්සේ පැන් පහසුකරලා පරණ සිවුර ඉවත්කර පුක්කුස මල්ලව පුත්‍රයා පිදු කසීසඵව සිවුරක් සේ ඉටා බුදුරජානන් වහන්සේට පෙරෙව්වා. හරිම පුදුමයි! මෙතෙක් කිසි කලෙකත් නුදුටු බුදු අසිරියක්, ශ්‍රී ශරීරයේ රශ්මිධාරා විහිදෙනවා. දුම්ගිණිසිළු නැති කිහිරි අඟුරු රැසකින් විහිදෙන රක්ත වර්ණ රශ්මි ධාරාවක් වාගේ රන්වන් බුද්ධ ශරීරය දිලිසෙන්ට පටන්ගත්තා. ආනන්ද ස්වාමීන් වහන්සේට අදහගන්ට බැහැ. ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස! හරිම පුදුමයි! ඔබවහන්සේගේ ශ්‍රී ශරීරය ලක්ෂණම තමයි. නමුත් මෙතෙක් කිසිදිනක නුදුටු විරූ අලංකාරයක් අද මට ජේනවා. කප් ගින්නෙන් බැබලෙන රුවන්මෙරක්සේ බැබලෙනවා. හාත්පසින් රශ්මිධාරා විහිදෙනවා.”

“අප මාදෙන සම්පාදව”

“එය එසේමය ආනන්දය. සම්මා සම්බුදුවරුන්ගේ මේ විදියට ශ්‍රී ශරීරය බැබළෙන අවස්ථා. දෙකක් තියෙනවා සම්මා සම්බුද්ධත්වය ලබන අවස්ථාව. එසේම පිරිනිවන් පානා දිනය. අද මේ රැය ගෙවෙත්ම තථාගත තෙමේ මල්ලව රජදරුවන්ගේ උපවර්තන සල් උයනේ සල්ගස් දෙකක් අතරදී, ශාන්ත සුමිහිරි අමාශාන්තිය අරමුණු කොට ස්බන්ධ පරිනිව්‍යාණයෙන් පිරිනිවන් පානවා. තථාගත ශරීරයේ ඒ අසිරිමත් දීප්තියයි ආනන්ද ඒ පෙනෙන්නෙන,” ආනන්දය පා සිවුරු ගන්න. සඟ පිරිසට දන්වන්න අපි උපවර්තන සල් උයන බලා වඩිමු.

පිංචතුනි! සම්මා සම්බුදුරජානන් වහන්සේ මහා කරුණාවෙන් ලෝකානුකම්පාවෙන් පුරා හතලිස් පස් වසක් ඉටු කරපු ශාසන මෙහෙවරන්, අවසන් ධර්මචාරිකාවන් නිමාවට පත් කරනට තව ඇත්තේ ඉතාම ටික දුරයි. මේ වෙන කොට සම්මා සම්බුදුරජානන් වහන්සේ විසි පස් පොලක පමණ සැතපී වෙහෙස මහන්සි නිවාගෙන, වෙසක් පෙර පොහොය දිනයේ “හිරඤ්ඤවතී” කියන කුඩා ගංගාව සම්පයට බුදු පිරිසත් සමග සම්පවුණා. හිරඤ්ඤවතී ගඟෙන් එහා පැත්තෙ මල්ලව රජදරුවන්ගේ උපවර්තන සල්උයන, ගඟ පසුකොට සල්උයනට ඇතුල් වූ බුදුරජානන් වහන්සේ ආනන්ද හිමියන්ට ලොකු සල්ගස් දෙදෙක් අතර පෙන්නුවා. “ආනන්දයෙනි, මේ සල් ගස් දෙක අතර උතුරු දිගට හිසලා දකුණු දිගට පාදලා පැලදිගට මුණලා, නැදුන්දිගට පිටලා සැතපෙන්ට ආසනයක් සකස් කරන්න. ආනන්ද හිමියෝද එපරිද්දෙන්ම ආසනයක් සකස් කලා. බුදුරජානන් වහන්සේ හතලිස් පස් වර්ෂයේ කිසි දිනක නොසැතපුන ආකාරයට මනා සිහිනුවණින් යුත්තව වම් පාදය මදක් පස්සට අරගෙන දකුණු ඇලයෙන් සිංහසෙය්‍යාවෙන් නැවත නොනැගිටින අධිෂ්ඨාන ඇතිව සැතපුනා.

එදා පිංචතුනි. කියලා නිමකරනට බැරි විදියට උපවර්තන සල්උයනත් අවට ගස් වැල් හැම එකක්ම මුලපටන් අතුරිකිලි අතරක් නැර මල් පිපිලා, මල්සුවද හාත්පස පැතිරෙනවා. මල්රේණු හුළගේ පාවෙලා ඇවිත් බුද්ධ ශරීරයේ පැතිරෙනවා. දෙවියන් විසින් දිව මල්මදාරා දිව්‍ය සඳුන් සුණු අහසේ සිට පාකරලා එවනවා. කුසිනාරා නුවර හාත්පස එකම මල් වියනක්සේ බැබළෙන්නට දිව්‍යමය පරසතු මදාරා මලින් සරසලා, දිව්‍ය සුගන්ධයන්ගෙන්

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

සුවදවක් කරලා. දිව්‍යමය පංචකුර්යථී නාදය අහසේ රැඳී පිළිබිඹු දෙනවා. කුසිත දෙව්ලොව වැසි දෙවියෙක් බුදුරජානන් වහන්සේ බුදු වන දවසේ පූජා කිරීම සඳහා මල්දමක් වියනවා. මේ සබ්දය ඇහිලා විමසුවා. හෙට අරුණෝදයේ සම්මා සම්බුදුරජනන් වහන්සේ බුදු කීස නිමා කොට පිරිණිවන් පාන්නේය. කියමින් හඬා වැළපී නිමකරගන්ට බැරිවුන මල්දම කුසිතාරා අහසේ අතුරා පූජා කළා. මිනිසුන් විසින් සදුන් සුනු සුවදකැවූ වැලි බිම අතුරනවා. මල් දමින් හාත්පස පූජා කරනවා. දෙවියන් විසින් දිවමල් වරුසා වස්සවනවා. දිව්‍ය සුවද පතුරවනවා.

පිංචතුනි බුදුරජානන් වහන්සේ ආනන්ද හිමිට කථා කළා. මහබික් සගනද සහපිරිවරින් පිරිවරාගත්තා. බුදුරජානන් වහන්සේ අවසන් වරට දෑක වැද පුදා ගැණීමටත්, අවසන් බුද්ධ වචනයක් අසා දැන ගැණීමටත්, සිය දහස් ගනනින් ගලාගෙන එනවා, දෙවි මිනිසුන් විසින් පවත්වන මේ මහා මල් පූජා බලා ආනන්ද ස්වාමීන් වහන්සේ අමතා දේසනා කරනවා

“නබො ආනන්ද එත්තාවතා තථාගතො සක්කතෝවා හෝති. ගරුකතෝවා, මානිතෝවා, පුජතෝ වා, අපචිතෝවා, යෝබො අනන්ද, භික්ඛුවා, භික්ඛුණීවා, උපාසකෝවා, උපාසිකාවා, ධම්මානුධම්ම පටිපත්තො විහරති, සාමිච්චපටිපත්තෝ, අනුධම්ම වාරි, සෝතථාගතං සක්කරෝති, ගරුකරෝති, මානේති, පුජේති, අපචියති පරමාය පුජාය, තස්මාතිහානන්ද ධම්මානුධම්ම පටිපත්තො විහරිස්සාම සාමිච්චපටිපත්තෝ අනුධම්මවාරිතෝති. ඒවං හි ආනන්ද සික්ඛිතබ්බන්ති.”

අනදයෙනි! මෙනෙකින් තථාගතයෝ, සක්කාර කළා හෝ ගරුකාරකළා හෝ මානනය කළා හෝ, පූජා කළා හෝ, වැඩියක් පුජාකළා හෝ වන්නේ නැත. යම් භික්ෂුවක් හෝ භික්ෂුණියක් හෝ උච්චුවෙක් හෝ උච්චියක් ධර්මය අසා ධරා ඒ ධර්මයට අනුව සිල්හි පිහිටා, භාවනාවකින් සිත තැන්පත් කොට, විදුසුන් වඩා සිත හාත්පසින් පිරිසිදු කොට අනුධර්ම ප්‍රතිපදාවෙන් භව දුක් නසා නිවනේ සැනසුම් සුවයෙන් වාසය කරන්ද, හේ තෙමේ තථාගතයින්ට වැඩියක් සක්කාර කළා වන්නේය. ගරුකාර කළාවන්නේය. මානනය කළා වන්නේය, පූජා කළා වන්නේය. වැඩියක් පුජා උපහාර කළා වන්නේය. පිරිනිවන් ඇදේ වැඩහිදගෙන අපගේ ශාස්තෘ තථාගත අමාමැණියන් විසින් සිය

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

ශ්‍රාවක සිව්වනක් පිරිසගෙන් බලාපොරොත්තු වූ, මේ උත්තරීතර බුද්ධ පූජාව, ශාස්තෘ ගරුත්වය ඇති, ධර්ම ගරුත්වය ඇති, කිසිම බොදු සව්වෙක් කිසිම දවසක අමතක කරන්නේ නැහැ. ඔබ සාසන මාමක බොදු සව්වෙක් දැයි ඔබ ඔබ ගැනම සිතා බලන්න, ඔබගෙන් අහන්න.

පිංචන පිංචතියෙනි. අනඳ හිමි අතින් විජ්ඣේපන අරගෙන උපවාන මහරහතන් වහන්සේ පවත් සලන්ට පටන්ගත්තා. සිය ගණන්, දහස් ගණන්, ලක්ෂ ගණන් දිව්‍ය බ්‍රහ්මයෝ දස දහසක් සක්වලින් ඇවිදීන් කුසිනාරා අහස පුරා අතුරු සිදුරු නැතිව පිරිගත්තා. අහෝ! සුගතයින් වහන්සේ අදම ඉපදී, අදම බුදුවී අදම දම්සක් දෙසා බොහෝ දෙව් මිනිසුන් සසර දුකින් මුදා, අදම පිරිනිවන් පාන්නේය, මේ බදු බුදු අසිරි කොයි කලක දකිමිද? අහෝ! තුන්ලොව ධර්මාලෝකයෙන් අදුරු වන්නේය. දෙවියෝ අහසේ සිට විලාප නගති. ලෙහි අත්ගසා වැළපෙති. මේ බව දැකල බුදුරජානන් වහන්සේ අනන්ද හිමිට කථා කළා, අනඳයෙනි! කුසිනාරාපුර අහස ඉදිකට්ටක් ඔබන තරම්වත් ඉඩක් නැතිව කෝට් ගණන් දෙවියෝ අහසේ පිරි විලාප නගනවා, උපවානයෝ මෙතනින් ඉවත් කරන්න, ස්වාමීනි! උපවාන හිමියෝ මාමෙන්ම ඔබ වහන්සේට කලක් උපස්ථාන කළා, පිරිනිවන් පානා මේ රැයේ උපවානයෝ මෙතනින් ඉවත් කරන්නේ ඇයි? අනඳය උපවානයින්ගේ තේජස් මහිමයෙන් දෙවියන්ට තථාගතයින් ලඟට පැමිණ වැද පුදා ගැනීමට නොහැකිව ඉන්නවා. අපට තථාගත සම්මා සම්බුදුරදුන් අවසන් මොහොතේ වැදපුදා ගන්ට නොදී. උපවාන තෙරුන් අනුරාගෙන සිටියා කියලා දෙවියෝ දොස් නගයි, අක්‍රෝශ කරයි. කාශ්‍යප බුදුරදුන්ගේ ධාතු නිධානය දවසේ උපවාන හිමියෝ පැවැත්වූ මහා පහන් පූජාවේ ආනිශංසයෙන්, දෙවියන් අතර උපන් කාලයේද මහත් තේජසින් බැබළුනා. උපවාන හිමියෝ රහත් වූනායින් පසුවත් ඒ තේජානු භාවය දෙවියන්ට ජේනවා. ඒ තේජසින් ලංවී ගත නොහැකිව දෙවියෝ ඇතින් සිටිනවා. ඒකයි උපවාන තෙරණුවෝ ඉවත් කරන්ට කීවේ. උපවාන හිමියෝ එතැනින් ඉවත් වූනා. දෙවියෝද දිව්‍යාංගණාවෝද පැමිණ අනේක විද බුදුගුණ කිය කියා ලෙහි අත්ගසා පොලොවේ හැපී හඬ හඬා වැද නමස්කාර, උපහාර, ගරු බුහුමන් දක්වුවා. බුදුරජානන් වහන්සේ දෙව් දේවතාවන්ගේ සෝක පරිදේව දුක නිවමින් සියළු

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

සංස්කාරයන්ගේ අනිත්‍යතාවය පැහැදිලි කරමින්, නිවනේ නිවීමේ සදාකාලික සුවය ගෙනහැර පාමින්, ලොව්තුරා සැනසුම බෙදා දෙමින් ධර්ම දේශනා කළා. සතුටු සිතින් අනුමෝදන්ව වැඳ නමස්කාරකොට දෙවියන් සමුගෙන පිටත්වී ගියා.

ස්වාමීනි! භාග්‍යවතුන් වහන්ස! බොහෝ ඇත එපිට ගම්දනව්වල වාසය කරන. සමාධි ගුණලාභී බොහෝ භික්ෂූන් වහන්සේලා බුදුරදුන් දක වැඳ පුදාගන්ට පැමිණෙනවා. නැවත අපට එබදු කුල පුත්‍රයින් දකින්ට ලැබෙන්නේ නෑ. ඇසුරු කරන්ට ලැබෙන්නේද නැත. කිය ආනන්ද හිමියෝ සංවේග පළකළා.

“වත්තාරි මානි ආනන්ද සද්ධස්සකුලපුත්තස්ස දස්සනියානී සංවේජනියානී, ධානානී, කතමානි වත්තාරි?” අනදයෙනි. සැදහැවත් කුල පුත්‍රයින්ට දකින්ට සුදුසු සංවේග උපදවන මේ ස්ථාන හතරක් තිබෙනවා. ඒවා නම් ආනන්දය තථාගතයින් උපන් ස්ථානය ලුම්බිණී සල්උයන, සම්මාසම්බුද්ධත්වයට පත්වූ බුද්ධගයා බෝධි මණ්ඩලය, පළවැනි ධර්මකුය පැවත්වූ බරණැස ඉසිපතනාරාමය, කුසිනාරා පුර උපවත්තන පිරිණිවත්පානාමේ ස්ථානය, ආනදයෙණි! වාරිකවේ හැසිරෙන සදහැවත් කුලපුත්‍රයෝ මෙම ස්ථාන හතර දක සංවේග උපදවා බුදු ගුණ සිහියට නගා සිත ප්‍රසන්න කරගෙන මරණින් මතු බොහෝ කල් සත්ත සුගතියේ සැප විඳිනවා. කියලා සැදහැවත් කුලපුත්‍රයින්ට දකසිත් පහන් කරගෙන කුසල් රැස් කරගෙන දෙවිලෝ සැපවිඳින්ට ස්ථාන හතරක් දේසනා කළා.

ආනන්ද හිමියෝ ඊට පස්සේ භික්ෂූන් වහන්සේලා මාගමුන් ගැන පිළිපදිත් කොහොමද කියලා ප්‍රස්නයක් ඇසුවා, අනදයෙනි! මාගමුන් නොදක සිටීමේ සුදුසුයි, ස්වාමීනි! දකින්ට සිදුවුනොත්, එසේනම් අනදය කතා නොකරසිටීමේ සුදුසුය. ස්වාමීනි! කතා කරන්ටම තැනක් වුනොත් එසේ නම් අනද මනාව සිහි එළවා මේ මැණියෝය මේ සහෝදරියෝය, මේ දියණියෝය, වශයෙන් ඤාතිත්වයේ පිහිටා ‘සතිමා නන්ද උපට්ඨපේතබ්බා’ සිහි නුවණින්ම කථා කිරීම මැනවි” කියා දේසනා කළා.

ස්වාමීනි! පිරිණිවන් පෑ තථාගත ශ්‍රීදේහය පිළිබඳ අපි කටයුතු කරන්නේ කොහොමද? අනදයෙණි! ඔබලා ඒ ගැන උත්සාහවත් වෙන්ට එපා. ඔබලා බැසගත් සංසාර විමුක්ති මාර්ග ඉන්ම වරියාව සම්පූර්ණ කර ගැනීම සදහාම උත්සහ වත් වන්න,

“අප මාදෙන සමපාදව”

දිව්‍ය දෙක්හිම, සතර ඉරියව් තුල දීම, මනාව එළඹුණ සිහියෙන් සිල් ආරක්‍ෂාකර ගෙන සමථ විදසුන් වඩා කෙළෙස්ගිනිනිවා අමා ශාන්තියෙන් සැනසීමට නොපමාවම උත්සුක වන්න. තථාගත දේහය පිළිබඳ අවසන් කටයුතු කිරීමට සද්ධා බුද්ධි සම්පන්න රජ, බමුණු, ගෘහපති, උවසු දායක පිංවතුන් ඉන්නවා. ඒ අය ඒ කටයුතු නොපිරිහෙලා ඉටුකරයි.

ස්වාමීනි! භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ කටයුතු ඒ අය ඉටු කරන්නේ කොයි ආකාරයෙන්ද? අනඳ හිමියෝ නැවතත් අසා වදාළා. “අනඳයෙනි! සක්විති රජුගේ දේහයට අවසන් ගරු බුහුමන් පරිද්දෙන්ය” “ස්වාමීනි සක්විති රජුගේ දේහයට අවසන් ගරු බුහුමන් දක්වන්නේ කෙසේද? අනඳයෙනි! සක්විති දේහය පිරිසිදු සළ පටින් වාරයක්ද, පිරිසිදු පුළුන් පටින් වාරයක්ද, මෙසේ දහස් වාරයක් වෙලා රන් දෙනක තබා සඳුන් තෙල් ගල්වා එබඳු දෙනකින් වසා සඳුන්, අඟිල්, කළු වැල්, දේවදාර, ආදි සුවඳ දර සෑයට නංවා, අදාහනය කරනවා. කියා බුදුරදුන් දේසනා කළා. එමෙන්ම ආනන්දය! ධාතු රැගෙන සතර මංසන්ධිවල ස්ථුපසාදා තැන්පත් කොට සුවදින් මලින් පූජා පවත්වා පිං රැස්කරගෙන සුගති සම්පත් ලැබීමට හැකි මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙකි, එනම් ආනන්දය තථාගත සම්මා සම්බුදුරදුන්ය. පසේ බුදුන්ය, බිණාශ්‍රව මහරහතුන්ය. සක්විතිරජුන්ය, මේ සතර දෙනාගේ ධාතු තැන්පත් කොට සෑදූ ස්ථුප දෑක සිත් පහදවා සුවදින් මලින් පුදා බොහෝ දෙන සත්ත සුගතියේ බොහෝ කල් සැප විඳින්නේය. කියා බුදුරදුන් දේසනා කළා.

පිංවතුණි! අනඳ හිමියෝ එතනින් ඉවත්වී මණ්ඩල මාලයේ අගුළු කණුවේ එල්බී බුදුරදුන්ගේ ගුණ කිය කියා හඬන්ට පටන්ගත්තා. මටම සරණ වූ, මටම පිහිට වූ, මාගේ ශාස්තෘ වූ, මහා කරුණාවෙන්ම ලොව බලා වදාළා වූ, මුළු ලෝ සතුන් කෙරෙහි එකසේ අනුකම්පාකාරී වූ අනාථ නාථවූ, අසරණ සරණ වූ, තිලෝගුරු සම්මා සම්බුදු අමා මැණියන් වහන්සේ මේ රැය පහන් වෙද්දී තුන් ලොවක් ආලෝකමත්වූ මිණි පහනක් නිවියන්නාසේ පිරිණිවන් පානා සේක. අහෝ! මට උන්වහන්සේ ජීවමානව වැඩ සිටිද්දී සවි කෙළෙස් නසා ඹෟරස පුත්‍ර භාවය ලබා සදාකාලික සැන සිල්ල උදාකරගන්ට බැරිවුනා. අදින් පසු කාගේ පිළිසරණක්ද, කාගේ අනුකම්පාවක් ද, මෙන් හදවතින් සම්බුදු කරුණාවෙන්,

“අප මාදෙන සමපාදව”

බුන්ම ස්වර සුමිහිරි කෝකිල නාදයෙන්, දෙසවන් සනසන, මියුරු තෙපුල් කවදා අසන්නද? මෙසේ නොයෙක් ආකාරයෙන් බුදු ගුණ කිය කියා බලවත් සංවේගයෙන් හඬා වැළපෙනවා.

බුදුරුත්ත වීමසුවා මහණෙනි! ආනන්ද කොයිද? ස්වාමීනි, අනදයෝ බුදු ගුණ කිය කියා මණ්ඩලමාලයේ අගුල් කණුවේ එල්බී හඬ හඬා ඉන්නවා, මහණෙනි! තථාගතයින් අඩගසන බව කියන්න” අනදයෙනි” හැඩීමෙන් වැළපීමෙන් කවර වැඩක්ද? අනද, හඬන්ට එපා. ශෝක කරන්ට එපා. ප්‍රිය මනාප වූ හැම දෙයක්ම වෙන්වීම ස්වාභාව කොටයි ලෝකය පවතින්නේ, සියළු සංස්කාරයෝ නැසෙන සුළුයි, බිඳෙන සුළුයි. අන් ආකාරයකට පෙරළෙන සුළුයි. තථාගත ශරීරයද එබඳු සංස්කාර පුංඤ්‍යක්, එය පමණක් කෙසේ නොනැසී පවතීද? මේ බව ඔබට කල්තියාම මම බොහෝ වාරවල කියා තිබෙනවා නොවේද? එසේ කල තවත් කුමකට හඬාද? වැළපේද? ආනන්දය! ඔබ කල්ප ලක්ෂයක් මුළුල්ලේම මට බුදුබව සාදා ගැනීමට බොහෝ උපකාරී වෙමින් මා සමගම සසර පාරමිතා පුරාගෙන ආවා. බුදු වූ මේ ආත්මයේදී විසිපස්වසක් මුළුල්ලේම සෙවනැල්ලක් මෙන් දිවා රාත්‍රී දෙකහිම සිතින්, කයින්, වචනයෙන්, මෙහි සහගතව දෙසැටියක් නැතිව සියළුම උපස්ථාන ඉටු කළා. ධර්මය අසා සිත්හි දරා ධර්මාණ්ඩාගාර තනතුරට පත්වුනා. බොහෝ කුශල් දහම් රැස් කළ කෙනෙක. අනදයෙනි! අප්‍රමාදව ප්‍රධන් වීයඹී වඩන්න, නොපමාවම අර්හත් භාවයෙන්, අමාශාන්තියෙන්, ඒකාන්තයෙන්ම සැනසෙන්න.

මහණෙනි! මට මේ අනදයෝ යම් සේ උපකාර කළාද එපරිද්දෙන්ම ලොව පහල වූ සියළු බුදුවරයින්ටද මතු අනාගතයේ ලොව පහල වන්නාවූ සියළු බුදුවරයින්ටද මේ බඳු උපස්ථායකයින් පහල වෙනවා. මේ හික්ෂු පිරිසට සුදුසු වෙලාව, මේ හික්ෂුණිට සුදුසු වෙලාව, මේ උච්ඡවන්ට සුදුසු වෙලාව, මේ උච්ඡසියන්ට සුදුසු වෙලාව, මේ අන්‍ය තීර්ථක, පරිබ්‍රාජක, නිවටු, ආදීන්ට සුදුසු වෙලාව, හරියට නියමිත සුදුසු වෙලාවන් දැන, මා හමුකර දී අවවාද අනුශාසනා ලබාදී, කාටත් මෙන් සිතින්, ප්‍රිය වදනින්, සංග්‍රහ කොට ආදර ගරු බුහුමන් ලබා ගන්නා, සක්විති රජෙකු ලෙස පවතින ආශ්චර්ය, අඛණ්ඩ ගුණ හතර මේ අනදයෝ තුල විද්‍යමාණ වුණා. මේ විදියට ආනන්ද හිමියන්ගේ ගුණ බුදුරජානන් වහන්සේ මහබික් සඟනට විස්තර කළා. ඒකාන්තයෙන්ම රහත් භාවය ගැන ප්‍රතිඥා

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

දුන්නා. අනඳ හිමි සෝකය තුනී කර සිත් සනසා නිහඬ වුනා.

“අනඳය ! යන්න, මල්ලව රජදරුවන්ට කියන්න. මල්ලව රජ උයනේ යුන්ම සාලා අතර මේ රැය පහන් වෙද්දී තථාගත තෙමේ පිරිනිවෙනා බව දන්වන්න” මල්ලව රජදරුවෝ ද, බිසෝවරුද, කුමර කුමරියෝද, සන්ථාගාර ශාලාවට රැස්ව බුදුරජුන්ගේ පණිවුඩය ලබන තෙක් මහත් සංවේගයෙන්, නොඉවසිල්ලෙන්, පෙර මග බලාගෙන හිටියේ, ආනන්ද හිමියන්ගෙන් පණිවුඩය ලැබුන සැනින්ම ඇවිදිල්ලා සල්ගස් දෙක සිසාරා සිය ගනණක් රජ පිරිස ලෙහි අත්ගසා බුදුගුණ කිය කියා හඩන්ට වැළපෙන්ට පටන්ගන්නා. බුදුරජානන් වහන්සේ ඔවුන් වෙත බුදු කරුණාව විහිදුවා නිහඬ කොට, සියළු සංස්කාරයන්ගේ අනිත්‍ය, දුක්ඛ, අනාත්ම ලක්ෂණය විස්තර කරමින් නිව්භාණ ශාන්තියේ සදාකාලික සැනසුම උදාකර දෙන අනුශාසනාවක් පැවැත්වුවා. එයින් සිත් සනසා ගෙන ගරු බුහුමන් දක්වා වැඳ නමස්කාර කොට සමුගෙන පිටත්වුණා. දූන් මැදුම් රැය එළඹුණා. උපවර්තන සල්වනය සිසාරා අවට නගර ගම්දනවි සිදුරක් නැති තරම් හික්ෂු, හික්ෂුණී, උවසු, උවැසියෝ බුදුරජානන් වහන්සේගේ අවසන් බුද්ධ වචනය කොයි වෙලාවේ දෙසවන් වැටේදෝයි බලවත් සංවේගයෙන්, නමුත් සද්ධාවෙන්, බුද්ධියෙන්, සිහියෙන්, අවධානයෙන්, පසුවෙනවා, සල්ගස් දෙක අතර පිරිනිවන් ඇදේ වැඩ හිඳගෙන බුදුරජානන් වහන්සේ දේශනා කරන හැම වචනයක්ම තම තමාගේ කණ ලඟ කියන්නාක් මෙන් ඉතාම පැහැදිලිව ඇහෙනවා. මේක මොන අරුමයක්ද, පුදුමයක්ද, තමන් වහන්සේ ලඟ ඉන්න එක පුද්ගලයෙකුට ඇහෙන්ට කරණ දේසනය, අධිෂ්ඨාන කළොත් කෙළ ලක්ෂයක් සක්වල සියලු සත්වයින්ට එකසේ පැහැදිලිව ඇහෙනවා. ඒ බුදු බලය, ඒ බුදු අසිරිය එදත් එසේමයි. අදත් එසේමයි.

පිංවතුනි! මධ්‍යම රාත්‍රිය ලබනකොටම සුහද නම් අන්‍ය තීර්ථක පරිබ්‍රාජකයෙක් ඇවිදිල්ලා ආනන්ද හිමිට ආයාචනා කරණවා, බුදුරජානන් වහන්සේ හම්බ වෙන්ට ඕනෑ කියලා, පිංවත් ආනන්දයෙනි! මේ රැය පහන් වෙන කොට බුදුරජානන් වහන්සේ පිරිනිවන් පානා බව මට දූන් ගන්ට ලැබුනා. මට තියෙනවා සැක විමනි කරුණු කිපයක්. ඒවාට බුදුරජානන් වහන්සේට පිළිතුරුදෙන්ට පුළුවන්. ඒ නිසා කරුණාකරල මට උන්වහන්සේ මුණ ගස්වන්නකො” “සුහද දූන් බුදුරජානන් වහන්සේ

“අප මාදෙන සම්පාදේව”

මුණගැසෙන වේලාව නොවෙයි. ප්‍රශ්න විසඳන වේලාව නොවෙයි, මේ රූ පහන් වෙද්දී බුදුරජානන් වහන්සේ පිරිනිවන් පානවා. යන්න! සුභද්‍ර යන්න! දැන් බුදු හිමියෝ විඩාවටපත් කරණ වෙලාව නොවෙයි.” සුභද්‍ර යන්න බලාපොරොත්තු නෑ. දෙවනුවත් තුන්වෙනුවත් ආයාචනා කළා. ආනන්ද හිමියෝ පෙර පරිද්දෙන්ම වළක්වනවා, බුදු හිමියන්ට මේ හඬ ඇසුනා, ආනන්දය! සුභද්‍රට මාර්ගය අවුරන්ට ඵපා. ඔහු මා වෙසෙකරන්ට එන අයෙක් නොවෙයි. දූතගතයුතුම කරුණක් විමසන්ටයි එන්නෙ, මම කෙටියෙන් කරණ දේසනය ඔහුට ඉතා ඉක්මණින් පැහැදිලිව වැටහෙනවා. එන්ට අවසර දෙන්න” සුභද්‍ර ඇවිත් වැඳ නමස්කාර කොට පසකින් ඉදගෙන තමන්ගෙ සැක විමති ඉදිරිපත් කරණවා.

ස්වාමීනි! භාග්‍යවතුන් වහන්ස! පූර්ණ කස්සප, මක්කලිගෝසාල, අජිත කේශකම්බල ආදී මහාපිරිස් පිරිවරාගෙන හිටිය ශාස්තෘවරු කීවා ඒ අය මුළුලෝකය පිළිබදව දන්නවා කියලා, ඒ අයගේ ශ්‍රාවකයෝ නියම ශ්‍රමණ යෝ කියලත් ප්‍රකාශ කරනවා. මේ කරුණු හරිද’?

සුභද්‍රයෙණි! ඒ කරුණු පසෙක තිබේවා! දැන් මේ වේලාව දිගට විස්තර කථා කරන වේලාව නොවෙයි. තව ටිකවේලාවකින් තථාගත තෙමේ පිරිනිවන් පානවා. ඔබට දහම දේසනා කරන්නම් හොඳින් අසා මෙනෙහි කොට සිත්හි ලා දරා ගන්න. එසේය ස්වාමීනි! සුභද්‍රයෙණි! යම් ශාසනයක ආර්යය අට්ඨාංගික මාර්ගය නැද්ද ඒ ශාසනයේ පළවෙනි සෝවාන් පුද්ගලයාත් නැත. දෙවැනි සකාදාගාමී පුද්ගලයාත් නැත. තුන්වැනි අනාගාමී පුද්ගලයාත් නැත. සතරවැනි අරිහන් පුද්ගලයාත් නැත. ඒ ශාසන, ආයථී ශ්‍රමණයින්ගෙන් හිස්. “ඉමස්මිං බො සුභද්ද, ධම්ම විනයෙ අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො උපලබ්හති, ඉධෙව සුභද්ද සමණො, ඉධ දුතියෝසමණො, ඉධතතියෝ සමණො ඉධ වතුන්ථෝ සමණො සුඤ්ඤා පරප්පවාදා සමණෙහි අඤ්ඤෙහි, ඉධෙව සුභද්ද හික්ඛු සම්මා විහරෙය්‍යං අසුඤ්ඤා ලෝකො අරහන්තෙහි අස්සාති.”

සුභද්‍රයෙණි! මේ ශාස්තෘ සාසනයේ සම්මාදිට්ඨි, සම්මා සංකප්ප, සම්මාවාචා සම්මාකම්මන්ත, සම්මා ආජීව, සම්මා වායාම, සම්මාසති, සම්මා සමාධි, යන මාර්ග අටම සම්පූර්ණයි, ඒ හෙයින් සුභද්ද මේ සාසනයේ, පළවැනි සෝවාන් ශ්‍රමණයාත්, දෙවැනි සකාදාගාමී ශ්‍රමණයාත්, තුන්වැනි අනාගාමී ශ්‍රමණයාත්

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

සතර වැනි අරහත් ශ්‍රමණයාත්, විද්‍යමානයි.

“ඒකුණකිංසා වයසා සුභද්ද - යං පබ්බජං කිං කුසලානුච්ඡි
වස්සානි පඤ්ඤාස සමාධිකානි - යතෝ අහං පබ්බජතො සුභද්ද
ඤයස්ස ධම්මස්ස පදේසවත්ති - ඉතෝ බහිද්ධා සමණෝපිනන්ටි”

සුභද්‍රයෙනි! මම පැවිදිවූයේ වයස විසි නමයේදී. කළුකෙස් අැති හදු යොවන වයසේදී, දැන් මගේ පැවිදි ජීවිතයට අවුරුදු පනස් එකක් ගතවී තිබෙනවා, පනස් එකක් වූනේ දුෂ්කර ක්‍රියා කාලය අවුරුදු 6යි. සම්බුදු පදවිය ලබා අවුරුදු 45යි ඒ කාලය තුල සුභද්ද මට නානා විද සන නායක පිරිස් නායක වයෝවාද්ධ, තපෝවාද්ධ, පැවිදි පිරිස් මුණගැසුනා. නමුත් එක ශාසනයකවත්, දේශනයකවත්, සසර දුක් ගිනි නිවාලන, නිවනේ අමා සිසිල ලබා දෙන, ආයථි අෂ්ඨාංගික මාර්ගය තිබුනේ නෑ. ඒ නිසා පරප්‍රවාද සාසනයෝ ආර්යා ශ්‍රමනයන්ගෙන් සුන්‍යයි. සුභද්‍රයෙනි! යම්කිසි මහණෙක් හෝ මෙහෙනක් හෝ උච්චුචෙක් හෝ උච්චසියක් මේ අර්ය අෂ්ඨාංගික මාර්ගයේ නිසිපරිදි නිවරදිව ඒ වූ පරිද්දෙන් පිළිපදින්නේ නම් ලොව කිසි කලෙකත් රහතුන්ගෙන් හිස් වන්නේ නැත.

සුභද්‍ර පරිබ්‍රාජක තුමා මේ ධර්ම දේශනාව අහලා බලවත් සේ ප්‍රමෝදයට පත්වෙලා සාදුකාරදී ප්‍රීති වාකා ප්‍රකාශ කලා. ස්වාමීණි! ධර්ම දේශනාව ඉතා යහපත්ය. යටකුරුකර තිබූ භාජනයක් උඩුකුරු කලා සේ, වැසී තිබුණු දෙයක් වැසුම් ඇරියා සේ, මන්මුලා වූවෙකුට මගකියාදුන්නා සේ, ඇස් ඇත්තෝ රූප දකිත්වායි කියා අන්ධකාරයේ පහනක් දල්වූවා සේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදු කරුණාවෙන් නොයෙක් ආකාරවලින් නිවන් මග විවෘත කරමින් මට ධර්ම දේශනා කළ සේක. මම තෙරුවන් සරණ සමාදානයෙන් ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රාවක බවට පත් වුනෙමි. ස්වාමීණි, භාග්‍යවතුන් වහන්ස! ඔබ වහන්සේගේ මේ කරුණා සාසනය තුල මට පැවිදි උපසම්පදාව ලබාදෙන සේක්වා. කියා ඉමහත් ගෞරවයෙන් ආයාචනා කලා.

සුභද්‍රයෙනි! අන්‍ය නිර්ථයකු මේ සාසනයේ පැවිදි උපසම්පදාව ලැබීමට නම් මාස හතරක් පිරිවෙස් පුරන්න ඕනෑ ස්වාමීනි මාස හතරක් නෙමේ අවුරුදු හතරක් උනත් මම පරිවාස කාලය ගත කරන්න කැමතියි. බුදුරජාණන් වහන්සේ අනද හිමියන්ට කතා කලා. අනන්දයෙනි! මේ සුභද්‍රයන්ට පැවිද්ද උපසම්පදාව

“අප මාදෙන සම්පාදව”

ලබාදෙන්න. සුභදයනි! ඔබට සිදු වූයේ මහත් ලාභයකි. ඔබ සම්මා සම්බුදුන් වෙතින් පැවිද්ද ලබන අන්තිම ශ්‍රාවකයයි. සුභද්ද උපසම්පදා හික්ෂුන් වහන්සේ නමක් බවට පත් වූනා. නොබෝ දිනකින් සකල ක්ලේශයන් නසා මහරහතන් වහන්සේ නමක් බවට පත්වී අමාමන නිවනින් සැනසුනා.

පිංවත්ති පිංවතියනි! අපේ තිලෝගුරු සම්මා සම්බුදුරජානන් වහන්සේ අවසාන බුද්ධ වචනය දේශනා කිරීමේ අදහස් ඇතිව අවසන් වරට බික්සගන රැස් කෙරෙව්වා. මේ වෙලාව වෙනකොට මැදුම් රැය ගෙවීගෙන යනවා. මාර්ග ඵල ලාභි හික්ෂුන් වහන්සේලා පන්සිය නමක් පිරිනිවන් මංවකය සිසාරා වැඩ සිටියා. තමන් වහන්සේ පුරා 45 වර්ෂයක් දේශනා කළ අසුභාර දහසක් ශ්‍රී සද්ධර්මය, තමාගේ ඇවෑමෙන් පසු ශාස්තෘන් වහන්සේ මළ හිස් වූ ශාසනයැයි සිතා ශ්‍රාවක පිරිස පසුබට නොවන ලෙසට ශ්‍රී සද්ධර්මය ජීවමාන කළා.

“සියාබො පනානන්ද කුම්භාකං ඒවමස්ස අතීත සන්ථුකං පාවචනං නන්ථී නො සන්ථාති. නබො පනේතං ආනන්ද ඒවං දට්ඨබ්බං යො බො ආනන්ද මයා ධම්මෝච, චිතයෝච, දේසිනො, පඤ්ඤන්තො, සෝවෝ මමච්චයේන සන්ථාති” ආනන්දයෙනි! මගේ පිරිනිවන් පෑමෙන් පසු නුඹලාට මෙබදු කල්පනාවක් ඇතිවන්න පුළුවන්, ශාස්තෘන් වහන්සේ පිරිනිවන් පෑවා. ශාසනය හිස් උනා කියලා, “නබෝ පනේතං ආනන්ද ඒවං දට්ඨබ්බං” ආනන්දයෙනි! එහෙම හිතන්න එපා, කල්පනා කරන්න එපා. මගේ ඇවෑමෙන් පසු මම දෙසු අසුභාරදහසක් ධර්මස්ඛන්ධ අසුභාරදහසක් බුදුවරුන් මෙන් නුඹලාට අවවාද කරයි. අනුසාසනා කරයි. දෙසු දහම පැනවූ චිතය අසුභාරදහසක් බුදුවරුන් මෙන් ජීවමාන කළා. නැවතත් හික්ෂුන් වහන්සේලා ආමන්ත්‍රණය කරනවා. මහණෙනි! මෙතෙක් ඔබලා අවුසෝ වාදයෙන් “ඇවැත්නි” කියා ඔවුනොවුනට කථා කළා. මින්පසු උපසම්පදාවෙන් වැඩි හික්ෂුන්ට “ස්වාමීනි” කියා ද උපසම්දාවෙන් බාල හික්ෂුන්ට “අවැත්නි” කියාද ඇමතීම සුදුසුයි කියා දේශනා කළා. තමන් වහන්සේ සමග එක්දින උපන්, ගිහිගෙයින් නික්මෙන දවසේ බොහෝ උපකාරී වූ ඡන්න හිමියන් ගැන බුදු කරුණාවෙන් ආචර්ජනා කළා. ඒ සඟ පිරිසේ උන්වහන්සේ හිටියේ නෑ. ඡන්න හිමිට රහත් වීමට තරම් හේතු සම්පත් ඇතත් තවම අසංවර අවිනිත

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

සැඩපරුෂ ලෙස හැසිරෙනවා. මහා කරුණාවෙන් නිවන්මග විවෘත වන සමයක් උපාය මාර්ගයක් දේශනා කළා. ආනන්දයෙනි. ඡන්තයාට බුන්ම දණ්ඩය පැනවූ බව කියන්න. ස්වාමීනි! බුන්ම දණ්ඩය යනු කුමක්ද? අනඳය, ඔහු සමග කිසිවෙක් කථා නොකළ යුතුයි. අවවාද නොදිය යුතුයි, අනුශාසනා නොකළ යුතුයි. මේ කරුණු දැනගත්තාට පස්සේ ඡන්ත හිමි බලවත් සංවේගයට පත්වෙලා, ඉක්මනින් විදසුන් වඩා රහත්වූ බව බණ පොතේ විස්තර වෙනවා. පිරිනිවන් ඇදේ වැඩිහිඳගෙන පිරිනිවන්පානා මොහොත දක්වාම මහා කරුණාවෙන් ලෝ සතුන් වෙත දැල්වූ ඒ ප්‍රඥා මිණිපහණ නිවී යාමට තව ඇත්තේ ඉතාම ටික වේලාවකි. නැවතත් හික්ෂුන් වහන්සේලාට ආමන්ත්‍රනය කළා.

“සියාබො පන හික්බවේ! ඒක හික්බුස්සාපි කංඛාවා, විමතීවා, බුද්ධෙවා, ධම්මේවා, සංසේවා, මග්ගේවා, පටිපදායවා, සුවිජථ හික්බවේ, මාපච්ඡා විජ්ජට්ඨාච්ඡාරිනො අහුචන්ථ,”

මහණෙනි! ඉබලා ජීවමාන සම්මා සම්බුදුරදුන් මුණගැසුන අය. බුදුන් කෙරෙහි හෝ, ධර්මය කෙරෙහි හෝ, සංඝයා කෙරෙහි හෝ මාර්ගය කෙරෙහි හෝ, ප්‍රතිපදාව කෙරෙහි හෝ, සැකයක්, විමතියක්, සංඛා පලිබෝධයක් ඇත්නම් විමසන්න. මම සම්මා සම්බුදුන් වහන්සේ මුණගැසිලත් මේ කාරණා අහගන්න බැරිවුනා කියලා පස්සේ පසුතැවිලි වෙන්න එපා. කිසිවෙක් හඬක් නගන බවක් නෑ. දෙවනුවත් තෙවනුවත් විමසුවා. නිසිම හඬක් නෑ. ස්වාමීණි භාග්‍යවතුන් වහන්ස, අශ්වර්යයි! අත්භුතයි! සඟ පිරිසේ කිසිවෙකුට ත්‍රිවිධ රත්නය කෙරෙහි හෝ, මාර්ගය කෙරෙහි හෝ, බුන්ම වර්යාව කෙරෙහි හෝ සැකයක් විමතියක් සංකා පලිබෝධයක් නෑ. ධර්මයෙහි විනයෙහි, ශාස්තෘ සාසනයෙහි ත්‍රිවිධ කළ්‍යාණය ඉතාමත් අශ්වර්යයි. අඛිභුතයි. ආනන්ද හිමියෝ උදම් ඇනුවා.

පිංවත්නි! සම්මා සම්බුදු පදවියෙන් 45වෙනි වෙසක් අරුණ උදාවීමට තව ඇත්තේ හෝරා දෙකක් පමණ කාලයක්. පුර තුදුස්වක් වෙසක් හඳ ලා කහ පාටින් ශෝකය දනවන්නාක් මෙන් අවරන්ගිරියට සමීප වෙමින් පවතිනවා. කුසිනාරාපුර අහස කෙළ ලක්ෂයක් සක්වලින් පැමිණි දෙව් බමුන්ගෙන් අතුරු සිදුරු නැතිව ශෝකාකුල පරිසරයකින්, ධර්ම සංවේගයෙන් නිහඬව, නිසංසලව පවතිනවා. උපවර්තන සල්ලයනත් අවට ප්‍රදේශය සිව්වනක් බුදු

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

පිරිස වෙන වෙනම සිය දහස් ගණනින් රාශි ගතව, නිදිවර ඇතිව, සිහි නුවණින්, සද්ධාවෙන්, සංවේගයෙන් අවසන් බුද්ධ අවවාදය දැන් දැන් ඇසෙනු ඇතැයි නිහඬව, නිසන්සලව බලා ඉන්නවා. තුන් ලොවක් සනසාලීම සදහා පුරා හතලිස් පස් වසක් මුළුල්ලේ මහා කරුණාවෙන් දේශනා කරපු අසුභාර දහසක් ධර්මස්ඛන්ධය කැටි කරමින් මහනෙල් මල් සුවඳ විහිදෙන ශ්‍රී මුඛ පද්මය විවෘත කරමින්, සම සතලිසක් වූ ශ්‍රී දන්ත ධාතූන්ගේන් සුදෝ සුදු බුදුරුස් මාලාවක් අහසට මුදා හරිමින්,

“හන්දදානි භික්ඛවේ ආමන්තයාමී වො වයධම්මා සංඛාරා අප්පමාදේන සම්පාදේථ” අවසන් බුද්ධ වචනය මහජ්ජාණ “ථ” යන්නෙන් අවසන් කරමින් සියළු බුදු කිස නිමා කරමින් දිග් මොලොක් පුළුල් දිව සෙලවීම සදහටම නැවතුනා. සුව නින්දකට මෙන් නීලවර්ණ තේතු යුග්මය අඩවන් වුනා. ආශ්වාස ප්‍රස්වාසයෝ සංසිදි ගියා. තවම අවට පරිසරය නිහඬියාවෙන්, නිසන්සල භාවයෙන් පිරී පවතිනවා. “මහණෙනි! ඔබ හැම අමතමී. සියළු සංස්කාරයෝ නැසෙන සුළුයි. එබැවින් ශීල, සමාධි, ප්‍රාඥා, සංඛ්‍යාත, උතුම් බඹසර මනාව සම්පූර්ණ කර අද අදම අමාමහ නිවන් සුවයෙන් සැනසීමට ප්‍රමාද නොවන්න.” මේ අවසන් බුද්ධ වචනය දේශනා කොට නිහඬ වුනත්, බුදුරජාණන් වහන්සේ තවම පිරිනිවන් පාලා නැති බව ආනන්ද හිමියන්ට සැක සහිත උනා. ඒ ලඟම වැඩ සිටි දිවසින් අග්‍රවූ අනුරුද්ධ ස්වාමීන් වහන්සේගෙන් අහනවා ඇවැත් අනුරුද්දයෙනි! අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අශ්වාස ප්‍රාස්වාශයෝ සන්සිදි ගියා. දැන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවන් පාලාද? නැත. ඇවැත් ආනන්දයනි. තථාගතයන් වහන්සේ දැන් ඵලසමාපත්තියෙන් සමාපත්තියට සමවදිනවා. යම්කිසි කෙනෙක් නැවත නොඑනා පරිද්දෙන් නෑදූ හිතමිතුරන්ගෙන් වෙන් වී යන කලක් වෙත් නම් එක් එක්කෙනා සිප සනසා සමුගන්නා කලක් මෙන්. ජීවමාන කාලයේ සමවැදුනු ධ්‍යාණ සමාපත්ති, ඵලසමාපත්ති ආදියට පිළිවෙලින් සමවදිනවා. ප්‍රථමධ්‍යාන, දුතියධ්‍යාන, තෘතියධ්‍යාන, චතුර්ථධ්‍යාන, රූපාවචර සමාපත්ති සිය ගණන් දහස් ගණන් සමාපත්ති සුව වලදමින් දැන් අරූපාවචර සමාපත්තියට සමවදිනවා. දැන් නේවසංඥානාසංඤ්ඤා සමාපත්තියෙන් නැගී සිට නිරෝධ සමාපත්තියට සම වැදුනා. දැන්

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

නිරෝධ සමාපත්තියෙන් නැගී සිට සියළු සංස්කාර දුක්ඛයන් සංසිදුවමින් සදාකාලික සුව ඇති. අමාමභ නිවන් සුව අරමුණුකොට අනුපාදිශේෂ නිර්වාණ ධාතුවෙන් පිරිනිවන් පා වදාළ සේක. අනුරුද්ධ මහරහතන් වහන්සේගේ මේ ධර්ම සංවේග ප්‍රකාශයත් සමගම දෙවි මිනිසුන්ගේ බලවත් ශෝක නාදය පිටවුනා. ආයඹී උතුමෝ ධර්ම සංවේගයට පත්උනා. එකපාර විදුලි කොටමින් සියදහස් ගනණක් මේස ගර්ජනා නැගීගියා. මහාපොලව සොලෙස් වාරයක් පිට පිට සැලීගියා. දිව්‍යමය සුගන්ද මුසුවූ සිසිල් වන්ද මාරුතයක් හමාගියා. කුරුලතා වල සුපිපිමල් නටුවෙන් ගිලිහි අහසේ මල් වියන් සැරසුනා. සියළු සිව්පා සතුන් පක්ෂීන් එකපාර නාද කරමින් ශෝකය පලකළා. මේ විදියට ලෝකයේ අශ්වර්‍ය අත්භූත ධර්ම 32ක් පහළ වූනා.

අකනිටා බ්‍රහ්ම ලෝකවාසී සහම්පතී මහා බ්‍රහ්ම රාජයා තමාගේ ධර්ම සංවේගය මේ විදිහට ප්‍රකාශ කළා.

**“සබ්බෙවනිකංඛි පිස්සන්ති - භූවා ලෝකේ සමුස්සයං
යථා ඒනාදිසෝ සත්ථා - ලෝකේ අප්පටි පුග්ගලෝ
තථාගතො බලප්පත්තෝ - සම්බුද්ධො පරිනිබ්බතො”**

ලෝකයේ උපන් හැම සත්ත්වයෙකුගේම ජීවිත මරණයෙන් අවසන් වන්නා සේම සියළු සංස්කාරයින්ගේ අනිත්‍යතාවය ප්‍රකට කරමින්, දස වැදැරුම් කාය බලයක් හා දස වැදැරුම් ඤාණ බලයක් ඇති ලොව ඔබට සම කළ හැකි පුද්ගලයෙක් නැත්නම්, අසම සම මේබඳු තථාගත බල ඇති තිලෝගුරු සම්මා සම්බුදුන් වහන්සේ අහෝ! පිරිනිවන් පා වදාළසේක.

දෙදෙව්ලොවට අධිපති ශක්‍රදේවේන්ද්‍රයාගේ සංවේගය මේ විදියට පල කරනවා.

**“අනිච්චා වත සංඛාරා - උප්පාද වය ධම්මිනො
උප්පජ්ජන්වා නිරුජ්ඣන්ති - තේසං වූප සමො සුඛො”**

හේතුන්ගෙන් හටගත් සියළුදේ ඒකාන්තයෙන්ම වැනසෙන සුළුයි. උපන් හැම දෙයක්ම මරණයෙන් වැනසී යන්නේය. මේ සංස්කාරයින්ගේ සංසිදීම සදාකාලික ඒකාන්ත සැපය වන්නේය. ඒ ශාන්ත සුමිහිරි නිවන් සුව අරමුණු කොට තථාගතයන් වහන්සේ පිරිනිවන් පෑ සේක. එතැනින් අනුරුද්ධ

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

මහරහතන් වහන්සේ ධර්ම සංවේගය මේ විදිහට පල කරනවා.

“නාහු අස්සාස පස්සාසො - ධීන විත්තස්ස නාදිනො
අනෝජෝ සන්තිමාරබ්බ - යංකාල මකරී මුණී
අසල්ලිනේන විත්තේන - වේදනං අප්ඤ්ඤා වාසයී
පජ්ජෝ තස්සේව නිබ්බාණං - විමොක්ඛො වේතසො අහුති.”

ස්ථීර සිතින් ලාභ, අලාභ, යස, අයස, සැප, දුක් නින්දා ප්‍රසන්නා යන අටලෝ දහමින් කම්පා නොවන්නාවූ බුදු රජාණන් වහන්සේගේ අස්වාස ප්‍රස්වාස සන්සිදුනේය. තෘෂ්ණා හව බැඳුම් සියල්ල සිඳුලු සම්බුදුරජුන් මාරාන්තික දුක් වේදනාවන් නොසැලෙන සිතින් ඉවසු සේක. සියළු හව දුක් ගිනි නිවාලමින් පහනක් නිවී යන්නා සේ ශාන්ත සුම්භිරි අමාමහ නිවනින් සැනසුණ සේක.

ධර්ම භාණ්ඩාගාරික ආනන්ද හිමියෝ මේ විදිහට ධර්ම සන්වේගය ප්‍රකාශ කරනවා.

“තදාසියං හිංසනකං - තදාසිලෝමමංසනං
සබ්බාකාර වරුජේතේ - සම්බුද්ධෝ පරිනිබ්බනෝ”

සියළුම උතුම් කාරණා වලින් සම්පූර්ණ වූ සම්මා සම්බුදු අමා මෑණියන්ගේ ඒ මහ ගුණස්ඛන්ධ දරා ගත නොහී මහ පොළොව පිට පිට සැලී ගියේය. අහස ලොමු දහැගන්වන මේස නාද නැගී ගියේය. තුන්ලොවක් සනසවාලු ශාන්ති නායක සම්බුදුරජුන් සියළු හව බැඳුම් සිඳුලමින් අමා මහ නිවණින් සැනසුන සේක.

සද්ධාකාමී බොද්ධ සාධුනි! ආදාහන පූජා කතා. ධාතු පූජා කතා ආදීනවත් මේ සූත්‍රයේ බොහෝ කොටස් ඉස්සරහට තියෙනවා. නමුත් මෙතනින් එහාට ධර්ම දේශනාව දික් කරන්ට බලාපොරොත්තු වන්නේ නැහැ. අපේ තිලෝගුරු ශාන්තිනායක අමාමෑණියන්ගේ පරිනිව්භාණ සමය ඇතුලත්වන මහා පරිනිර්වාන සූත්‍රය ඇසුරු කරගෙන බොහෝ තැන් අතහැර ඉතා සංක්‍ෂේපයක් මේ දේසනා කළේ. පරිනිව්භාන සූත්‍රයේ සර්ව සම්පූර්ණ දේශනාවක් නොවන බව මේ පිංවතුන්ට මම නැවතත් මතක් කරනවා. කෙසේ වුනත් පිංවතුනි! මේ කාලපරිච්ඡේදය තුල ඔබ ශ්‍රවණය කළේ අපේ

“අප මාදෙන සම්පාදේව”

තිලෝගුරු සම්මා සම්බුදුන් වහන්සේගේ අසිරිමත් වූ වෙසක් මංගලය දින සිදු වූ පිරිනිවන්පෑම පිළිබඳ වූ ඒ කථා ප්‍රවෘත්තියයි. එසේ නම් පිංවතුනි, මේ සංවේග ජනක දහම පණිවිඩය සන්තාන තුල නොමැකෙන පරිද්දෙන් සදහන් කළ යුතුයි. අපි උදෙසාම සාරාසංඛ්‍යාය කල්ප ලක්ෂයක් දස පාරමී දම් සමිතිස් ආකාරයෙන් සම්පූර්ණ කරමින්, කියා, ලියා, සිතා, කිසිවෙකුටත් නිමකළ නොහැකි අනන්ත අප්‍රමාණ දුක් කන්දරාවක් විඳ දරාගෙන, සම්මා සම්බුදු පදවියට පත්වී, පුරා හතලිස් පස් වර්ෂයක් මුළුල්ලේ දෙවි මිනිසුන්ගේ හිත සුව පිණිස මහා කරුණාවෙන් ලෝකානු කම්පාවෙන් මහනෙල් මල් සුවද විහිදෙන ශ්‍රීමුඛ පද්මය විදහා දේශනා කරන ලද අසුභාර දහසක් ශ්‍රී සද්ධර්මස්කන්ධය කැටිකොට හකුලවා පිරිනිවන් ඇදේ වැඩහිඳ ගෙන දේශනා කරපු අවසන් බුද්ධ වචනය “අප්පමාදේන සම්පාදේව”. ඒවාගේම පිංවතුනි දෙවියන් විසින් වස්සවන ලද මල් වරුසා බලා තමන් වහන්සේ දේශනා කළේ, ආනන්දය! මෙපමණකින් තථාගතයන්ට වැන්දා නෙමෙයි. පිදුවා නෙමෙයි, ගරුකළා නෙමෙයි, සත්කාර කළා නෙමෙයි, බුහුමන් දැක්වූවා නෙමෙයි, යම්කිසි හික්ෂුවක් හික්ෂුණියක්, උවසුවෙක්, උවැසියක්, සීල - සමාධි - ප්‍රඥා ධර්ම අනුධර්ම ප්‍රතිපදාවේ පිහිටා අද අදම සසර දුකින් මිදීමේ උත්සහවත් වෙයිද? හෙතෙමේ ආනන්ද, තථාගතයන්ට වැඩියක්ම ගරුකළා වන්නේය. පූජා කළා වන්නේය. බුහුමන් කළා වන්නේය. මානනය කළා වන්නේය, සත්කාර කළා වන්නේය, මේ මහා කාරුණික බුදු බණ පද, ඔබගේ දෙසවන් තුලට යොමු කළා. මේ බුදු බණ පද පිංවතුණි අප නැවත නැවතත් නිරන්තරයෙන් සිහිපත් කළ යුතුයි.

පිංවතුනි! අපි ලබාගත් මේ මනුස්ස ආත්ම භාවය අතිශයින්ම දුර්ලභයි. ඒ වගේම සම්මා සම්බුදු උපතක් වත් කල්හි. අපි ලැබූ මිනිසත් බව, එසේම අතිශයින්ම දුර්ලභ, පරම දුර්ලභ සංසාර විමුක්ති මාර්ගය වූ සද්ධර්මය පවතින කාලයක ලැබූ මිනිසත් බව, ඒ වාගේම දස දහස් ගණනක් තිර ඇති මැණික් පහනක් නිවී යන්නාක් මෙන්, තුන් ලොවක් ප්‍රඥා ආලෝකයෙන් අඳුරු කරමින් ධර්ම ස්වාමීන් වහන්සේ පිරිනිවන් පෑවේ වී නමුත් ජීවමාන ශාස්තෘ සාසනය පවතින මේ භාග්‍ය සම්පන්න කාල පරිච්ඡේදයේදී ලබාගත් මිනිසත් බව, ඒ වාගේම අද, ගොළු, බිහිරි,

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

අංගවිකල භාවයක් නැති, පිටසක්වල, ප්‍රත්‍යන්ත ජනපදවල, මිසදිටු කුලවල නොඉපිද සද්ධර්මය පවතින මේ මඟුල් සක්වල ලබාපු මිනිසන් බව, පිංවතුනි! මේ අතිශයින්ම දුර්ලභ කාරණා සිහියට ගෙන අප්‍රමාද වන්න. සිහියෙන් යුක්තවන්න. සද්ධා බුද්ධියෙන් යුක්තව ඉතා හොඳ කල්පනාවෙන් හිත ආරක්ෂා කරගන්න.

සද්ධා බුද්ධි සම්පන්න පිංවත, පිංවතියනි! අප විසින් බලවත් ඡන්ද රාගයෙන්, ආසාවෙන්, මූලාවෙන්, මම - මාගේ කියලා අරගෙන තිබෙන මේ පංචස්ඛන්ධය දුක්ඛ සත්‍යය බවද, එහි යථා තත්වය නොදැන එයට කරන ආසාව සමුදය සත්‍යය බවද, මේ දුක්ඛ දුක් හේතුවත් දෙකේ නොපැවැත්ම නිරෝධ සත්‍ය බවද, මෙසේ දුක් අවබෝධ කරගෙන සමුදය දුරු කර නිවණින් නිවීම සදහා යායුතු එකම මාර්ගය අංග අටකින් යුත් අයඝී අශ්ඨාංගික මාර්ගය බව නුවණින් දැනගෙන.

දුක්ඛ සත්‍යය පරිඤ්ඤාභිසමයෙන් අවබෝධ කරගෙන සමුදය සත්‍යය, ප්‍රභානාභිසමයෙන් දුරුකොට, නිරෝධ සත්‍යය සවිජ්කිරියාභිසමයෙන් සාක්ශාත් කොට, මාර්ග සත්‍යය භාවනාභි සමයෙන් සම්පූර්ණකර මෙසේ වතුරායඝී සත්‍ය අවබෝධයෙන් බුදු සරණ, දම් සරණ, සඟ සරණ මුදුන් පමුණුවාගෙන බුදු පසේබුදු මහරහතන් වහන්සේලා විසින් නිව් සැනසී පැමිණ වදාළ, සංසාරේ කිසි කලෙකත් සිහිනයකින්වත් නුදුටු විරු, මදනිම්මදන, පිපාසවිනය, ආලය සමුග්ගත, වට්ටුපච්ඡේද, තණ්හාක්ඛය, තාන ලේන, පරායනා දී, මුංවන නාමයන්ගෙන් විස්තර කරන ලද්දවූ, සෝවාන් සකාදාගාමී අනාගාමී අරිහන් සතර මාර්ග සතර ඵල පිළිවෙලින් ලබන්නා වූ සියළු භව දුක්ඛිනි නිවා සැනසෙන්නා වූ ශාන්ත සුමිහිරි අමාමභ නිවනින් සැනසීමට මේ පිරිසිදු කුසල සම්භාරය සියළු දේව - භුත, හිත අහිත මැදහත්, මිය පරලොව ගිය ඥාති, ඔබ අපි සෑම සියළු දෙනාටම හේතු වේවා! වාසනා වේවායි! කියා මෙන් සිත් පෙරදැරිව අඹර්වාද කරමි. සාධු! සාධු!! සාධු!!! පින්වතුනි! සියළු දේව භුත ආදීන්ට පිං අනුමෝදන් කරන ගාථා එක විට කියමු.

එත්තාවතාව අම්භේ හි - සම්භතං පුඤ්ඤ සම්පදං
සබ්බේ දේවා අනුමෝදන්තු - සබ්බ සම්පත්ති සිද්ධියා
සබ්බේ භුතා අනුමෝදන්තු - සබ්බ සම්පත්ති සිද්ධියා

“අප මාලෙන සමපාදෙව්”

සබ්බේ සත්තා අනුමෝදන්තු - සබ්බ සම්පත්ති සිද්ධියා

ඉදංවෝ ඤාතීතං හෝතු - සුඛිතා හොන්තු ඤාතියෝ///

සබ්බේ සත්තාව මජ්ඣන්තා - හිතාව අහිතාව මේ
අනුමෝදිත්වා ඉමං පුඤ්ඤං - පාපුනංති සිවං පදං///

ඉමිතා පුඤ්ඤ කමෙමන - මාමේ බාලසමාගමො
සතං සමාගමෝ හෝතු - යාව නිබ්බාණ පත්තියා///

දසබල සේලප්පහවා - නිබ්බාණ මහාසමුද්ද පරියන්තා
අට්ඨංග මග්ග සලිලා - ජන වචන නදී වීරං වහාතු!

දසබලධාරී සච්ඤ ඛුදුරජාණන් වහන්සේ නැමති මහා පර්වත මස්ථකයෙන් පැන නැග්ගා වූ නිර්වානය නැමති මහා සමුද්‍රය අවසන් කර ඇත්තාවූ සම්මා දිට්ඨි, සම්මා සංකප්ප, සම්මා වාචා, සම්මා කම්මන්ත, සම්මා ආජීව, සම්මා වායාම, සම්මා සති, සම්මා සමාධි යන අයථී අෂ්ඨාංගික මර්ග නැමති අමෘත ජලාසයෙන් පිරුණාවූ සීල සමාධි ප්‍රඥා සංඛ්‍යාත ජනවචන නැමති ගංගා තොමෝ වීරහත් කාලයක් හිත සුව සලසමින් සුවසේ ගලා බසිත්වා!

සාධු! සාධු!! සාධු!!!

පසු වදන

“වතුන්නං භික්ඛවේ අරිය සව්වානං අනන්තරොධා අප්පට්චේධා ඒව මිදං දීසමද්ධානං සන්ධාවිතං සංසරිතං මමඤ්චේව තුම්භා ඤ්ච”

“මහණෙනි! සතර ආර්යාසත්‍යයන් අනුබෝධ නොකළ හෙයින් ප්‍රතිචේධ නොකළ හෙයින් මාගේ ද තොපගේ ද මෙසේ මේ දික් කලක් සසර දිව, හැවිදීම, හැසිරීම විය” යනුවෙන් තුන්ලෝකිලකවූ මහා කාරුණික සච්ඤරාජෝත්තමයන් වහන්සේ අප කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන් දේශනාකර වදාළේ අප හැමගේ සංසාර දුකට හේතුව පහදාදීම් වශයෙනි. එම උතුම් සද්ධම් කරුණ ප්‍රධාන කොට ගත් සුවාසුද්‍රහසක් ධර්මස්ඛන්ධයෙහි මාහැඟි ධම්පර්යායක් විචරණය කෙරෙන දේශනයක් ලෙස මහා පරිනිබ්බාන සූත්‍ර දේශනය බෝහෝ සේ ප්‍රකටයි.

තෙරුවන්ගේ උතුම් ගුණ, උතුම් නිවන් මග සාදා ගැන්මට වැඩිය යුතු වූ ධම් භාවනා මාර්ගය හා සම්මා සම්බුදු රජානන් වහන්සේගේ පරිනිව්චාණය ආදී කරුණු අඩංගු මෙම උතුම් සද්ධර්මය පවතිනුයේ අලංකෘත පොතට පතට කියවීමට ද ඇසීමටද සීමා නොවී ඒ මගෙහි දුලභව අප ලද මිනිස් ජීවිතය හැසිරවීම පිණිසය. එම හැසිරීම පිණිස කියවීමෙන්, ඇසීමෙන් අවශ්‍ය අවබෝධය ලැබිය යුතුය.

එලෙස අවශ්‍ය අවබෝධය ධම් දැනීම, මෙවන් ධම් ග්‍රන්ථ, ධම් දේශනා වලින් කියවා අසා සම්බුදුරජානන් වහන්සේගේ ඒ උතුම් ධම් විචරණය පරිදි සැබෑවට අපට උරුම වී ඇති දුක නැමති සත්‍යතාවය හඳුනාගැන්මට අප උත්සහ ගත යුතුය. සෑම මොහොතක් පසා අපි ජාති, ජාරා, මරණාදී මෙන්ම පංචස්ඛන්ධ දුක තුල ඇලී ගැලී සිටිමු. එය සැබෑවටම හඳුනාගැනීමට උත්සහ ගත යුතුය. එම දුක සැබෑවටම හඳුනා නොගත් නිසා, අවබෝධ කර නොගත් නිසා මෙතෙක් සසර අප ආවාසේම, එය අවබෝධ කරගන්නා තෙක් අනාගතයෙහිද සසර දුක් උරුම වන්නේය. එබැවින් ඒ අවබෝධය පිණිස මෙම සූත්‍ර දේශනාව තුල මාර්ගය පාද දෙයි.

එනම් තෙරුවන් කෙරෙහි ඇති කරගත් අවල සද්ධාවෙන් යුතුව සැබෑ ශ්‍රාවක, ශ්‍රාවිකාවන් වශයෙන් ක්‍රමයෙන් සීලාදී ගුණ තුලින් අප ජීවිතය පෝෂණය කරගත යුතුය. සිතේ එකඟබව (සමාධි) සැබෑ වූ අවබෝධ (පඤ්ඤ) පිණිස භාවනා ධර්මය වැඩිය

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

යුතුය.

එමගින් හඳුනාගන්නා සැබෑ දුක, එම දුකට හේතුව පිණිස පවතින ආසාව තණ්හාව බව මනාව අවබෝධකර ගැනීමට උපකාරීව පවතී. දුක සැබෑ ලෙසින් හඳුනාගැනීම දුක උරුමකර දෙන ආසා තණ්හාවෙන් අපව දුරට ගෙන යයි. ඇත් කරයි. (සමුදය) දුකට හේතුව මනාව හඳුනාගෙන නොමැති අපි මෙතෙක් සසර දුක් විඳින්නෝ වෙමු. තවද ඒ දුක උරුමකර ගන්නේ දැයි අපි සිතිය යුතුය.

මෙලෙස දුක හඳුනාගෙන දුක් උපදින හේතුවෙන් මිදීමට මාර්ගය වන ආයතීය අවධානික මාර්ගය වඩා නිව්වාණය සක්ෂාත් කරගැනීමට අප වහවහා උත්සාහ ගත යුතුය. නැතහොත් තව කෙතරම් කලක් සසර ඇවිදීමට සිදුවේ දැයි අප නොදනිමු.

එබැවින් සියල්ල ලත් අද අපි ඊට අප්‍රමාදීවීමට මෙවන් උතුම් ධර්ම දේශනා ග්‍රන්ථ උපයෝගී කරගත යුතුය. නිවන් මඟ අප්‍රමාදීවීමට අධිෂ්ඨාන කරගත යුතුය. “අප්පමාදේන සමපාදෙව්” යනු අප ලොචිතුරා බුදුරජානන්වහන්සේගේද අවසාන අනුශාසනාව වෙති.

එබැවින් පුජනීය මඩුල්ලේ සද්ධාධර ස්වාමීන් වහන්සේ ඉතාමත් ධර්මගෞරවයෙන්, පිංවත් ශ්‍රාවකයන්ගේ සද්ධා ගුණ දියුණු පමුණුවන ලෙස කරණ ලද ඉතා වටිනා “මහා පරිනිබ්බාණ සූත්‍ර” ධර්මදේශනාව මුද්‍රණය කර එළි දැක්වෙන මෙම ග්‍රන්ථය තුලින් සියළු සත්තට මහත් ධර්මලාභයක්ම වේවා...! එම ස්වාමීන්වහන්සේගේ ධර්ම ප්‍රාථිනාවද සඵල වේවා...!

එලෙස කළ මේ අගනා ධර්ම ග්‍රන්ථය කියවා, නැවත නැවත කියවා තම තමන්ගේ ජීවිත තුල ධර්මය නොදත් නිසා සසර ඇවිදින අති භයංකාර දුක්ඛිත ගමන නිමාකර වහවහා පරම වූ ධර්මසුවය අත්විඳගැනීමට මෙම උතුම් ධර්ම ග්‍රන්ථයද උපකාරී කරගනිත්වා...! ධර්මයෙහි අප්‍රමාදීවෙත්වා...!

මේ වගට ශාසනානිවාදයකාමී
නා උයන ආරණ්‍ය සේනාසනාධිකාරී.
අති පුජනීය අගුල්ගමුවේ අරියනන්ද ස්වාමීන් වහන්සේ.

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

වෙසක් උදාන ගී සංකල්පනා

(සම්බෝධි සමධි ගමය සිහිපත් කරමින්)

<p>1. සිහිකර බුදු පදවි වෙසගේ දින
කවිකර සරල වදනින් ලියනට
පෙමකර බැතින් කියවා නොමකර
නමකර පුදනු තිලොවග මුණිගුණ</p>	<p>අරුණේ
සිතුවේ
අගුණේ
වරුණේ</p>
<p>2. මැද්ද මණ්ඩලේ දඹදිව
කපිල වත් පුරේ සුදසුන්
මහනිරිඳුගේ පුත් සිදුහත්
බුදු බව පතා රකිනව සිල්</p>	<p>පර සිද්දේ
පරි සුද්දේ
නම් ලද්දේ
වන මැද්දේ</p>
<p>3. ගෙවමින් හය වසක් දුස්කර
එළඹුණි වෙසක් දින පතුරා
ලබනට තුන් ලොවේ උත්තම
ගයා හිසබලා වැඩියා</p>	<p>කිරියාව
සිරියාව
හැකියාව
එකලාව</p>
<p>4. නේරංජනා ගඟ අසබඩ
වන පස් වලින් බබලයි තුරු
පුරමින් පාරමී ගුණ දම්
මහ සත් බෝ මැඩට වැඩියා</p>	<p>වනන්තරේ
නිලන්තරේ
බවන්තරේ
හිමින්සැරේ</p>
<p>5. ගුණදම් වලට නිතරම පා
වසවත් මරු ආවෙ ඔසවා
සිහිකොට පාරමී ගුණදම්
වසවත් මරුට දුනි අන්තිම</p>	<p>වීරෝධය
යුගාදරය
වීරාගය
පරාදය</p>
<p>6. දානා සිල් බලෙන් ලබමින් හිතේ
ආනා පාන සතියෙන් සිත
ජානා සිව් දහම් වඩමින්
ලෝ නායක පදවි සොයනව</p>	<p>සුව
සමාදිව
පමානොව
අමාසුව</p>

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

7. පෙර අත් බැව්වලට යොදවා නුවණ නොපෙනෙයි මූලක් එය නවතා නොව ඉපදු මරණේ ගැන සිහි කරමින් දුටුවා හේතුවෙහි පලයෙහි ඇති	ඇස අලස විගස වෙනස
--	---------------------------

8. හේතුව නිසා ඉස්කඳු පස හේතුව නැසුන කල ඉස්කඳු එබැවින් තුන් භවය දුක බව අළුයම් කාලෙ මොක් සුවයෙන්	ඇති වෙනවා වැනසෙනවා වැටහෙනවා සැනසෙනවා
---	---

9. දුක, දුක් හේතුවත් නිවනත් අවබෝධයෙන් නසමින් දුක් සනරා මර ලොවේ ලබමින් සම්බුදු පදවි මගෙ සමිඳුන්	මග නේක බිය සෝක අබිසේක ලදසේක
---	--------------------------------------

10. මේ වැනි වෙසක් පසළොස්වක් පොහො මුළු ලොව එකඵ කර පා බුද්ධා නිවමින් අවාගිනි සිසිලස දුන් සම්මා සම්බුද්ධ නම ඉන් ලත්	දාක ලෝක සේක සේක
---	--------------------------

සාධු! සාධු!! සාධු!!!

(මහා පරිනිව්‍යාණ සමය සිහිපත් කරමින්)

11. මහණෙනි! පිංචතූනි! මගෙ මේ අන්තිම බව සිතනු සඳහම් තවටික වෙලාවයි මේ දිව ඉන් පසු සියලු බුදු කීස වෙයි	ඇමතීම පැවසීම සෙලවීම නිමවීම
--	-------------------------------------

12. එබැවින් මේ වදන් ටික සිහියට අමතක නොවන ලෙස නුවණින් සිත්හි දරා සිතකය දෙක රැක භව දුක් නිවා නිවනේ සුව විඳ	ගන්න සලකන්න ගන්න ගන්න
---	--------------------------------

13. ඉපදුන හැම දෙයම මරණින් බැබලෙන ජීවිතය අදුරට පත් එය නොවෙනස්ව එකසේ ලොව අනියත බව ලොවේ හැම දින	වැනසෙනවා වෙනවා පවතිනවා රජවෙනවා
---	---

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

<p>14. නුවණින් මද දනෝ භවසැප
සිතමින් සොයයි භවයේ සැප
එනමුත් වෙනස්වෙයි එක මොහොතක්
ලොවහැම දෙයම “වය ධම්මා</p>	<p>තිරසාරා
සුභසාරා
නැරා
සංඛාරා”</p>
<p>15. එබැවින් නොපමාව බුදුබස
සිල්ගුණ, සමාහිත ගුණ ඇති
භව සංසාර දුක නුවණින්
අඡරාමර අමා නිවණින්</p>	<p>පිළිගන්න
කරගන්න
දනගන්න
සැනසෙන්න</p>
<p>16. පන්සාලිස් වසක් සම්බුදු පියා
දෙසුවා අමා සදහම් නිම නොවන
අවබෝධයෙන් ගියහොත් එම දහම්
සැනසුම ලැබිය හැකි පිහිනා සසර</p>	<p>මගේ
අගේ
මගේ
ගගේ</p>
<p>17. කුසිනාපුර නුවර උපවත් සල්
සල්රැක දෙක අතර සැතපී මද
සමවත් සුවෙන් වෙසගේ පොහොදින
සැනසුන සේක අඡරාමර අම</p>	<p>උයනේ
පවනේ
අරුණේ
නිවණේ</p>
<p>18. සම්බුදු පියාගේ තෙමඟුල් වෙසක්
දම්පද කීපයක් අමුණා කවි
පෙම් සිත් වඩා දෙන මෙම තිලිණය
තුම් බෝධියෙන් සැනසෙන්නට සිතනු</p>	<p>දිනේ
බසිනේ
රැගෙනේ
මැනේ !</p>

සාධු! සාධු!! සාධු!!!

“අප මාදෙන සමපාදෙව්”

“අමතං දදෙව් සෝ හෝති - යෝ ධම්ම මනුසාසති”
ධම්මය දෙන්නා අමෘතය දෙන දායකයෙකි.

මෙම මා හැඟි ධම් දානමය කුශල කම්මය සාර්ථක කරගැනීමට දායක වූ සෑම දෙනාගේම සමයක් ප්‍රාර්ථනාව වූයේ, පරලෝ සැපත් දෙමාපිය සහෝදර නෑදෑහිත මිතුරන්ට පරලොවින් හිත, සුව, නිවන් පිණිස වෙන්වා! සුඡීවත්ව වෙසෙන සෑමදෙන නිදුක්, නිරෝගි, චිර ජීවනය ලැබ, ශාන්ත සුමිහිරි නිවන් සුවයෙන් සැනසීම වෙන්වා යන, කරුණාබර මෙහි වේතනාවෝය. එම සමයක් ප්‍රාථිනාවෝ එසේම සමෘද්ධි වෙන්වා. සමයක් දෘෂ්ඨි දෙව් රැකවරණ ද වෙන්වා! මේ සම්බුද්ධ ශාසනය තුලදීම, අද, අද ම, මබ සෑම බුදු සරණින් සිව්සස් දූක, සව් කෙළෙසුන් මුල් සිදිමින්, අමා සුවෙන් සදාකල් සැනසුම ලබන්නෝ වෙන්වා යනු අපගේ ආශිවාද ප්‍රාථිනාවයි. “තෙරුවන් සරණයි!”

මෙයට - මෙත්සිතින් - සංස්කාරක

අංකය	නම	ලිපිනය	දායකත්වය
1	සී.එච්.ලියනගේ මයා	බටකැත්තර - පිළියන්දල	25,000/=
2	එච්.එම්.නිමල් ඉන්දික මයා	බටකැත්තර - පිළියන්දල	20,000/=
3	නිමල් ලියනගේ මයා	මඩපාත - පොල්හේන - පිළියන්දල	10,000/=
4	පෙමින්ද කුමාර මයා	මඩපාත - පිළියන්දල	7,500/=
5	වීරසිංහ පවුලේ දරැපිරිස	බදුල්ලේ ශ්‍රී විමල ධම් මාවත 13/21	15,000/=
6	සාරා මධුවන්ති මිය	ගල්ලැනබැද්ද, මඩුල්ල	15,000/=
7	පියසිරි උඩුකුඹුර මයා	“නන්දන සෙවන” හෙලගම - මඩුල්ල	7,500/=
8	එච්.ඇම්. අප්පුහාමි මයා	“නාරංගස් ඇල්ල” හෙලගම - මඩුල්ල	7,500/=
9	පූජ්‍ය ගල්ගමුවේ සන්තින්ද්‍රය	ස්වාමීන් වහන්සේගේ, සහෝදර නෑදෑහිතෙහි දායක පිරිස	10,000/=
10	ඩබ්.ජී සුගතපාල මයා	ගල්ලැනබැද්ද, මඩුල්ල	1,000/=
11	ඩබ්.ජී ගුණපාල මයා	ගල්ලැනබැද්ද, මඩුල්ල	1,000/=
12	ඩබ්.ජී ඇලිස් මිය	ගල්ලැනබැද්ද, මඩුල්ල	500/=
13	ලක්ෂ්මන් මධුසංඛ මයා	ගල්ලැනබැද්ද, මඩුල්ල	7,500/=
14	ඩබ්.ජී සිරිසේන මයා	ගල්ලැනබැද්ද, මඩුල්ල	1,500/=
15	ඩබ්.ජී විලියොම් මයා	ගල්ලැනබැද්ද, මඩුල්ල	1,000/=

“අපා මාදෙන සමපාදෙව”

අංකය	නම	ලිපිනය	දායකත්වය
16	ඩබ්.ජී ඉන්ද්‍රදාස මයා	ගල්ලැනබැද්ද, මඩුල්ල	500/=
17	ඩබ්.ජී මාටි. උපාසක මයා	මොරහෙල, මඩුල්ල	500/=
18	කේ.පී රත්කෙතෙඳි මමිය	මොරහෙල, මඩුල්ල	500/=
19	ඩබ්.ජී මැගී උපාසිකා මමිය	මදුවැල් කැටිය, මඩුල්ල	500/=
20	ඩබ්.ජී සාදිරිස් උපාසක මයා	නිලිහේන, මඩුල්ල	500/=
21	මැටිනෝනා උපාසිකා මමිය	උඩලියද්ද, මොරහෙල	1,000/=
22	බී.එම්.එම් සුගතපාල මයා	මාලියද්ද, මීපනාව	500/=
23	සුභසාධක සමිතිය	සපුගස් හීන්න හෙලගම, මඩුල්ල	5,000/=
24	මංගල පුෂ්ප කුමාර මයා	මැදවෙල, වැලිමඩ	2,000/=
25	මාලනී විජේබණ්ඩාර මමිය	ගල්ලැන බැද්ද, මඩුල්ල	5,000/=
26	ජගත් විජේබණ්ඩාර මයා	ගල්ලැන බැද්ද, මඩුල්ල	2,000/=
27	ලසන්ත කුමාර මයා	පිළියන්දල	3,000/=
28	ස්වණීලතා ලියනගේ මිය	මාතර	2,000/=
29	ඩබ්.ඩී අරියදාස මයා	හෙලගම, මඩුල්ල	500/=
30	ලක්මන් ප්‍රනාන්දු මයා	හෙලගම, මඩුල්ල	1,000/=
31	සුගත් නිශාන්ත මයා	හෙලගම, මඩුල්ල	500/=
32	තුෂානි අසංගිකා මිය	හෙලගම, මඩුල්ල	500/=
33	නාලක නදීක හේරත් මයා	හෙලගම, මඩුල්ල	500/=
34	බන්දුල ධම්සිරි ලියනගේ මයා	හෙලගම, මඩුල්ල	1,000/=
35	එච්.එල් සීතා ජයවතී මිය	ගල්ලනබැද්ද, මඩුල්ල	1,000/=
36	දනුෂ්ක සී. නිරංජන් මයා	හෙලගම, මඩුල්ල	500/=
37	ආර්. එච්. බාලසූරිය	ගල්ලනබැද්ද, මඩුල්ල	1,500/=
38	පී. ලයනල් මයා	හෙලගම, මඩුල්ල	1,000/=
39	දීපා කුමාරි විජේබණ්ඩාර මමිය	හෙලගම, මඩුල්ල	1,000/=
40	සහන් මධුසංඛ ප්‍රනා	හෙලගම, මඩුල්ල	1,000/=
41	චතුරංග දිල්ෂාන් මයා	හෙලගම, මඩුල්ල	500/=
42	සරත් පුෂ්ප කුමාර මයා	මස්පන්න	500/=
43	කළුසාණී මිය	ගොඩ මඩ, මඩුල්ල	500/=

“අපාමාදෙන සමපාදෙව්”

අංකය	නම	ලිපිනය	දායකත්වය
44	ප්‍රේමලාල් ලියනගේ මයා	බදුරලිය, පාලින්ද නුවර	5,000/=
45	ඒ.ජී විද්‍යාරත්න මයා	ගල්ලැනබැද්ද, මඩුල්ල	500/=
46	තාරක ජයවීර බණ්ඩාර මයා තිලිණ ජයවීර බණ්ඩාර මයා	අස්ගිරිය, ගම්පහ	10,000/=
47	ජේ සුභසිංහ මිය	ඔරුකොට පාර, ගම්පහ	1,000/=
48	කේ.ඒ.එල් සමීර මයා	නා උයන දායකයින්	5,000/=
49	වෛද්‍ය සන්තුෂ් පෙරේරා මයා	නා උයන දායකයින්	

නාඋයන ආරණ්‍ය සේනාසන වාසී අපගේ ඤාතිවර පූජ්‍ය මඩුල්ලේ සද්ධාධීර ස්වාමීන් වහන්සේගේ එකුත් විසිවන පැවිදි ජන්ම දිනය සමරමින් මහා පරිනෙච්චාන සූත්‍ර ධම් දේශනාව ධම් පුස්තකයක් ලෙස ධම්දානය කිරීම, නාඋයන සේනාසනවාසී භාවනානු යෝගි සිල්වත් සඟ පිරිසට දන් පිරිනැමීම, මඩුල්ලේ අමාදහම් සෙවනේ මෙම වෙසක් දින සහ පසු දින සීල භාවනා වැඩ මුළු පැවත් වීම, මේ සෑම පුණ්‍ය කමියකින්ම ලබන කුශල ආශීච්චාදය උන්වහන්සේගේ පැවිදි පුණ්‍ය ආත්ම භාවය තුලදීම, අතරක් නැතිව සුවසේ පාරමී ගුණදම් සපුරා දුක්ඛ, සමුදය, නිරෝධ, මාගී, චතුරායඪී සත්‍ය අවබෝධයෙන් අජරා’මර අමාමහා නිච්චාන සුවයෙන් සැනසෙන්නවා! ඤාතිවූ අපගේද සැදුහැබර දායකමණඩලයේද ප්‍රාථිනාවයි. එය එසේම වේවා!

සාදු! සාදු! සාදු!

පසුව ලැබෙන ආධාර මුදල් මිලග දහම් පොතේ පලකරණබව කරුණා වෙන් දන්වා සිටිමි, මිලග ධම් දානයට ඔබත් දායක වන්නේ නම් විමසන්න.

සංවිධායක :- සදහම් තිලිණ සංසදය
 “අමා දහම් සෙවන”
 හෙලගම, මඩුල්ල
 උඩපුස්සැල්ලාව
 දුරකථනය : 0710622242